**Euroopa Parlament**
2024-2029

**VASTUVÕETUD TEKSTID**

# P10_TA(2026)0009

## Lennureisijate õigused

**Euroopa Parlamendi 21. jaanuari 2026. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad pardale lubamisest keeldumise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest reisijatele antava hüvitise ja abi kohta, ning määrust (EÜ) nr 2027/97 lennuettevõtja vastutuse kohta reisijate ja nende pagasi õhuveol (10015/1/2025 – C10-0228/2025 – 2013/0072(COD))**

**(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)**

*Euroopa Parlament*,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (10015/1/2025 – C10-0228/2025),
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 11. juuli 2013. aasta arvamust[1],
- pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,
- võttes arvesse komisjoni arvamust (COM(2025)0630),
- võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta[2] Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2013)0130) suhtes,
- võttes arvesse transpordi- ja turismikomisjoni 13. oktoobri 2025. aasta suuniseid vastavalt kodukorra artiklile 74,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 68,

---

1 ELT C 327, 12.11.2013, lk 115.
2 ELT C 93, 24.3.2017, lk 336.

—  võttes arvesse transpordi- ja turismikomisjoni teise lugemise soovitust (A10-0001/2026),

1. võtab vastu allpool toodud teise lugemise seisukoha;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

**P10_TC2-COD(2013)0072**

**Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud teisel lugemisel 21. jaanuaril 2026. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2026/..., millega muudetakse määrust (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad pardale lubamisest keeldumise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest reisijatele antava hüvitise ja abi kohta, ning määrust (EÜ) nr 2027/97 lennuettevõtja vastutuse kohta reisijate ja nende pagasi õhuveol**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 100 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu riikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[1],

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt[2]

---

1 ELT C 327, 12.11.2013, lk 115.

2 Euroopa Parlamendi 5. veebruari 2014. aasta seisukoht (ELT C 93, 24.03.2017, lk 336) ja nõukogu 29. septembri 2025. aasta esimese lugemise seisukoht (ELT C, C/2025/5782, 30.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5782/oj). Euroopa Parlamendi 21. jaanuari 2026. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 261/2004[3] ja nõukogu määrus (EÜ) nr 2027/97[4] on aidanud märkimisväärselt kaitsta lennureisijate õigusi olukorras, kus nende reisiplaanidesse on pardale lubamisest keeldumise, pikaajaliste hilinemiste, lendude tühistamise või pagasikäitlemishäirete tõttu tekkinud tõrkeid.

***(1a) Liidu seadusandja kinnitab põhjendustes 1 ja 4 väljendatud eesmärke seoses ELi lennutranspordialaste õigusaktidega, et tagada reisijate kaitstuse kõrge tase, võtta täielikult arvesse tarbijakaitse nõudeid üldiselt ja parandada käesoleva määrusega kehtestatud kaitsenõudeid. Selleks tuleks tugevdada lennureisijate õigusi, suurendada õiguskindlust nii lennureisijate kui ka lennuettevõtjate jaoks, kodifitseerida Euroopa Kohtu peamised otsused määruse (EÜ) nr 261/2004 tõlgendamisel ning tagada, et lennuettevõtjad tegutsevad liberaliseeritud turul ühtlustatud tingimustel. See tähendab ka seda, et määrusega (EÜ) nr 261/2004 kehtestatud kaitsenõudeid ei tohi mingil juhul langetada. Sellest tulenevalt tuleks ära kasutada lennureisijate õiguste täielik potentsiaal, mis on kaitstud määrustega (EÜ) nr 261/2004 ja (EÜ) nr 2027/97, ning tagada selliste õiguste tulemuslikum, tõhusam ja järjepidevam kohaldamine kogu liidus, võttes samal ajal arvesse lennuettevõtjate huve ning püüdes jätkuvalt saavutada tasakaalu lennureisijate ja lennuettevõtjate huvide vahel.* [ME 1]**

---

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT L 46, 17.2.2004, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/261/oj).

4 Nõukogu 9. oktoobri 1997. aasta määrus (EÜ) nr 2027/97 lennuettevõtja vastutuse kohta reisijate ja nende pagasi õhuveol (EÜT L 285, 17.10.1997, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/2027/oj).

(2) Samas on määruste (EÜ) nr 261/2004 ja (EÜ) nr 2027/97 kohaste õiguste rakendamisel ilmnenud mitmeid vajakajäämisi, mistõttu ei ole olnud võimalik pakkuda reisijaile kogu neist õigustest tulenevat kaitset. Selleks et tagada lennureisijate õiguste tulemuslikum, tõhusam ja ühtsem kohaldamine kogu liidus, on vaja praegu kehtivat õigusraamistikku kohandada. Seda vajadust rõhutati komisjoni 27. oktoobri 2010. aasta teatises pealkirjaga „2010. aasta aruanne ELi kodakondsuse kohta: ELi kodanike õigusi piiravate takistuste kõrvaldamine“, milles esitati meetmed, et tagada eelkõige lennureisijate ühtsed õigused ja nende nõuetekohane jõustamine.

(3) Komisjoni poolt 2020. aastal tellitud ja avaldatud ~~uuring~~***uuringust*** praeguse lennureisijate õiguste kaitse taseme kohta ELis (~~edaspidi „uuring“~~***juhtuuring***) ~~näitas~~***selgus***, et reisijate peamine prioriteet on saada reisitõrke korral abi ja neile tuleb pakkuda teekonna muutmist nii, et nad saabuksid sihtkohta võimalikult kiiresti. ~~Uuring näitas~~***Seda silmas pidades nähtub juhtuuringust***, et hüvitise maksmine on reisija huvide seisukohalt ***kolmest pakutud võimalusest*** kolmandal kohal. ~~Teisest küljest näitas uuring ka seda, et lennuettevõtjate absoluutsed ja suhtelised kulud seoses määruse (EÜ) nr 261/2004 rakendamisega on alates 2011. aastast~~***Sellest uuringust ei saa siiski järeldada, et hüvitise maksmine oleks reisijate huvide seisukohalt vähese tähtsusega kolmel põhjusel. Esiteks on küsimuste ülesehitus juba*** märkimisväärselt ~~kasvanud, mis võib~~***kallutatud, kitsendades võimalikke tulemusi, kuna vastustajatele antud kolm võimalust ei ole oma olemuselt võrreldavad. Kui kaks varianti (abi, teekonna muutmine) võimaldavad kiireloomulise probleemi (lennukatkestus) kohe lahendada, siis kolmas variant (hüvitis) on oma olemuselt vähem kiireloomuline ja ei nõua kohest tegutsemist. Käesoleva määruse kohase hüvitise eesmärk on hüvitada reisi katkemise tagajärjel tekkinud kahju, makstes reisijale tasu, mis aitab teda*** pikas perspektiivis ~~kaasa tuua lennuettevõtjate teenindatavate lennuliinide arvu kärpimise või reisijatele pakutavate lennuühenduste vähenemise. Seepärast tuleks~~***, mitte lahendada vahetut probleemi (abi või teekonna muutmise pakkumise kaudu). On loomulik, et keskmine vastaja asetab kolmest võimalusest kolmandal kohale kõige vähem kiireloomulise ja kohest tegutsemist mittenõudva lahenduse (hüvitis).***

***Sellest järjestusest oleks aga loogiliselt ja statistiliselt vale järeldada, et hüvitise saamine oleks reisija jaoks märkimisväärselt väiksema tähtsusega. Teiseks tekitab uuringu küsimuste ülesehitus vastajale kunstliku kohustuse valida kolme võimaluse vahel ja need järjestada, samas kui*** määruse (EÜ) nr 261/2004 ~~läbivaatamisel keskenduda eelkõige~~***kehtivas versioonis eksisteerivad need kolm võimalust koos, ilma et need üksteist kuidagi välistaksid. Kolmandaks tuleneb juhtuuringu järjestus suhtlemisest tarbijate ja reisijaorganisatsioonidega ning dokumentide analüüsist ega põhine põhjalikul reisijauuringul. Et vältida juhtuuringu küsimuste ja metoodika kallutatust, tasuks seega tutvuda täiendavate representatiivsete küsitlustega lennureisijate arvamuste kohta seoses hüvitise saamisega käesoleva määruse alusel. Euroopa Kontrollikoja 2018. aastal korraldatud statistilisest uuringust,[5] milles osales 10 350 juhuslikult valitud kodanikku kümnest liikmesriigist, ilmnes, et „Õigus hüvitisele, kui tegu on […] tühistatud reisi või reisist mahajätmisega“ oli teisel kohal – 39,6 % kümnest võimalusest, mille hulgast reisijad pidid valima kolm õigust, „mis nende jaoks [on] kõige olulisem“, samas kui esikohale tulnud variant, milleks oli „Õigus saada alternatiivse transpordi võimalus, kui tegu on pikaajalise hilinemise, tühistatud reisi või reisist mahajätmisega“, oli vaid veidi eelistatum (41,7 %).***

---

5 ***Vt https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_30/SR_PASSENGER_RIGHTS_ET.pdf, lk 23.***

***Arvestades seda väheolulist erinevust, ei tohiks nendest kahest tihedalt järjestatud variandist tuletada tegelikku eelistusjärjestust. 2025. aasta kevadel kahjunõuete ameti tellitud YouGovi küsitluses, milles osales 3 059 Saksamaa, Hispaania ja Taani kodanikku, nõudis 70 % vastanutest praeguse hüvitamiseeskirja säilitamist, rõhutades, et reisijad ei tohiks oma õigusi kaotada vaid marginaalse säästu nimel, samas kui ainult 14 % eelistas säästa piletihinnalt oletatava 1 euro. Isegi tööstusliit Airlines for Europe (A4E) järeldab oma YouGovi küsitluse põhjal, milles kajastatakse rohkem kui 6 000 tarbija seisukohti viies liikmesriigis, et „75 % viimase 12 kuu jooksul lennanud reisijatest toetavad praeguse hüvitistaseme säilitamist“[6]. Need tõendid toetavad määruse (EÜ) nr 261/2004 läbivaatamise raames liidu seadusandja tehtud otsust mitte vähendada*** reisijate ~~õiguselе~~***olemasolevaid õigusi hüvitisele ning muid sama olulisi õigusi*** abile ja teekonna muutmisele~~, võttes samal ajal~~***. Mõlemat eespool nimetatud tõendites käsitletud õiguste kategooriat – „hüvitis“ ning „abi ja teekonna muutmine“ – tuleb käsitleda tervikuna ning neid ei tohi kunstlikult vastandada. Täielikult saab*** arvesse ***võtta*** lennuettevõtjate majanduslikke stiimuleid ja mõju ühendatusele***, säilitades samal ajal lennureisijate kehtivad õigused ja tarbijakaitse kõrge taseme***. **[ME 2]**

---

6 ***Vt A4E 14. oktoobri 2025. aasta pressiteadet https://a4e.eu/publications/new-data-confirms-that-eu-passenger-rights-reform-is-out-of-sync-with-passenger-priorities/.***

***(3a) Kooskõlas määruse (EÜ) nr 261/2004 eesmärkidega esitatakse 2023. aasta sõltumatus eelretsenseeritud uuringus[7] kindlad tõendid selle kohta, et määrus on oma praegusel kujul tõhus vahend lendude keskmise hilinemisaja lühendamiseks. Sellest nähtub, et see mõju on selgelt majandusliku tähtsusega ega sõltu lennuettevõtjate otsustest regulaarlendude kestuse kohta. Selles kinnitatakse, et statistiliselt võib mõju puudumise hüpoteesi väga kindlalt tagasi lükata. Uuringus rõhutatakse, et selle tulemused kehtivad ka muude lennu õigeaegsuse näitajate puhul (saabumisviivitus ja „õigeaegsete lendude“ osakaal) ning jäävad samaks ka alternatiivsete spetsifikatsioonide kasutamisel. Lisaks leitakse selles, et praegune määrus on kõige tõhusam viivituste vähendamisel vähese konkurentsiga teekondadel. Uuringus rõhutatakse, et majanduslikust seisukohast kohaldatakse määruses (EÜ) nr 261/2004 sätestatud hüvitisskeemis põhimõtet, et vastutust peaks kandma see pool, kellel on kõige paremad võimalused seda ära hoida ja kõige väiksemate kuludega hallata. Kontroll täpsuse üle jääks mitte reisijatele, vaid lennuettevõtjatele sõiduplaanide koostamise, hoolduse planeerimise, meeskonna ja õhusõidukite rotatsiooni ning häiretest taastumise strateegiate kaudu.***

---

[7] ***Vt Gnutzmann ja Spiewanowski (2023), Transport Policy 136, 155–168, vt https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0967070X23000768.***

***Kui siduda vastutus lõppsihtkohta saabumise hilinemisega, annaks määrus lennuettevõtjatele vajalikud majanduslikud stiimulid pikkade hilinemiste ja tühistamiste vähendamiseks. Uuringu tulemused toetavad liidu seadusandja otsust säilitada tühistamise või pikaajalise hilinemise korral makstava hüvitise ühine kolmetunnine künnis, hüvitise praegused tasemed ja vahemaaga seotud künnised ning need selgelt määratleda; selle tagamine, et reisijate õiguste kaitse praegust taset ei langetata, aitab tõhusalt suurendada ühendatust ja säilitada lennuettevõtjate majanduslikke stiimuleid.*** **[ME 3]**

(4) Avaliku teenindamise kohustuse alusel toimuval lennul täis- või soodushinnaga reisivatel reisijatel peaksid olema samad määrusest (EÜ) nr 261/2004 tulenevad õigused.

(5) ~~Selleks et suurendada lennuettevõtjate- ja -reisijate õiguskindlust, on vaja määratleda~~ Mõiste „erakorralised asjaolud“~~, võttes arvesse~~ ***käsitlemise kohta on rohkesti*** Euroopa Kohtu ~~otsust kohtuasjas C-549/07~~[8] ~~(Friederike Wallentin-Hermann vs. Alitalia - Linee Aeree Italiane SpA) (edaspidi „otsus kohtuasjas C-549/07“), mis käsitleb määruse (EÜ) nr 261/2004 tõlgendamist.~~***kohtupraktikat. Lennureisijate õiguste tulemusliku ja järjepideva jõustamise tagamiseks tuleks saavutada suurem selgus küsimuses, mida saab käsitleda*** erakorraliste ~~asjaolude kontseptsiooni~~***asjaoludena. Kohtupraktika kohaselt*** tuleks ***teha vahet lennuettevõtja kontrolli all olevate ehk „sisemise“ päritoluga sündmuste ja lennuettevõtja kontrolli alt väljas olevate ehk „välise“ päritoluga sündmuste vahel. Sündmused tuleks lugeda ettevõttevälisteks, kui need tulenevad lennuettevõtjast sõltumatutest asjaoludest ja on tingitud looduslikust sündmusest või kolmanda isiku tegevusest. Sellised ettevõttevälised sündmused tuleks üldiselt lugeda erakorralisteks asjaoludeks. Sündmusi, mis ei vasta neile kriteeriumidele, tuleks käsitada ettevõttesisestena ning neid ei tohiks lugeda erakorralisteks asjaoludeks. Seda eristamist tuleks veelgi*** täpsustada selliste asjaolude ***ammendava loeteluga, mida võidakse selgelt pidada erakorralisteks***~~, mis kujutavad endast erakorralisi asjaolusid või mis ei kujuta endast erakorralisi asjaolusid, mittetäieliku loetelu kaudu~~.

---

8 ~~Kohtuotsus, Euroopa Kohus (neljas koda), 22. detsember 2008, Friederike Wallentin-Hermann vs. Alitalia - Linee Aeree Italiane SpA, C-549/07, ECLI:EU:C:2008:771.~~

~~Komisjon peaks~~ Erakorraliste asjaolude loetelu ~~iga kolme aasta järel läbi vaatama ning tegema vajaduse korral~~***muutmiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas*** Euroopa ~~Parlamendile ja nõukogule ettepaneku selle~~***Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et seda*** loetelu ~~ajakohastamiseks~~***vastavalt vajadusele täiendada***. ***On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi vajalikke konsultatsioone, sealhulgas ekspertidega, ja et need konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppes[9] sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.*** **[ME 4]**

---

9 ***Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1).***

***(5a) Montréali konventsiooni kohaselt tuleks lendu teostavate lennuettevõtjate kohustusi piirata või nad nende täitmisest vabastada juhul, kui juhtumi põhjuseks on erakorralised asjaolud, mida ei oleks saanud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik mõistlikud meetmed. Euroopa Kohus on oma kohtupraktikas täpsustanud „mõistlike meetmete“ võtmise kohustuse tähendust ja piire.*** **[ME 5]**

~~(6) Euroopa Kohus leidis kohtuasjas C-549/07 tehtud otsuses, et ootamatu tehniline probleem ei kujuta endast erakorralist asjaolu, välja arvatud juhul, kui ootamatu tehnilise probleemi on põhjustanud varjatud tootmisdefekt, mille on avastanud õhusõiduki tootja või pädev asutus, või sabotaaži või terrorismiakti tagajärjel õhusõidukile tekitatud kahjustused. Võttes arvesse saadud kogemusi ja seda, kui oluline on tagada, et käesoleva määrusega reisijatele antud õigused ei kahjustaks ohutust, peaksid teatavate seadmetega seotud tehnilised probleemid teatavatel tingimustel siiski kujutama endast erakorralisi asjaolusid.~~ **[ME 6]**

~~(7) Euroopa Kohus leidis oma liidetud kohtuasjades C-156/22, C-157/22 ja C-158/22 (TAP Portugal vs. flightright GmbH ja Myflyright GmbH)[10] määruse (EÜ) nr 261/2004 tõlgendamise kohta tehtud otsuses, et lennu teostamiseks hädavajaliku meeskonnaliikme ootamatu töölt puudumine haigestumise tõttu või isegi tema ootamatu surm vahetult enne lennu kavandatud väljumist ei kujuta endast erakorralist asjaolu. Kuigi lennuettevõtjatel on kohustus võtta kõik mõistlikud meetmed, et tagada piloodi, teise piloodi või minimaalse nõutava salongipersonali asendamine, nõuab selle kohustuse praktiline täitmine väljaspool lennuettevõtja põhibaasi palju aega ja suuri rahalisi kulusid. Seepärast on asjakohane sätestada, et sellise meeskonnaliikme, kelle kohalolu on olemuslikult vajalik, ootamatu haigestumine või surm väljaspool lennuettevõtja põhibaasi, näiteks lennu väljumisele eelneval päeval, peaks kujutama endast erakorralist asjaolu.~~ **[ME 7]**

10 ~~Kohtuotsus, Euroopa Kohus (kolmas koda), 11. mai 2023, TAP Portugal vs. flightright GmbH ja Myflyright GmbH, liidetud C-156/22 – C-158/22, ECLI:EU:C:2023:393.~~

(8) ~~Euroopa Kohus leidis määruse (EÜ) nr 261/2004 tõlgendamist käsitlevates kohtuasjades C-28/20 (Airhelp Ltd vs. Scandinavian Airlines System Denmark – Norway – Sweden)[11], C-195/17 (Helga Krüsemann jt vs. TUIfly GmbH)[12] ja C-613/20 (CS vs. Eurowings GmbH)[13] tehtud otsustes ja kohtuasjas C-287/20 (EL ja CP vs. Ryanair DAC)[14] tehtud määruses, et lennuettevõtja töötajate streik ei kujuta endast erakorralisi asjaolusid. Streigi korral ei kuulu lennuettevõtja töötajate teatavad nõuded siiski lennuettevõtja pädevusse ja jäävad tema kontrolli alt välja, näiteks pensioniea või rahaliste hüvitiste muutmine, mida saavad käsitleda üksnes ametiasutused. Seepärast on asjakohane sätestada, et teatavad lennuettevõtja töötajate streigid kujutavad endast erakorralisi asjaolusid.~~ **[ME 8]**

---

11 ~~Kohtuotsus, Euroopa Kohus (suurkoda), 23. märts 2021, Airhelp Ltd vs. Scandinavian Airlines System Denmark – Norway – Sweden, C-28/20, ECLI:EU:C:2021:226.~~

12 ~~Kohtuotsus, Euroopa Kohus (kolmas koda), 17. aprill 2018, Helga Krüsemann jt vs. TUIfly GmbH, C-195/17, ECLI:EU:C:2018:258.~~

13 ~~Kohtuotsus, Euroopa Kohus (üheksas koda), 6. oktoober 2021, CS vs. Eurowings GmbH, C-613/20, ECLI:EU:C:2021:820.~~

14 ~~Kohtumäärus, Euroopa Kohus (kaheksas koda), 10. jaanuar 2022, EL ja CP vs. Ryanair DAC, C-287/20, ECLI:EU:C:2022:1.~~

(9) Euroopa Kohus leidis kohtuasjas C-173/07 (Emirates Airlines - Direktion für Deutschland vs. Diether Schenkel)[15] tehtud otsuses määruse (EÜ) nr 261/2004 tõlgendamise kohta, et määruse (EÜ) nr 261/2004 tähenduses ei ole mõistet „lend“ määratletud, küll aga tõlgendas Euroopa Kohus seda nii, et sisuliselt koosneb see ühest õhuveotoimingust, olles niiviisi selle veoliigi „ühikuks“, mida teostab lennuettevõtja, kes määrab selle marsruudi. Ebamäärasuse vältimiseks ja saadud kogemuste valguses tuleks nüüd mõiste „lend“ ning sellega seotud mõisted „jätkulend“ ja „reis“ selgelt määratleda.

(10) Euroopa Kohus leidis kohtuasjas C-537/17 (Claudia Wegener vs. Royal Air Maroc SA)[16] tehtud otsuses määruse (EÜ) nr 261/2004 tõlgendamise kohta, et määrust (EÜ) nr 261/2004 kohaldati ühe reisijateveo mis tahes osa suhtes, mis oli osa reisist, olenemata selle toimumiskohast, sealhulgas lendude suhtes, mis toimusid täielikult väljaspool liitu. ***Seda kohtuotsust silmas pidades ja võrdsete võimaluste tagamiseks tuleks juhul,*** kui kas algne väljumiskoht asub liikmesriigi territooriumil, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid, või kui ~~lendu teostav lennuettevõtja on lendu teostav liidu lennuettevõtja juhul, kui~~ reisi lõppsihtkoht asub sellise liikmesriigi territooriumil, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid, ~~tuleks~~ kohaldada käesolevat määrust. **[ME 9]**

---

15 Kohtuotsus, Euroopa Kohus (neljas koda), 10. juuli 2008, Emirates Airlines - Direktion für Deutschland *vs.* Diether Schenkel, C-173/07, ECLI:EU:C:2008:400.

16 Kohtuotsus, Euroopa Kohus (kaheksas koda), 31. mai 2018, Claudia Wegener *vs.* Royal Air Maroc SA, C-537/17, ECLI:EU:C:2018:361.

(11) Uuring näitas, et lennuettevõtjad järgivad määrust (EÜ) nr 261/2004 erineval määral, kusjuures liidu lennuettevõtjad järgivad seda üldiselt paremini kui kolmandate riikide lennuettevõtjad. Seega liidu ja kolmandate riikide lennuettevõtjate võrdsete tingimuste taastamine ning liidu lennuettevõtjate majandusliku jätkusuutlikkuse parandamine toetab liidu konkurentsivõimet ja lõppkokkuvõttes parandab reisijate üldist kaitset.

***(11a) Ausa rahvusvahelise konkurentsi huvides ja selleks, et tagada reisijate kaitse ühtse ja sidusa õiguste raamistikuga, tuleks määrust (EÜ) nr 261/2004 kohaldada kõigi liidusiseste reiside ning kõigi liidust väljuvate ja liitu saabuvate reiside suhtes.***
**[ME 10]**

~~(12) Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 349 tunnistatakse äärepoolseimate piirkondade eripära, eelkõige tulenevalt nende kaugusest. Võttes arvesse määrusest (EÜ) nr 261/2004 saadud kogemusi, on reisijate maksimaalse kasu nimel vaja tagada territoriaalne seotus äärepoolseimate piirkondadega ja suurendada ühtekuuluvust kogu liidus. Äärepoolseimate piirkondade ja liikmesriigi muu territooriumi, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid, vahel toimuvate reiside eripära tõttu tuleks hüvitise summa kindlaks määrata reisi tegelikku pikkust arvesse võttes.~~ **[ME 11]**

(13) Piletid väljastab või kinnitab lendu teostav lennuettevõtja pärast reisijaga õhuveoteenuse lepingu sõlmimist. Need peaksid olema identifitseeritavad unikaalse piletinumbri abil ja sisaldama broneerimise ajal väljastatud ühekordse õhuveoteenuse lepinguga seotud kordumatut viidet. Pilet peaks hõlmama üht lendu või jätkulendu, võtmata arvesse tehnilistel ja käituslikel eesmärkidel tehtavaid vahepeatusi. Pilet peaks sisaldama mitmesugust teavet kõnealuse lennu või kõnealuse jätkulennu kohta, nagu lennu kuupäev, väljumis- ja saabumislennujaam, kavandatud väljumis- ja saabumisaeg, reisija ees- ja perekonnanimi, lennu number ja lendu teostava lennuettevõtja nimi.

(14) Euroopa Kohus leidis kohtuasjas C-22/11 (Finnair Oyj vs. Timy Lassooy)[17] tehtud otsuses määruse (EÜ) nr 261/2004 tõlgendamise kohta, et mõistet „pardale lubamisest keeldumine“ tuleb tõlgendada nii, et lisaks pardale lubamast keeldumisele ülebroneeritud lennu korral on sellega hõlmatud ka pardale lubamisest keeldumine muudel põhjustel, nagu näiteks käituslikud põhjused. Reisijatele, kes on pardaleminekuks kohale ilmunud ja keda keeldutakse pardale lubamast või kellele on eelnevalt teatatud, et neid nende tahte vastaselt keeldutakse pardale lubamast, tuleks maksta pileti ostuhind tagasi ***ja maksta hüvitist*** põhjendamatu viivituseta. **[ME 12]**

~~(15) Samas võivad reisijate pardale lubamisest keeldumiseks olla mõistlikud põhjused nagu tervis, ohutus või julgestusnõuded või puudulikud reisidokumendid. Lennuettevõtjatel on ka õigus keelduda mõistlikult põhjendatud juhul pardale lubamast reisijad, kelle käitumine ohustab lennu ohutust või turvalisust, nagu on osutatud muudetud konventsioonis kuritegude ja mõningate teiste tegude kohta õhusõiduki pardal, mis on allkirjastatud 14. septembril 1963 Tokyos. Sellistel puhkudel peaks tõendamiskoormus lasuma lendu teostaval lennuettevõtjal.~~ **[ME 13]**

---

17 Kohtuotsus, Euroopa Kohus (kolmas koda), 4. oktoober 2012, Finnair Oyj *vs.* Timy Lassooy, C-22/11, ECLI:EU:C:2012:604.

(16) Kaitsetaseme parandamiseks ei tohiks tagasilennul keelduda reisijaid pardale lubamast põhjusel, et nad ei kasutanud sama õhuveoteenuse lepingu alusel toimunud varasemat lendu.

(17) Praegu nõutakse reisijailt valesti kirjutatud nime parandamise eest mõnikord karistava iseloomuga menetlustasusid. Broneeringuvigade parandamine või halduslike muudatuste tegemine peaks mõistlikkuse piires olema tasuta, tingimusel et soovitud parandus või muudatus ei muuda lennuaegu, kuupäeva, marsruuti ega reisijat.

(18) Lennu tühistamise korral peaks jääma otsus, kas valida pileti ostuhinna tagastamine, reisi teekonnamuudatusega jätkamine või ***samal päeval hilisemal kellaajal või*** hilisemal kuupäeval reisimine, reisija, mitte lennuettevõtja teha. **[ME 14]**

***(18a) Kui reisija tühistab lennu, peaksid lennuettevõtjad olema kohustatud juba tasutud maksud tasuta tagastama.*** **[ME 15]**

(19) ~~Lennujaamades~~***Selliste lennujaamade haldajad***, mille aastane ~~reisijate arv~~***reisijateveo maht*** on vähemalt ~~viis~~***kolmel järjestikusel aastal rohkem kui neli*** miljonit ~~inimest, peaksid~~***reisijat, ning*** lennujaama ~~haldajad ja~~ olulised teenuseosutajad, eelkõige lennuettevõtjad ja maapealse teeninduse teenuste osutajad, ~~tegema koostööd~~***navigatsiooniteenuste osutajad ning puudega reisijatele ja piiratud liikumisvõimega reisijatele mõeldud abi osutajad, peaksid võtma asjakohased meetmed, et tagada lennujaama kasutajate vaheline koordineerimine ja koostöö***, et minimeerida massiliste lennutõrgete mõju reisijatele. Selleks peaksid lennujaama haldajad ~~koostama~~***tagama sellisteks juhtudeks asjakohase koordineerimise nõuetekohaste*** hädaolukorra lahendamise ***kavade abil ja need*** kavad ~~ja neid üheskoos~~***koostöös riiklike, piirkondlike või kohalike ametiasutustega välja*** arendama. ~~Kõigis teistes lennujaamades peaks lennujaama haldaja tegema kõik mõistlikud jõupingutused lennujaama kasutajate tegevuse koordineerimiseks ja nägema nende jaoks ette juhised olukordadeks, kus lennujaamas on sunnitud ootama märkimisväärne arv reisijaid, ning andma lennujaamas ootama sunnitud reisijatele jooksvalt infot~~***Riiklikud rakendusasutused peaksid selliseid kavasid hindama ja vajaduse korral kohandama***. **[ME 16]**

***(19a) Lennuettevõtjad peaksid seadma sisse korra ning kooskõlastatud meetmed lennujaamas ootama sunnitud reisijatele piisava teabe andmiseks. Selle korra kohaselt tuleks selgelt ära näidata, kes on igas lennujaamas vastutav reisijate eest hoolitsemise, abi osutamise, teekonna muutmise või tagasimaksmise korraldamise eest, samuti tuleks välja töötada protsessid ja tingimused nende teenuste osutamiseks.*** **[ME 17]**

***(19b) Et abistada reisijaid lennutõrgete või pagasi hilinemise, kahjustumise või kaotsimineku korral, peaksid lennuettevõtjad seadma lennujaamades sisse kontaktpunktid, kus nende töötajad või nende poolt tellitud kolmandad isikud annaksid reisijatele vajalikku teavet nende õiguste, sealhulgas kaebuste esitamise korra kohta ning aitaksid neil kohe vastavaid meetmeid võtta.*** **[ME 18]**

***(19c) Arvestades hilinenud, kahjustada saanud või kaotsi läinud pagasi kohta kaebuste esitamise lühikesi tähtaegu, tuleks kõigis lennujaamades luua spetsiaalne pagasiga tegelev teenistus, kus reisijatel on võimalus esitada saabumisel kaebus. Selleks peaksid lennuettevõtjad pakkuma reisijatele kaebuse vormi kõigis liidu ametlikes keeltes. Kaebuse esitamiseks võiks kasutada ka ühtset avaldust vara kadumise kohta (PIR). Et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et rakendusaktidega kehtestada standardne nõudevorm.*** **[ME 19]**

(20) ~~Määrusesse~~***Määruse*** (EÜ) nr 261/2004 ~~tuleks selge sõnaga lisada reisijate õigus saada hüvitist lennu pikaajalise hilinemise eest~~***eesmärk on tugevdada tarbijate õigusi, tagades lennureisijate kõrgetasemelise kaitse siseturul*** kooskõlas ~~Euroopa Kohtu otsusega~~***põhiõiguste harta artikliga 38.*** Liidetud kohtuasjades C-~~-~~402/07 (Christopher Sturgeon, Gabriel Sturgeon ja Alana Sturgeon vs. Condor Flugdienst GmbH) ja C-432/07 (Stefan Böck ja Cornelia Lepuschitz vs. Air France SA)[18] (edaspidi „otsus liidetud kohtuasjades C-402/07 ja C-432/07“) ***võttis Euroopa Kohus seda eesmärki arvesse, tunnistades, et reisijad, kelle lend hilineb vähemalt kolm tundi, kannavad kahju, mis seisneb pöördumatult kaotatud ajas, mis tuleb hüvitada kiiresti ja ühetaoliselt.***

---

18 Kohtuotsus, Euroopa Kohus (neljas koda), 19. november 2009, Christopher Sturgeon, Gabriel Sturgeon ja Alana Sturgeon *vs.* Condor Flugdienst GmbH (C-402/07) ja Stefan Böck ja Cornelia Lepuschitz *vs.* Air France SA (C-432/07), liidetud kohtuasjad C-402/07 ja C-432/07, ECLI:EU:C:2009:716.

***Tuginedes***~~. Kooskõlas selles kohtuotsuses osutatud~~ võrdse kohtlemise ~~põhimõttega tuleks kohaldada samu tagasimaksmise~~***põhimõttele, kinnitas Euroopa Kohus****, et sellised pikad hilinemised põhjustavad tühistamisega võrreldavat kahju ning erinev kohtlemine ei ole objektiivselt põhjendatud. Täpsemalt leidis Euroopa Kohus, et kui lennu saabumine hilineb kolm tundi või rohkem, on asjaomastel reisijatel õigus hüvitisele sarnaselt reisijatega, kelle algne lend tühistati ja kellele lennuettevõtja ei saa pakkuda* teekonna ~~muutmise ja hüvitamise norme~~***muutmist vastavalt määruse artikli 5 lõike 1 punkti c alapunktis iii sätestatud tingimustele, see tähendab lennul, mis väljub mitte rohkem kui üks tund enne kavandatud väljumisaega ja jõuab lõppsihtkohta mitte hiljem kui kaks tundi pärast kavandatud saabumisaega****. Võrdse kohtlemise põhimõtte kohaselt peaksid sellised hüvitise saamise õigused laienema ka reisijatele, kelle lende ei ole tühistatud, kuid kes kaotavad samamoodi aega, tulenevalt nii lennu varasemaks muutmisest enne väljumist kui ka saabumise hilinemisest. Et säilitada reisijate jaoks tugevad kaitsemeetmed kooskõlas harta artikliga 38 ning tagada ühetaoline kaitse, õiguskindlus ja tõhus jõustamine kõigis liikmesriikides, tuleks määruses (EÜ) nr 261/2004 sõnaselgelt sätestada ühtne kolmetunnine hüvitiskünnis juhul, kui reisijad kaotavad lennuettevõtja algselt kavandatud ajaga võrreldes pöördumatult vähemalt kolm tundi.* **[ME 20]**

~~(21) Otsuses liidetud kohtuasjades C-402/07 ja C-432/07 on hüvitise maksmist käivitava sündmusena osutatud kolmetunnisele hilinemisele. Määruse (EÜ) nr 261/2004 vastuvõtmise järel saadud kogemused näitavad siiski, et paljusid hilinemisi ei ole võimalik lahendada nimetatud kohtuotsuses osutatud kolme tunni jooksul ning madal ajaline künnis võib suurendada tühistatud lendude arvu, kui lennuettevõtjad tühistavad selleks, et vähendada hilinenud lendude mõju järgnevatele lendudele, ühe või mitu lendu, et lennuk järgmiseks lennuks ümber paigutada. Enamikul juhtudel eelistaks reisija tühistamisele siiski hilinemist, sest siis on reisijal suurem kindlus saabuda kavandatud sihtkohta esimesel võimalusel. Paljudel marsruutidel on lende vähe ja tühistamise korral ei saa reisija teekonda kohe muuta. Ajalise künnise kõrgendamine annab seega reisijale eelise.~~

**[ME 21]**

~~(22) Ühenduvuse säilitamiseks tuleks kõrgendada ajalist künnist, millest pikema hilinemise korral tekib õigus hüvitisele, et võtta arvesse lennundussektorile avalduvat finants- ja konkurentsimõju. Sel viisil on võimalik vältida stiimuleid lendude tühistamiste sagenemiseks või teenindatavate lennuliinide arvu kärpimiseks või reisijatele pakutavate ühendusvõimaluste vähendamiseks pikas perspektiivis. Selleks et tagada liidus reisijatele ühtsed hüvitamistingimused, peaks asjaomane ajaline künnis olema kogu liidus kõigi reiside jaoks ühesugune.~~
**[ME 22]**

(23) Määruses (EÜ) nr 261/2004 sätestatud standardse hüvitise eesmärk on hüvitada ajakaotust, mis on kõigile reisijatele ühine. ~~Määruses (EÜ) nr 261/2004 kindlaks määratud summad võivad paljudel juhtudel ületada reisijatele tekitatud kahju väärtust; see on kindlaks tehtud majandusuuringutes.~~ Seepärast on asjakohane määrata kindlaks ~~erinevad ajalised künnised~~***erinev*** hüvitise ~~määramiseks~~***tase*** vastavalt tõrkega lennu pikkusele ja hilinemisele saabumisel. **[ME 23]**

~~(24) Kooskõlas liidu jõupingutustega kliimaneutraalse ja keskkonnasõbraliku liikuvuse edendamiseks on samuti asjakohane tagada, et eri transpordiliikide reisijate õigusi käsitlevad õigusraamistikud lähendatakse võimalikult suures ulatuses ning et eri transpordiliikide puhul kohaldatavad hüvitised ühtlustatakse.~~ **[ME 24]**

***(24a) Kui teenuseosutajad soovivad esitada oma veebisaitidel ja piletitel hõlpsasti ligipääsetavas vormis täpset ja objektiivset teavet oma reisimise keskkonnamõju kohta võrreldaval viisil, võivad nad selleks kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2405[19] artikli 14 kohaselt kehtestatud lennu heitkoguse märgist.*** **[ME 25]**

---

19 ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2405, milles käsitletakse võrdsete võimaluste tagamist kestliku lennutranspordi jaoks (algatus „ReFuelEU Aviation“) (ELT L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj).***

(25) Õiguskindluse tagamiseks tuleks määruses (EÜ) nr 261/2004 selge sõnaga kinnitada, et lennuplaani muutmine mõjutab reisijaid samamoodi nagu tühistamine ~~või~~ ***,*** hilinemine ***või pardale lubamisest keeldumine***, mistõttu peaksid reisijatel olema nimetatud juhtudel samad õigused. **[ME 26]**

(26) Reisijaid, kes jäävad reisi osaks olevast jätkulennust maha eelmise lennu tõrke***, sõiduplaani muutmise või hilinemise*** tõttu, tuleks teekonna muutmist oodates nõuetekohaselt abistada. Sellistel juhtudel ja kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega ***ning Euroopa Kohtu otsusega kohtuasjas C-11/11 (Air France vs. Folkerts)***[20] peaks reisijatel olema õigus saada hüvitist, kui nad saabuvad alternatiivse lennu või alternatiivse transpordimooduse lõppsihtkohta ning seda samadel alustel nagu otselendudel tõrkeid kogevatel reisijatel***, pidades silmas hilinemist reisi lõppsihtkohta saabumisel***. **[ME 27]**

---

20 ***Kohtuotsus, Euroopa Kohus (suurkoda), 26. veebruar 2013, Air France vs. Heinz-Gerke Folkerts ja Luz-Tereza Folkerts, C-11/11, ECLI:EU:C:2013:106.***

(27) Broneerimise ajal ja enne piletite ostmist peaksid lennuettevõtjad või vajaduse korral vahendajad reisijaid selgelt teavitama sellest, kas nende reisiplaanide osas sõlmitakse üksainus õhuveoteenuse leping, ja nende õigustest, mis tulenevad määrusest (EÜ) nr 261/2004, eelkõige seoses jätkulennust mahajäämisega.

(28) Reisijate paremaks kaitsmiseks tuleks täpsustada, et reisijatel, kelle lend hilines, peaks olema õigus abile ja hüvitisele, olenemata sellest, kas nad ootavad lennujaama terminalis või asuvad juba õhusõiduki pardal. Kuna aga õhusõiduki pardal ootajatel puudub juurdepääs terminalis osutatavatele teenustele, peaks sellistel reisijatel olema suuremad õigused seoses põhivajaduste tagamise ja pardalt lahkumisega. Pardalt lahkumise õigust võib piirata üksnes ohutuse, sisserände, lennujuhtimise või julgestusega seotud põhjustel. Kui lennuettevõtja on kavandanud reisijate pardalt lahkumise, kuid lennujuhtimisasutused annavad talle teada, et lennule on antud luba viivitamatult startida, peaks tal olema lubatud keelata reisijail pardalt lahkuda.

(29) Kui reisija on valinud võimaluse muuta teekonda esimesel võimalusel, sõltub lennuettevõtja pakkumine teekonda muuta tihti vabade kohtade olemasolust tema enda lendudel, mistõttu ei võimaldata reisijatele kiiremat teekonna muutmist alternatiivsete teenuste kaudu. Seepärast peaks lennuettevõtja pakkuma ka muid võimalusi teekonna muutmiseks, sealhulgas alternatiivsesse lennujaama, teisel teekonnal, teise lennuettevõtja lendudel või muude transpordiliikidega, kui see kiirendaks teekonna muutmist. Selline alternatiivne teekonna muutmine peaks sõltuma vabade kohtade olemasolust. ~~Kui lennuettevõtja ei ole pakkunud teekonna muutmist ja kumulatiivset ooteaega pikendatakse vähemalt kolme tunni võrra, peaks reisijal olema õigus korraldada ise teekonna muutmine, et saabuda oma lõppsihtkohta täiendava viivituseta.~~ Kõnealune teekonna muutmine peaks teatavatel tingimustel toimuma lennuettevõtja kulul ja võrreldavatel transporditingimustel. **[ME 28]**

(30) Reisijate teekonna muutmisel peaksid lennuettevõtjad püüdma tagada, et reisijad saavad reisida oma pagasiga, sealhulgas registreeritud ja registreerimata pagasiga. Reisijal peaks olema võimalik lubada lennuettevõtjal tegutseda teisiti, kui pagasiveo piirangud põhjustavad teekonna muutmist ootavatele reisijatele täiendavaid hilinemisi, ilma et see piiraks lennuettevõtja vastutust reisijate pagasi eest, mida reguleeritakse määrusega (EÜ) nr 2027/97 ja Montrealis 28. mail 1999 vastu võetud rahvusvaheliste õhuvedude reeglite ühtlustamise konventsiooniga (edaspidi „Montréali konventsioon“).

(31) See, kas transporditingimused on võrreldavad, võib sõltuda mitmest tegurist ja konkreetsest asjaolust. Võimaluse korral ja kui see ei too kaasa täiendavat hilinemist, ei tohiks reisijaid ümber paigutada broneeringus esitatud veoteenuse reisiklassist madalamasse reisiklassi. Teekonna muutmine ei tohiks tekitada reisija jaoks lisakulusid, isegi kui reisija jätkab reisi teise lennuettevõtja või transpordiliigiga, ta paigutatakse kõrgemasse reisiklassi või kui tema pilet on esialgsest kallim. Tuleks teha mõistlikke jõupingutusi, et vältida täiendavaid ümberistumisi teekonnal. ~~Kui~~***Puuetega inimesed või piiratud liikumisvõimega inimesed ei tohiks*** teekonna ~~muutmiseks kasutatakse teist lennuettevõtjat või transpordiliiki, peaks~~***muutmisel olla sunnitud tegema täiendavaid ümberistumisi, välja arvatud juhul, kui reisija on sellega nõustunud.***

Reisi kogukestus ***peaks*** olema võimalikult lähedane algse lennu kavandatud reisiajale samas reisiklassis või vajaduse korral kõrgemas reisiklassis***, võttes arvesse häirete tekkimise koha lennujaamas kättesaadavaid võimalusi***. Kui võrreldavatel aegadel on valida mitme lennu vahel, peavad reisijad, kellel on õigus teekonna muutmisele, nõustuma lennuettevõtja teekonna muutmise pakkumisega, sealhulgas nende lennuettevõtjate lendudega, kes teevad koostööd lendu teostava lennuettevõtjaga. Kui ***lennuettevõtja pakub reisijale võrreldavate reisitingimustega teekonna muutmist, peaks reisija sellise teekonna muutmise vastu võtma. Kui lennuettevõtja pakub reisijale teekonna muutmise võimalusi, mis ei ole võrreldavate reisitingimustega, võib reisija sellisest teekonna muutmisest keelduda. Õigus teekonna muutmisele, sealhulgas iseseisvale teekonna muutmisele, peaks säilima. Kui*** puuetega inimestele või piiratud liikumisvõimega isikutele osutatav abi broneeriti algsele lennule, peaks selline abi olema kättesaadav ka alternatiivsel teekonnal vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1107/2006[21]. **[ME 29]**

21 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2006 puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul (ELT L 204, 26.7.2006, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1107/oj).

***(31a) Kui reisija teavitas lendu teostavat lennuettevõtjat oma valikust jätkata oma reisi ning kui lendu teostav lennuettevõtja ei ole pakkunud teekonna muutmist kolme tunni jooksul, võib reisija ise korraldada oma teekonna muutmise võrreldavate reisitingimustega, et jõuda oma lõppsihtkohta edasise viivituseta. Reisijal peaks siiski säilima õigus saada lendu teostava lennuettevõtja korraldatud teekonna muutmine, kuni reisija on teavitanud lendu teostavat lennuettevõtjat oma otsusest korraldada oma teekonna muutmine ise. Kui reisijad korraldavad oma teekonna muutmist iseseisvalt, peaksid nad piirduma üksnes selliste kuludega, mis on vajalikud, mõistlikud ja asjakohased.* [ME 30]**

***(31b) Abi võib piirata või selle ära jätta, kui selline abi võib põhjustada asendus- või edasilükatud lendu ootavatele reisijatele pikemat viivitust. Kui lend hilineb hilisõhtul, kuid eeldatavasti väljub lühikese aja jooksul, ning kui reisijate öine hotellidesse saatmine ja nende lennujaama tagasitoomine võib põhjustada palju pikema hilinemise, peaks lennuettevõtjal olema õigus keelduda hotellimajutuse ja vastavate transfeeride pakkumisest. Samuti tuleks lubada sellise abi pakkumisest loobuda, kui lennuettevõtjal on kavas pakkuda toitu ja jooke, kuid teatatakse, et algab pardaleminek. Peale nende juhtude tuleks seda piirangut kohaldada ainult väga erandlikel juhtudel, kuna tuleb teha kõik võimalik, et vähendada reisijatele tekitatud ebamugavusi.* [ME 31]**

(32) Lennuettevõtjad peaksid pakkuma reisijatele abi alates kavandatud väljumisajast kuni lennu ~~või alternatiivse transpordimooduse~~ väljumiseni. Praegu on lennuettevõtjatel piiramatu kohustus majutada oma reisijaid pikaajaliste erakorraliste asjaolude korral. ~~Selline ebakindlus, mis tuleneb ajapiirangu ettenägematusest, võib kahjustada lennuettevõtja finantsstabiilsust ja tuua reisijatele kaasa negatiivse mõju seoses ühenduvusega.~~ Seepärast peaks lennuettevõtjal olema võimalik piirduda ***reisijate eest hoolitsemisel majutuse kestuse puhul, ja juhul kui reisijad korraldavad majutuse ise, selle kulude ja abi puhul*** maksimaalselt ~~kolme öö pikkuse majutamisega~~***viie ööga***. Pealegi peaksid hädaolukorra lahendamise kava ja kiire teekonna muutmine leevendama riski, et reisijad on sunnitud lennujaamas pikka aega ootama. **[ME 32]**

(33) Lendu teostaval lennuettevõtjal võib olla vaja pöörata erilist tähelepanu erivajadusega reisijate, näiteks puuetega inimeste, piiratud liikumisvõimega isikute, saatjata laste, väikelaste, rasedate ja eriarstiabi vajavate isikute, näiteks raske diabeedi või epilepsiaga isikute vajadustele. Eelkõige võib tõrgete korral olla raskem korraldada selliste isikute majutust. Seepärast ei tohiks ~~nende reisijate kategooriate suhtes kohaldada~~ erakorraliste asjaolude ilmnemisel kehtivaid majutusõiguse piiranguid~~, tingimusel et nad on lendu teostavat lennuettevõtjat õigeaegselt teavitanud~~ ***mitte mingil juhul kohaldada nende reisijate kategooriate suhtes***. **[ME 33]**

***(33a) Teenuseosutajad peaksid tagama, et puuetega inimestel ja piiratud liikumisvõimega isikutel on õigus lennukis igal ajal tasuta kasutada ohutustunnistusega hingamisseadmeid. Komisjon peaks koostama ohutustunnistusega meditsiinilise hapniku seadmete nimekirja koostöös tööstusharu ning puuetega inimeste ja piiratud liikumisvõimega isikute esindusorganisatsioonidega, võttes nõuetekohaselt arvesse ohutusnõudeid.*** **[ME 34]**

(34) Määrust (EÜ) nr 261/2004 kohaldatakse ka nende reisijate suhtes, kes on broneerinud lennureisi pakettreisi ühe osana. Muutmismääruse eesmärk on veelgi parandada sidusust Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2302[22] ja määruse (EÜ) nr 261/2004 vahel. Sellega seoses ***peaks reisijatel olema võimalik valida, kummale neist kahest õigusaktist nad nõude esitamisel tuginevad, ent neil ei tohiks olla õigust nõuda ühe ja sama probleemi eest hüvitist mõlema õigusakti alusel. Reisija, kes on broneerinud lennutranspordi osana paketist, peaks saama esitada nõudeid mõlema õigusakti alusel, kui näiteks reisija sai lennuettevõtjalt hüvitist lennu hilinemise eest, kuid tal on õigus saada korraldajalt hinnaalandust või hüvitist konkreetsete teenuste eest, nagu hotellimajutus, toitlustus, ekskursioon või muud üritused, millest ta lennu hilinemise tõttu ilma jäi.***

---

22 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ (ELT L 326, 11.12.2015, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2302/oj).

***Siiski*** ei tohiks lubada reisijatel kumuleerida vastavaid õigusi, ~~eelkõige mõlemast õigusaktist tulenevaid õigusi~~***kui mõlema õigusakti alusel antav asjakohane hüvitis või hinnaalandus kaitseb samu huve või on sama eesmärgiga***. ***Kui reisijad esitavad oma nõude lennuettevõtjale, peab lennuettevõtja maksma täies ulatuses määruse (EÜ) nr 261/2004 kohase hüvitise. Kui reisijad esitavad nõude direktiivi (EL) 2015/2302 alusel, tuleks lennuettevõtja makstud hüvitis direktiivi (EL) 2015/2302 alusel maksmisele kuuluvatest summadest maha arvata, kui nende aluseks olevad õigused kaitsevad sama huvi või on sama eesmärgiga.*** **[ME 35]**

(35) Lendude hilinemiste ja tühistamiste taseme praegused põhjused ei ole liidus seotud üksnes lennuettevõtjatega. Selleks et stimuleerida kõiki lennundussektoris osalejaid otsima tõhusaid ja õigeaegseid lahendusi, kuidas vähendada lendude hilinemise ja tühistamisega reisijatele põhjustatud ebamugavusi, ei tohiks määrus (EÜ) nr 261/2004 piirata lennuettevõtjate õigust taotleda kahjude hüvitamist kolmandalt isikult, kes on aidanud kaasa sündmusele, mis on tinginud hüvitise maksmise või muude kohustuste tekkimise.

~~(36) Euroopa Kohus leidis oma kohtuasjas C-502/18 (CS jt vs. České aerolinie a.s)[23] tehtud otsuses määruse (EÜ) nr 261/2004 tõlgendamise kohta, et jätkulendude puhul, mis kuuluvad kõnealuse määruse kohaldamisalasse, peab iga lendu teostav lennuettevõtja, kes osales vähemalt ühe jätkulennu teostamises, maksma reisijale kõnealuse määruse alusel hüvitist olenemata sellest, kas lennuettevõtja poolt teostatud lennul esines tõrkeid või mitte. Isegi kui määruses (EÜ) nr 261/2004 nähakse ette, et lendu teostavad lennuettevõtjad, kes täidavad sellest tulenevaid kohustusi, võivad taotleda hüvitist mis tahes kolmandalt isikult, on uuring näidanud, et kõnealuses määruses osutatud õigus kahjude hüvitamisele on olnud ebatõhus. Selle tulemusena kannavad liidu lennuettevõtjad ebaproportsionaalselt suurt finantskoormust võrreldes kolmandate riikide lennuettevõtjatega. Selleks et taastada liidu lennuettevõtjate konkurentsivõime kooskõlas 2024. aasta septembri Euroopa konkurentsivõime tuleviku aruandes (edaspidi „Draghi aruanne“) esitatud soovitustega ja säilitada pikas perspektiivis ühenduvus, tuleks määruse (EÜ) nr 261/2004 läbivaatamisel piirata lennuettevõtja vastutust lendudega, mida ta käitab lendu teostava lennuettevõtjana.~~ **[ME 36]**

---

23 ~~Kohtuotsus, Euroopa Kohus (üheksas koda), 11. juuli 2019, CS jt vs. České aerolinie a.s, C-502/18, ECLI:EU:C:2019:604.~~

(37) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2111/2005**[24]** kohaselt on lennutranspordi lepingu sõlminud isikul kohustus teavitada reisijat lendu teostavast lennuettevõtjast ning nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ**[25]** kohaselt on müüjal või teenuste osutajal kohustus anda tarbijale lepingutingimuste kohta teavet. Reisijaid tuleks üksikasjalikumalt teavitada nende õigustest lennutõrke korral ning samuti tuleks neid asjakohaselt teavitada tõrke põhjustest kohe, kui sellekohane teave on olemas. ~~Kõnealust~~***Lennuettevõtja peaks andma seda*** teavet ~~tuleks anda~~ ka juhul, kui reisija on ostnud pileti liidus tegutseva vahendaja kaudu. Lennuettevõtja või vahendaja peaks sellise teabe esitama ligipääsetavas vormis ja vajaduse korral mobiilirakenduste või muude digitaalsete vahendite kaudu edastatavate nn tõuketeadete kaudu. **[ME 37]**

---

24 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 2111/2005, mis käsitleb ühenduse nimekirja, millesse kantakse lennuettevõtjad, kelle suhtes kohaldatakse ühenduse piires tegevuskeeldu, koostamist ja lennureisijate teavitamist lendu teenindavast lennuettevõtjast ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivi 2004/36/EÜ artikkel 9 (ELT L 344, 27.12.2005, lk 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2005/2111/oj).

25 Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1993/13/oj).

~~(38) Reisijate õiguste parema jõustamise tagamiseks peaksid riiklikud rakendusasutused jälgima määruse (EÜ) nr 261/2004 jõustamist ja otsustama asjakohaste karistuste üle, et motiveerida kõnealuse määruse täitmist.~~ **[ME 38]**

***(38a) Euroopa Kontrollikoja eriaruandes 15/2021 jõuti järeldusele, et riiklikel rakendusasutustel puudub hea ülevaade sellest, kuidas veoteenust osutavad ettevõtjad reisijate õigusi järgivad. Komisjon jõudis oma hindamistes ka järeldusele, et riiklike rakendusasutuste üldine lähenemisviis määruste rakendamise järelevalvele on väga erinev: kui mõned riiklikud rakendusasutused kalduvad tegutsema väga ennetavalt, näivad teised reageerivat üksnes neile laekunud kaebustele. Nende puuduste kõrvaldamiseks ja reisijate õiguste parema jõustamise tagamiseks tuleks tugevdada täitmise tagamise mehhanisme, andes riiklikele rakendusasutustele sõltumatuse, luues piiriülese koostöö mehhanismi, suurendades nende volitusi saada vedajatelt teavet ja rakendades mõjusamat karistuskorda.*** **[ME 39]**

(39) Reisijate õiguste parema jõustamise tagamiseks peaksid liikmesriigid võimaldama tarbijatele juurdepääsu vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismidele pärast seda, kui nende tarbijate esitatud kaebus või taotlus lennuettevõtjale või vahendajale on jäetud rahuldamata. ~~Need mehhanismid ei tohiks piirata liikmesriikide õigust otsustada,~~ kas***Käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate*** lennuettevõtjate ~~või~~***ja*** vahendajate osalemine ***vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlustes*** peaks olema kohustuslik ***ning nende otsused peaksid olema siduvad***. **[ME 40]**

***(39a) Kuna kommertslennunduse puhul on tegu integreeritud liidu turuga, peaks käesoleva määruse täitmise tagamist garanteerivad meetmed olema tulemuslikumad liidu tasandil ja komisjoni suuremal osalusel. Eeskätt peaks komisjon suurendama üldsuse teadlikkust sellest, kuidas lennuettevõtjad järgivad reisijate õigusi käsitlevaid nõudeid, avaldades selliste lennuettevõtjate nimekirja, kes käesolevat määrust süstemaatiliselt ei järgi.*** **[ME 41]**

(40) Kui reisijad valivad teekonna muutmise võimaluse asemel pileti ostuhinna tagasimaksmise, tuleks see tagasimakse teha automaatselt ja õigeaegselt, ilma spetsiaalse taotluse esitamise kohustuseta.

(41) Lennuettevõtja või vahendaja peaks reisijaid asjakohasest lennuettevõtjatele või vahendajatele hüvitistaotluste ja kaebuste esitamise korrast asjakohaselt teavitama ning reisijad peaksid saama lennuettevõtjatelt või vahendajatelt tähtaegse vastuse. Kui lennujaama juhtorgan aktiveerib oma lennujaama hädaolukorra lahendamise kava, võib vastamise tähtaegu pikendada.

(42) Reisijatel peaks olema võimalus algatada peale kaebuste või taotluste menetlemist ka individuaalsed vaidlusi asutuses või asutustes, mis vastutavad lennuettevõtjale esitatud kaebustest tulenevate vaidluste kohtuvälise lahendamise eest.. Kuna aga õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus on üks Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47 tunnustatud põhiõigustest, ei tohiks kõnealused meetmed takistada reisijatel kohtusse pöörduda

(43) Selleks et reisijad saaksid kasutada oma õigusi seoses taotluste, kaebuste ja individuaalsete vaidlustega, peaks reisijatel olema võimalik esitada taotlus selgel ja kättesaadaval viisil ning otse ja isiklikult lennuettevõtjatele, vahendajatele või määruse (EÜ) nr 261/2004 kohastele asjaomastele asutustele.

(44) Võttes arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni[26] ning selleks, et tagada täieliku asenduskulu ulatuses hüvitise tasumine liikumisabivahendi kahjustamise, hävimise või kaotsimineku korral või tunnustatud abikoera vigastuse või surma korral, peaksid lennuettevõtjad pakkuma puuetega inimestele ja määruses (EÜ) nr 1107/2006 määratletud piiratud liikumisvõimega ~~isikutele~~***inimestele*** tasuta võimalust esitada erideklaratsioon, mis Montréali konventsiooni kohaselt võimaldab neil taotleda ***kaotsimineku või kahjustuse*** täielikku ~~hüvitist~~***hüvitamist***. ***Lennuettevõtjad peaksid teavitama reisijaid sellest deklaratsioonist ja sellega kaasnevatest õigustest pileti broneerimise ajal.*** **[ME 42]**

(45) Puuetega inimestel ja piiratud liikumisvõimega isikutel peaks olema õigus nõuda, et lennuettevõtja pakub registreeritud liikumisabivahendi kaotsimineku, hävimise või kahjustamise korral viivitamata liikumisabivahendi ajutist asendamist. Arvestades, et tunnustatud abikoeri ei ole lihtne asendada, tuleks pakkuda muid ajutisi lahendusi tunnustatud abikoera kaotsimineku, surma või vigastuse korral.

---

26 ELT L 23, 27.1.2010, lk 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/48(1)/oj.

(46) ~~Reisijatele ei ole alati selge, milliste mõõtmete ja millise kaaluga pagasit või mitu pagasiühikut on neil lubatud õhusõiduki pardale võtta. Selleks et tagada~~***Määrus (EÜ) nr 261/2004 peaks täitma oma eesmärki parandada*** reisijate ~~igakülgne teadlikkus sellest, missugused registreerimata ja registreeritud pagasi piirnormid kaasnevad tema piletiga, peaksid~~***kaitse ja teavitamise nõudeid, tugevdada nende õigusi ja tagada, et*** lennuettevõtjad ~~need selgelt märkima pileti broneerimisel ja lennujaamas. Selleks et tagada reisijatele reisi ajal piisavalt mugavad tingimused ja nagu on leidnud~~***tegutseksid ühtlustatud tingimustel, sealhulgas käsipagasi mõõtmete osas. Vastavalt*** Euroopa ~~Kohus oma~~***Kohtu otsusele*** kohtuasjas C-487/12 (Vueling Airlines SA vs. Instituto Galego de Consumo de la Xunta de Galicia)[27]~~tehtud otsuses, peaks reisijatel olema lubatud võtta õhusõiduki salongi tasuta kaasa isiklikke esemeid, mis on neile veo ajal vajalikud~~***tuleks käsipagasit (s.o registreerimata pagasit) pidada reisijateveo vältimatuks elemendiks***, tingimusel et ~~isiklikud esemed vastavad kohaldatavatele ohutus- ja julgestusõuetele ning~~***niisugune pagas vastab*** mõistlikele ~~nõuetele seoses~~ kaalu***- ja suurusenõuetele*** ~~ja mõõtmetega. Reisijatele veo ajal vajalikeks peetavate isiklike esemete all mõistetakse esemeid, mis on reisi vältel olulised ning võivad hõlmata passe ja muid reisidokumente, hädavajalikke ravimeid, isiklikke seadmeid ja lugemismaterjale ning toitu ja jooki, mille kogus vastab lennu kestusele~~***ning selle veole ei tuleks järelikult kohaldada lisatasu. Samuti peaksid lennuettevõtjad reisijaid selgelt teavitama käsipagasi mõõtmetest***. **[ME 43]**

---

27 Kohtuotsus, Euroopa Kohus (viies koda), 18. september 2014, Vueling Airlines SA vs. Instituto Galego de Consumo de la Xunta de Galicia, C-487/12, ECLI:EU:C:2014:2232.

***(46a) Tuleks tagada suurem selgus seoses juhtumitega, kus isiklik ese või käsipagas on jäänud õhusõiduki salongi või seal kaotsi läinud, et hõlbustada selliste taotluste käsitlemist, tagades ühtlustatud protsessi ja vältides reisijatele täiendava koormuse või vääritimõistmise põhjustamist.*** **[ME 44]**

~~(47) Reisijaid tuleks broneerimisel selges ja ligipääsetavas vormis teavitada pagasi maksimaalmõõtmetest ja -kaalust, mida võib õhusõiduki salongi kaasa võtta. Ilma et see piiraks hinnakujundamise vabaduse põhimõtet, peaksid lennuettevõtjad määratlema mõistlikud käsipagasi mõõtmeid käsitlevad põhimõtted, mis võimaldavad reisijatel võtta õhusõiduki salongi kaasa ühe käsipagasi ühiku, tingimusel et see vastab kohaldatavatele ohutus- ja julgestusnõuetele. Võttes arvesse lennuettevõtjate pagasipoliitika erinevusi, on asjakohane hinnata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1008/2008[28] läbivaatamisel käsipagasile ühtsete miinimumnormide kehtestamise teostatavust.~~ **[ME 45]**

---

28 ~~Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT L 293, 31.10.2008, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj).~~

(48) Muusikariistadel võib olla väga suur rahaline, kunstiline ja ajalooline väärtus. Lisaks on muusikariistad muusikute töövahendid, mida regulaarselt kasutatakse proovide tegemiseks ja esinemiseks ning mida ei ole lihtne asendada. Seetõttu peaks reisijatel olema õigus tuua omal vastutusel õhusõiduki salongi muusikariistu, tingimusel et need vastavad veomahtu, ohutus- ja julgestusnormidele ning on kooskõlas lennuettevõtja kehtestatud pagasi piirnormidega. ***Et asjaomased reisijad saaks hinnata, kas nende muusikariista on võimalik hoida salongis, peaksid lennuettevõtjad teavitama neid hoiuruumi suurusest.*** Kui veomahu-, ohutus- ja julgestusnõuded on täidetud, peaks lennuettevõtja püüdma lubada reisijatel hoida muusikariistu täiendavatel istekohtadel, tingimusel et nende eest on tasutud vastav piletihind. Kui see ei ole võimalik, tuleks muusikariistu võimaluse korral vedada asjakohastes tingimustes õhusõiduki lastiruumis. Seetõttu tuleks määrust (EÜ) nr 2027/97 vastavalt muuta. **[ME 46]**

(49) Võttes arvesse määrusega (EÜ) nr 2027/97 hõlmatud õiguste ja kohustustega seotud kaebuste esitamise lühikesi tähtaegu, peaksid lennuettevõtjad andma reisijatele võimaluse kaebuse esitamiseks, kasutades selleks vormi, mis on puuetega inimeste ja digivahendeid mitte kasutavate isikute jaoks ligipääsetav. Lennuettevõtjad peaksid kaebuse vormi tegema kättesaadavaks vähemalt lennuettevõtjate mobiilirakendustes ja veebisaitidel. Kõnealune kaebuse vorm peaks võimaldama reisijal esitada viivitamata kaebuse kahjustatud, hilinenud või kaotsiläinud pagasi kohta.

(50) Määruse (EÜ) nr 2027/97 artikli 3 lõige 2 on iganenud, kuna nüüd reguleeritakse kindlustusküsimusi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 785/2004[29]. Seetõttu tuleks see välja jätta.

---

29 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 785/2004 kindlustusnõuete kohta lennuettevõtjatele ja õhusõiduki käitajatele (ELT L 138, 30.4.2004, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/785/oj).

~~(51) On vajalik, et lennuettevõtjad muudaksid korrapäraselt määruse (EÜ) nr 2027/97 lisas osutatud rahalisi piirmäärasid, et võtta arvesse Rahvusvahelises Tsiviillennunduse Organisatsioonis (ICAO) Montréali konventsiooni artikli 24 lõike 2 kohaselt läbi vaadatud majandusarengutendentse.~~ **[ME 47]**

(52) Draghi aruandes rõhutati transpordi olulist rolli liidu konkurentsivõime jaoks. Samuti kirjeldati asümmeetrilistest normidest tulenevat äritegevuse ümbersuunamise ohtu liidu transpordisõlmedest liidu naabruses asuvatesse sõlmpunktidesse. Määrust (EÜ) nr 261/2004 kohaldatakse reisijate suhtes, kes lendavad kolmanda riigi lennujaamast aluslepingute kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumil asuvasse lennujaama, ainult juhul, kui asjaomast lendu teostav lennuettevõtja on liidu lennuettevõtja. ~~Kolme aasta jooksul alates määruse (EÜ) nr 261/2004 kohaldamisest peaks komisjon hindama nimetatud~~***Need järeldused toetavad liidu seadusandja otsust vaadata läbi käesoleva*** määruse kohaldamisala ~~läbivaatamise põhjendatust~~, et veelgi parandada reisijate kaitset ja võrdseid tingimusi liidu ja kolmandate riikide lennuettevõtjatele. **[ME 48]**

(53) ~~Määruse (EÜ) nr 1008/2008 läbivaatamise raames tuleks hinnata mehhanismi~~***Reisijate rahaline kaitse lennuettevõtja pankroti korral on tulemusliku*** reisijate ~~kaitsmiseks~~***õiguste kaitsmise korra põhielement. Lennureisijate kaitse parandamiseks*** lennuettevõtja ~~maksejõuetuse~~***maksejõuetusest tuleneva lendude tühistamise või lennuettevõtja tegevusloa kehtetuks tunnistamisest tuleneva tegevuse peatamise*** korral ***peaks lennuettevõtjad olema kohustatud esitama piisavad tõendid tagatise olemasolu kohta selleks, et reisijatele pileti ostuhind tagasi maksta või nad kodumaale tagasi toimetada***. **[ME 49]**

***(53a) Näiteks peaks tagatisfondi või kohustusliku kindlustussüsteemi loomine võimaldama lennuettevõtjatel tagada reisijatele pileti ostuhinna tagasimaksmise või nende kodumaale tagasitoimetamise, kui lennud tühistatakse lennuettevõtja maksejõuetuse tõttu või kui tema tegevus peatatakse tegevusloa kehtetuks tunnistamise tõttu.*** **[ME 50]**

~~(54) Gröönimaal valitsevad eriti karmid ilmastikutingimused ning seda iseloomustab väga väike rahvastikutihedus ja pikad vahemaad asustatud kohtade vahel. Ühendatuse tagamiseks ja Gröönimaal toimuvate lendude kättesaadavuse säilitamiseks ei tohiks Gröönimaa-siseste lendude suhtes kohaldada hüvitise maksmise kohustust, sealhulgas juhul, kui need lennud on jätkulennud, mis saabuvad liikmesriigi territooriumile või väljuvad liikmesriigi territooriumilt, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid.~~ **[ME 51]**

~~(55) Määrus (EÜ) nr 261/2004 ei tohiks piirata maakitsuse, kus paikneb Gibraltari lennujaam, staatust ja suveräänsust ega sellega seoses Hispaania Kuningriigi õiguslikku seisundit. Võttes arvesse praegust olukorda ja selleks, et tagada õiguskindlus, tuleks täpsustada, et määruse (EÜ) nr 261/2004 norme tuleks Gibraltari lennujaama suhtes kohaldada üksnes juhul, kui Hispaania Kuningriik on pärast Hispaania Kuningriigi ja Ühendkuningriigi vahelise vaidluse lahendamist võimeline teostama tõhusat kontrolli Gibraltari lennujaama üle ning tagama määruses (EÜ) nr 261/2004 sätestatud normide kohaldamise kõnealuse lennujaama suhtes, ning kui Euroopa Liidu Teatajas on avaldatud vaidluse lahendamist käsitlev teade.~~ **[ME 52]**

***(55a) Käesolev määrus on vastavuses põhiõigustega ja järgib eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, täpsemalt tarbijakaitset, õigust isikuandmete kaitsele, igasuguse diskrimineerimise keeldu, puuetega inimeste integreerimist ühiskonda ning õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele.*** **[ME 53]**

***(55b) Lennureisijate kaitse parandamiseks väljaspool liidu piire tuleks selliseid õigusi käsitleda ka kahepoolsetes ja rahvusvahelistes lepingutes.*** **[ME 54]**

***(55c) Kõigis liidu lennujaamades, mille aastane reisijateveo maht on üle ühe miljoni reisija, peaksid olema eraldi tasuta ruumid (nn mähkimiskohad) raske puudega reisijate jaoks, kes vajavad mähkimist ja tualettruumi abivahendeid.*** **[ME 55]**

(56) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt kaitsta lennureisijate õigusi õiglasel ja tasakaalustatud viisil, tagada liidu lennundussektori konkurentsivõime ning säilitada reisijatele ühendused pikas perspektiivis, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

*Artikkel 1*

Määrust (EÜ) nr 261/2004 muudetakse järgmiselt.

1) Artikkel 1 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 1

Kohaldamisala

Käesolevas määruses kehtestatakse siin nimetatud tingimustel lennureisijate minimaalsed õigused järgmistes olukordades:

a) neid keeldutakse pardale lubamast;

b) nende lend tühistatakse, hilineb või lennuaega muudetakse;

c) nad jäävad jätkulennult maha;

d) nende reisiklassi muudetakse.’

2) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) punktid b–f asendatakse järgmisega:

‘b) „lendu teostav lennuettevõtja“ – lennuettevõtja, kes teostab või kavatseb teostada lennu reisijaga sõlmitud õhuveoteenuse lepingu alusel või sellise teise füüsilise või juriidilise isiku nimel, kes on sõlminud kõnealuse reisijaga lepingu, sealhulgas lennuettevõtja, kes kasutab teise lennuettevõtja õhusõidukit kas selle teise lennuettevõtja meeskonnaga või meeskonnata;

c) „liidu lennuettevõtja“ – lennuettevõtja, kellel on kehtiv lennutegevusluba, mille on välja andnud liikmesriik vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1008/2008* sätetele;

***ca) „lennujaama käitaja“ – asutus, kelle ainu- või lisaülesanne olukorrast olenevalt on hallata ja juhtida lennujaama taristut või lennujaamade võrgustiku taristut riiklike õigusnormide või lepingute alusel ning koordineerida ja kontrollida asjaomases lennujaamas või lennujaamade võrgustikus tegutsevate eri käitajate tegevust;*** **[ME 56]**

d) „reisikorraldaja“ – isik Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2302** artikli 3 punkti 8 tähenduses;

e) „pakettreis“ – direktiivi (EL) 2015/2302 artikli 3 punktis 2 määratletud teenused;

f) „pilet“ – mis tahes vormis kehtiv tõend õhuveoteenuse lepingu kohta;

***fa) „lennupileti maksumus“ – broneerimisprotsessi lõpus makstav lõplik hind, mis sisaldab lennupileti hinda ja kõiki kohaldatavaid piletiga hõlmatud valikuliste ja kohustuslike teenuste eest makstavaid makse, tasusid ja lisasummasid, välja arvatud vahendustasud, olenemata sellest, kas nende lisade ja tasude eest on makse tehtud koos transporditeenuse eest tasumisega või eraldi, hilisemas etapis;*** **[ME 57]**

***fb) „broneering“ – tõsiasi, et reisijal on pilet või muu tõend, mis tõendab, et lennuettevõtja või reisikorraldaja on broneeringut tunnustanud ja selle registreerinud;***
**[ME 58]**

---

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT L 293, 31.10.2008, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj).

** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ (ELT L 326, 11.12.2015, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2302/oj).’;

b) ~~punkt g jäetakse välja;~~ **[ME 59]**

c) punktid h–l asendatakse järgmisega:

‘h) „lõppsihtkoht“ – lennu sihtkoht või reisi puhul viimase jätkulennu sihtkoht;

i) „puuetega inimene“ ja „piiratud liikumisvõimega isik***inimene***“ – isik***inimene***, ~~kellel on püsiv või ajutine füüsiline või vaimu-, intellekti- või meelepuue, mis koostoimes eri takistustega ei võimalda kõnealusel isikul kasutada transpordivahendit täielikult ja tulemuslikult teiste reisijatega võrdsetel alustel, või~~ kelle ~~liikumisvõime transpordivahendi kasutamisel on~~***liikuvus on reisi ajal füüsilise (sensoorse või lokomotoorse, alalise või ajutise) või vaimse puude või kahjustuse või muu puude või*** vanuse tõttu piiratud ***ning kelle seisund nõuab asjakohast tähelepanu ning kõikidele reisijatele kättesaadava teenuse kohandamist tema erivajadustele***; **[ME 60]**

j) „pardale lubamisest keeldumine“ – reisijate õhusõidukiga vedamisest keeldumine, kuigi reisija on pardaleminekuks kohale ilmunud artikli 4 lõikes 1 sätestatud tingimustel, või kui reisijatele on eelnevalt teatatud, et neid nende tahte vastaselt keeldutakse pardale lubamast~~, välja arvatud juhul, kui pardale lubamisest keeldumiseks on mõistlikud põhjused, nagu tervis, ohutus, julgestusnõuded või puudulikud reisidokumendid~~; **[ME 61]**

k) „vabatahtlik“ – reisija, kes on pardaleminekuks kohale ilmunud artikli 4 lõikes 1 sätestatud tingimustel ning kes on reisijatele suunatud lennuettevõtja teadaande korral valmis hüvitise vastu õhusõiduki pardale minekust loobuma;

l) „tühistamine“ – varem kavandatud lennu, mille kohta oli sõlmitud õhuveoteenuse leping, ärajätmine, sealhulgas olukorrad,

i) kui õhkutõusnud õhusõiduk kas suunati mis tahes põhjusel ümber muusse kui piletil märgitud sihtlennujaama või naasis lähtelennujaama ega saanud jätkata lendu piletil märgitud sihtlennujaama~~, välja arvatud juhul, kui tegelik sihtlennujaam ja piletil märgitud sihtlennujaam teenindavad sama linna või piirkonda ning lennuettevõtja tagas reisijale transpordi piletil märgitud sihtlennujaama~~; või **[ME 62]**

ii) kui reisijale on väljastatud lennupilet ja reisija piletil märgitud väljumisaega on muudetud varasemaks rohkem kui ühe tunni võrra~~, välja arvatud juhul, kui lennule registreerimise ja pardalemineku aeg ei muutu või kui reisija kasutas muudetud sõiduplaaniga lendu;~~.’;
**[ME 63]**

d) lisatakse järgmised punktid:

‘m) „kolmas riik“ – mis tahes riik või liikmesriigi territooriumi osa, mille suhtes ei kohaldata aluslepinguid;

n) „hilinemine väljumisel“– reisija piletil märgitud väljumisaja ja lennu tegeliku väljumisaja erinevus;

o) „hilinemine saabumisel“– reisija piletil märgitud saabumisaja ja lennu tegeliku saabumisaja erinevus; ***lendu, mille puhul õhusõiduk tõusis õhku, kuid oli seejärel sunnitud pöörduma tagasi lähtelennujaama, ning tõusis uuesti õhku hilisemal ajal, käsitatakse samuti kui saabumisel hilinenud lendu;*** **[ME 64]**

p) „reisiklass“ – õhusõiduki reisijatesalongi osa, mida iseloomustab ~~erinev istmetüüp~~***kas õhuveoteenuste lepingus märgitud konkreetne kood või erinevate istmete kombinatsioon***, erinev istmete paigutus või mis tahes muu erinev reisijatele pakutav teenindus***, näiteks reisijatele pakutav eritoitlustamine,*** võrreldes salongi teiste osadega; **[ME 65]**

q) „õhuveoteenuse leping“ – lennuettevõtja või tema volitatud esindaja ja reisija ***või reisijate*** vahel sõlmitud leping ühe või mitme lennu osutamiseks; **[ME 66]**

~~r) „erakorralised asjaolud“ – asjaolud, mis oma olemuselt või tekkepõhjuselt ei ole omased asjaomase lennuettevõtja tavapärasele tegevusele ja väljuvad tema tegeliku kontrolli alt, nagu näiteks lisa punktis 1 esitatud erakorraliste asjaolude mittetäielikus loetelus sisalduvad asjaolud, kuid nende hulka ei kuulu lisa punktis 2 esitatud asjaolude mittetäielikus loetelus sisalduvad asjaolud;~~ **[ME 67]**

s) „lend“ – õhuvedu, mida tehakse ühe õhusõidukiga kahe piletil märgitud lennujaama vahel eelnevalt kindlaks määratud marsruudi, sõiduplaani ja kindla identifitseerimisnumbri alusel, olenemata sellest, kas tehakse peatusi üksnes tehnilistel või käituslikel põhjustel;

t) „jätkulend“ – ühe ~~reisi osaks olev~~***veolepingu ja/või ühe broneeringu numbri alusel toimuv*** lend, mille eesmärk on võimaldada reisijal ***ühe reisi raames*** lahkuda algsest väljumiskohast ja saabuda ümberistumiskohta, et sealt edasi minna teisele lennule, või lend, mille eesmärk on võimaldada reisijal lahkuda ümberistumiskohast ja saabuda järgmisesse ümberistumiskohta või oma lõppsihtkohta; **[ME 68]**

u) „vahepeatus“ – õhuveoteenuse lepingu alusel toimuva reisi tahtlik katkestamine ajavahemikuks, mis ületab aega, mis on vajalik otsetransiidiks, või ümberistumise korral ajavahemikuks, mis tavaliselt kestab järgmise jätkulennu väljumisajani ja hõlmab erijuhtudel ööbimist;

v) „reis“ – lend või jätkulennud, millega reisija veetakse sama õhuveoteenuse lepingu alusel algsest väljumiskohast reisija lõppsihtkohta, kusjuures edasi-tagasi lende käsitatakse eraldi reisidena;

w) „väljumisaeg“– aeg, mil õhusõiduk lahkub seisuplatsilt kas tagasipukseerituna või omal jõul (liikumise algus);

x) „saabumisaeg“– aeg, mil õhusõiduk saabub seisuplatsile ja seisupidur on sisse lülitatud (liikumise lõpp);

y) „viivitus lennurajal“ – 30 minutit ületav ajavahemik, mille jooksul õhusõiduk on maapinnal ning mis väljumise korral kestab alates õhusõiduki uste sulgemisest kuni õhusõiduki õhkutõusmiseni ja saabumise korral 30 minutit ületav ajavahemik alates õhusõiduki maandumisest kuni õhusõiduki uste avamiseni;

z) „öö“ – ajavahemik alates kesköösт kuni kella 6.00ni;

za) „laps“ – isik, kes on lennu või esimese jätkulennu, mis toimuvad õhuveoteenuse lepingu alusel, väljumiskuupäeval noorem kui 14-aastane;

***zaa) „saatjata laps“ – laps, kes reisib ilma täiskasvanud hooldajata ja kelle eest lennuettevõtja on kohustunud hoolitsema vastavalt avaldatud eeskirjadele;*** **[ME 69]**

zb) „väikelaps“ – isik, kes on lennu või esimese jätkulennu, mis toimuvad õhuveoteenuse lepingu alusel, väljumiskuupäeval noorem kui kaheaastane;

zc) „püsiv andmekandja“ – vahend, mis võimaldab reisijal säilitada teavet nii, et sellele on teabe eesmärgiga vastavuses oleva aja jooksul võimalik hilisemaks kasutamiseks ligi pääseda, ja mis võimaldab säilitatud teavet muutmata kujul taasesitada;

zd) „ligipääsetav vorm“ – vorm, mis tagab puuetega inimeste või piiratud liikumisvõimega isikute jaoks ligipääsu mis tahes asjakohasele teabele, sealhulgas võimaldab kõnealuste isikute jaoks ligipääsu sama hõlpsal ja mugaval viisil kui isiku jaoks, kellel ei ole puuet, ning mis vastab ligipääsetavusnõuetele, mis on kindlaks määratud kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/882*;

ze) „tõrge“ – pardale lubamisest keeldumine, lennu tühistamine, hilinemine väljumisel, hilinemine saabumisel või viivitus lennurajal;

zf) „algne väljumiskoht“ – lennu või jätkulende sisaldava reisi puhul esimese lennu väljumiskoht;

***zfa) „isiklik ese“ – registreerimata pagas, mis vastab julgestus- ja ohutusnõuetele, tingimusel et selle maksimaalsed mõõtmed on 40 × 30 × 15 cm või see mahub reisija istekoha ees oleva istme alla;*** **[ME 70]**

***zfb) „käsipagas“ – registreerimata pagas, mis ei ole isiklik ese ning mis vastab julgestus- ja ohutusnõuetele.*** **[ME 71]**

---

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).’

3) Artikkel 3 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 3

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse:

a) reisijate suhtes, kes lendavad välja asutamislepingute kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast;

b) reisijate suhtes, kes lendavad kolmandas riigis asuvast lennujaamast asutamislepingute kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumil asuvasse lennujaama, ning kui sellistele reisijatele ei ole antud ***samaväärset*** hüvitust või makstud ~~hüvitist~~***samaväärset kompensatsiooni*** ning kui nad pole saanud abi selles kolmandas riigis~~, kui asjaomast lendu teostav lennuettevõtja on liidu lennuettevõtja~~. **[ME 72]**

2. Lõiget 1 kohaldatakse tingimusel, et:

   a) reisijal on pilet asjaomasele lennule või

   b) lennuettevõtja või vahendaja on suunanud reisija lennult, mille jaoks tal oli pilet, teisele lennule, olenemata põhjusest.

~~3. Käesolevat määrust ei kohaldata reisijate suhtes, kes reisivad tasuta või soodushinnaga, mis ei ole vahetult või kaudselt avalikkusele kättesaadav. Seda kohaldatakse siiski reisijate suhtes, kellel on lennuettevõtja või vahendaja poolt püsikliendiprogrammi või muu äriprogrammi alusel väljastatud piletid.~~ **[ME 73]**

4. Ilma et see piiraks artikli 8 lõike 2 punkti d kohaldamist, kohaldatakse käesolevat määrust üksnes nende reisijate suhtes, kes reisivad jäigatiivalise mootorõhusõidukiga.

5. Kui ei ole sätestatud teisiti, vastutab lendu teostav lennuettevõtja käesoleva määruse kohaste kohustuste täitmise eest.

6. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 12 kohaldamist, kohaldatakse käesolevat määrust ka direktiivi (EL) 2015/2302 artikli 3 punktis 3 määratletud pakettreisilepingute alusel veetavate reisijate suhtes, välja arvatud juhul, kui nimetatud pakettreisileping lõpetatakse või selle täitmist mõjutavad muud põhjused kui selle lennu tõrge.

~~7. Käesoleva määruse artiklit 7 ei kohaldata, kui lennutõrge tekib jätkulennul, mis nii väljub Gröönimaa lennujaamast kui ka saabub Gröönimaa lennujaama.~~ **[ME 74]**

~~8. Käesolev määrus ei piira Hispaania Kuningriigi õiguslikku seisukohta Gibraltari territooriumi ega asjaomase maakitsuse ja sellele ehitatud lennujaama suhtes.~~ **[ME 75]**

~~Seda kohaldatakse Gibraltari lennujaama suhtes, kui Hispaania Kuningriigil on pärast vaidluse lahendamist Ühendkuningriigiga võimalik teostada tegelikku kontrolli kõnealuse lennujaama üle ja tagada käesoleva määruse kohaldamine kõnealuse lennujaama suhtes. Hispaania Kuningriik teavitab komisjoni, kui need tingimused on täidetud, ja komisjon avaldab Euroopa Liidu Teatajas teate vaidluse lahendamise kohta. Käesolevat määrust kohaldatakse kõnealuse lennujaama suhtes alates kõnealuse teate Euroopa Liidu Teatajas avaldamise kuupäevale järgneva kuu esimesest päevast.“~~ **[ME 76]**

4) Artikkel 4 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 4

Pardale lubamisest keeldumine

1. Käesolevat artiklit kohaldatakse reisijate suhtes, kes ilmuvad väravasse pärast lennule registreerimist veebis või registreerimist lennujaamas, nagu on ette nähtud, ning ajal, mille lendu teostav lennuettevõtja või vahendaja on eelnevalt kirjalikult (sealhulgas elektrooniliselt) teada andnud, või kui pardalemineku aega ei ole märgitud, siis hiljemalt 45 minutit enne reisija piletil märgitud väljumisaega. Käesolevat artiklit kohaldatakse ka reisijate suhtes, kes ei ilmu pardaleminekuks kohale, kui neile on eelnevalt teatatud, et neid keeldutakse nende tahte vastaselt pardale lubamast.

2. Kui lendu teostav lennuettevõtja võib mõistlikkuse piires eeldada, et pardale lubamisest keeldumine on tõenäoline, teavitab ta sellest viivitamata asjaomaseid reisijaid. Samal ajal annab lendu teostav lennuettevõtja asjaomastele reisijatele teada nende konkreetsetest õigustest, mis neil käesoleva määruse alusel sellisel juhul on, eelkõige mis puudutab õigust pileti ostuhinna tagasimaksmisele ~~või~~**,** teekonna muutmisele ~~artikli 8 alusel~~***ja hüvitisele*** ning õigust abile ~~artikli 9 alusel~~***vastavalt käesolevale määrusele***. **[ME 77]**

Lendu teostav lennuettevõtja püüab leida vabatahtlikke tingimustel, milles iga vabatahtlik reisija ja lendu teostav lennuettevõtja omavahel kokku lepivad.

~~Kõnealune~~***Lennuettevõtja teavitab vabatahtlikke nende õigustest käesoleva määruse alusel.*** Hüvitist käsitlev kokkulepe vabatahtlikuga asendab vabatahtliku õiguse artikli 7 lõikes 1 sätestatud hüvitise saamiseks ainult juhul, kui vabatahtlik selle kokkuleppe selgesõnaliselt kas allkirjastatud dokumendi või püsival andmekandjal digitaalse dokumendiga kinnitab. Sellise kinnituse puudumise korral peab vabatahtlik saama ~~põhjendamatu viivituseta ja hiljemalt seitsme kalendripäeva jooksul pärast pardale lubamisest keeldumist~~***viivitamata*** artikli 7 lõike 1 kohase hüvitise lendu teostavalt lennuettevõtjalt, kes keeldub teda pardale lubamast. **[ME 78]**

3. Kui vabatahtlike arv ei ole piisav selleks, et lubada ülejäänud piletiga reisijad pardale, võib lendu teostav lennuettevõtja keelduda reisijaid, välja arvatud artiklis 11 osutatud reisijad, nende tahte vastaselt pardale lubamast.

4. Lendu teostav lennuettevõtja esitab reisijatele, keda ta keeldus pardale lubamast, viivitamata teabe artiklite 15a ja 16a kohase kaebuste käsitlemise kohta.

   Lendu teostav lennuettevõtja, kes keeldub reisijad pardale lubamast, pakub asjaomastele reisijatele põhjendamatu viivituseta selgelt võimalust valida pileti ostuhinna tagasimaksmise ja teekonna muutmise vahel vastavalt artiklile 8. Erandina artikli 8 lõike 1 punktist a, kui reisijatel, keda keelduti pardale lubamast, on õigus pileti ostuhinna tagasimaksmisele, ~~tehakse see põhjendamatu viivituseta ja hiljemalt seitsme kalendripäeva jooksul pärast pardale lubamisest keeldumist~~***makstakse see tagasi viivitamata***. **[ME 79]**

Lendu teostav lennuettevõtja, kes keeldub reisijaid pardale lubamast, pakub asjaomastele reisijatele abi vastavalt artiklile 9. Erandina artikli 9 lõike 1 punktist a pakutakse toitu ja jooke viivitamata.

Lendu teostav lennuettevõtja, kes keeldub reisijaid nende tahte vastaselt pardale lubamast, maksab asjaomastele reisijatele ***viivitamata*** hüvitist vastavalt artikli 7 lõikele 1 ~~põhjendamatu viivituseta ja hiljemalt seitsme kalendripäeva jooksul pärast pardale lubamisest keeldumist~~. **[ME 80]**

~~5.~~ ~~Lõikeid 3 ja 4 kohaldatakse ka tagasilendude suhtes, kui reisijat keeldutakse pardale lubamast põhjusel, et reisija ei kasutanud sama õhuveoteenuse lepingu alusel toimunud varasemat lendu.~~ **[ME 81]**

***5a. Reisijat ei keelduta pardale lubamast tagasilennul, sealhulgas sellise reisi puhul, mis sisaldab ümberistumisi, põhjendusel, et ta ei läinud edasi-tagasi piletiga hõlmatud väljuvale lennule või ei maksnud sellekohast lisatasu. Kui reisijaid ei lubata pardale sellise põhjendusega, kuigi nad selleks soovi avaldavad, kohaldatakse käesolevat artiklit. Lisaks maksab lendu teostav lennuettevõtja reisijatele viivitamata hüvitist vastavalt artiklile 7 ning abistab neid vastavalt artiklitele 8 ja 9.“*** **[ME 82]**

~~6. Kui reisija või vahendaja nõuab ühe või mitme reisija ees- või perekonnanimes tehtud kirjavea parandamist või juhul, kui vastavad nimed on muudetud halduslikel põhjustel, peab lendu teostav lennuettevõtja seda parandama või muutma vähemalt ühe korra hiljemalt 48 tundi enne väljumisaega, ilma et reisija või vahendaja peaks maksma lisatasu.“~~ **[ME 83]**

5) Artikkel 5 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 5
Tühistamine

1. Lennu tühistamise korral teavitab lendu teostav lennuettevõtja lennu tühistamisest viivitamata asjaomaseid reisijaid. Samal ajal annab lendu teostav lennuettevõtja asjaomastele reisijatele teada nende konkreetsetest õigustest, mis neil käesoleva määruse alusel sellisel juhul on, eelkõige mis puudutab pileti ostuhinna tagasimaksmist või teekonna muutmist artikli 8 alusel ning abi pakkumist artikli 9 alusel, ning annab teavet artiklis 7 määratletud hüvitise taotlemise korra kohta ning artiklite 15a ja 16a kohaselt toimuva kaebuste käsitlemise kohta.

Lendu teostav lennuettevõtja ~~teatab põhjendamatu viivituseta asjaomastele reisijatele~~***teavitab asjaomaseid reisijaid*** tühistamise ~~põhjused. Reisijatel on õigus saada taotluse alusel tühistamise põhjused kirjalikult. Lendu teostav lennuettevõtja esitab sellise teabe selgelt seitsme kalendripäeva jooksul alates taotluse esitamisest~~***põhjustest elektrooniliselt niipea, kui see teave on kättesaadav, ja igal juhul hiljemalt 30 minutit pärast kavandatud väljumisaega***. **[ME 84]**

2. Tühistatud lendu teostav lennuettevõtja pakub asjaomastele reisijatele põhjendamatu viivituseta selgelt võimalust valida pileti ostuhinna tagasimaksmise ja teekonna muutmise vahel vastavalt artiklile 8.

3. Lendu teostav lennuettevõtja pakub asjaomastele reisijatele abi vastavalt artiklile 9.

4. Reisijatel on õigus saada lendu teostavalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artikli 7 lõikele 1 ja 3, kui nad valivad pileti ostuhinna tagasimaksmise vastavalt artikli 8 lõike 1 punktile a või teekonna muutmise vastavalt artikli 8 lõike 1 punktile c, ~~või~~***ja/või*** kui nad, olles valinud teekonna muutmise vastavalt artikli 8 lõike 1 punktile b, saabuvad oma lõppsihtkohta hilinemisega, mis ületab artikli 7 lõikes 2 sätestatud ~~ajalisi künniseid~~***ajalise künnise***. Selleks esitab lennuettevõtja süstemaatiliselt ning reisijale ligipääsetavas vormis ja püsival andmekandjal eeltäidetud dokumendivormi ***vastavalt määruse [2023/0437(COD)] (liidus reisijate õiguste järgimise tagamise kohta) artiklile 16aa***. Lennuettevõtja esitab vastuse artikli 7 lõikes 5 sätestatud tähtaja jooksul. **[ME 85]**

5. Lendu teostav lennuettevõtja ei ole kohustatud maksma hüvitist vastavalt artiklile 7, kui ta suudab tõendada, et tühistamise põhjustasid erakorralised asjaolud ja et tühistamist ei oleks suudetud vältida isegi siis, kui lennuettevõtja oleks võtnud kõik mõistlikud meetmed. Sellistele erakorralistele asjaoludele võib tugineda üksnes niivõrd, kuivõrd need mõjutavad asjaomast lendu või ~~vähemalt ühte~~ samale õhusõidukile kavandatud ~~kolmest eelnevast lennust~~***eelnevat lendu***, ning tingimusel, et selle asjaolu esinemise ja lennu tühistamise vahel on otsene põhjuslik seos. Otsese põhjusliku seose olemasolu tõendamise kohustus lasub lendu teostaval lennuettevõtjal. ***Juhul kui lennuettevõtja ei esita kirjalikult tõendeid erakorraliste asjaolude ilmnemisest, maksab ta artiklis 7 osutatud hüvitist.*** **[ME 86]**

6. Õigust saada lõike 3 kohast abi ja lõike 4 kohast hüvitist ei kohaldata, kui reisijat on tühistamisest teavitatud vähemalt 14 kalendripäeva enne reisija piletil märgitud väljumiskuupäeva. Kohustus tõendada, kas ja millal on reisijat lennu tühistamisest teavitatud, lasub lendu teostaval lennuettevõtjal.

***6a. Kui lend tühistatakse lennuettevõtja maksejõuetuse, pankroti, tegevuse peatamise või lõpetamise tõttu, on sõiduvõimaluseta jäänud reisijatel õigus tagasimaksele, tagasilennule väljumiskohta või marsruudi muutmisele ja hoolitsusele, nagu on ette nähtud käesoleva määruse artiklites 8 ja 9. Samasugune õigus tagasimaksele on ka neil reisijatel, kes pole oma lennureisi veel alustanud. Lennuettevõtjad peavad tõendama, et nad on võtnud kõik vajalikud meetmed, nagu kindlustuslepingu sõlmimine või tagatisfondi loomine, et vajaduse korral tagada sõiduvõimaluseta jäänud reisijate eest hoolitsemine, neile tagasimakse tegemine või nende marsruudi muutmine. Nimetatud õigusi kohaldatakse kõigile asjaomastele reisijatele, olenemata nende elukohast, reisi lähtekohast või pileti müügikohast.“*** **[ME 87]**

6) Artikkel 6 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 6

Hilinemine

1. Kui lendu teostav lennuettevõtja eeldab lennu hilinemist, teavitab ta sellest asjaomaseid reisijaid võimaluse piires viivitamata, kuid hiljemalt reisija piletil märgitud väljumisajal. Reisijatele antakse võimaluse piires regulaarselt reaalajas teavet. Samal ajal annab lendu teostav lennuettevõtja asjaomastele reisijatele teada nende konkreetsetest õigustest, mis neil käesoleva määruse alusel sellisel juhul on, eelkõige mis puudutab abi andmist artikli 9 alusel, annab teavet artiklis 7 määratletud hüvitise taotlemise korra kohta ning artiklite 15a ja 16a kohaselt toimuva kaebuste käsitlemise kohta.

Lendu teostav lennuettevõtja teatab ~~põhjendamatu viivituseta~~ asjaomastele reisijatele lennu hilinemise põhjused ***niipea, kui see teave on kättesaadav, ja igal juhul hiljemalt 30 minutit pärast kavandatud väljumisaega***. Reisijatel on õigus saada taotluse alusel hilinemisega saabumise põhjused kirjalikult. Hilinenud lendu teostav lennuettevõtja ~~esitab sellise teabe selgelt seitsme kalendripäeva~~***saadab 48 tunni*** jooksul ~~alates taotluse esitamisest~~***pärast reisitõrget reisijatele eeltäidetud ühtse vormi pileti ostuhinna tagasimaksmise ja hüvitise taotlemiseks vastavalt artiklile 6c***. **[ME 88]**

2. Lendu teostav lennuettevõtja pakub asjaomastele reisijatele abi vastavalt artiklile 9.

3. Kui hilinemise kestus jõuab artikli 7 lõikes 2 sätestatud ~~ajaliste künnisteni~~***ajalise künniseni***, arvutatuna alates reisija piletil märgitud väljumisajast, pakub lendu teostav lennuettevõtja asjaomastele reisijatele põhjendamatu viivituseta võimalust valida pileti ostuhinna tagasimaksmise ja teekonna muutmise vahel vastavalt artiklile 8. **[ME 89]**

***3a. Reisijatel on õigus saada lendu teostavalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklile 7, kui nad väljuvad mitte rohkem kui üks tund enne kavandatud väljumisaega ja jõuavad oma lõppsihtkohta kahetunnise või pikema hilinemisega pärast kavandatud saabumisaega, tingimusel et enne väljumist ja pärast hilinenud saabumist reisija poolt kaotatud koguaeg on võrdne artikli 7 lõikes 2 sätestatud künnisega või ületab seda.*** **[ME 90]**

4. Reisijatel on õigus saada hilinenud lendu teostavalt lennuettevõtjalt ~~taotluse alusel~~ artikli 7 lõigete 1 ja 3 kohaselt hüvitist, kui nad saabuvad oma lõppsihtkohta hilinemisega, mis ületab artikli 7 lõikes 2 sätestatud ~~ajalisi künniseid~~***ajalist künnist***. ***Selleks esitab lendu teostav lennuettevõtja süstemaatiliselt 48 tunni jooksul pärast hilinemist reisijale eeltäidetud dokumendivormi vastavalt määruse [2023/0437(COD)] (liidus reisijate õiguste järgimise tagamise kohta) artiklile 16aa.*** **[ME 91]**

Reisijatel on õigus saada hilinenud lendu teostavalt lennuettevõtjalt ~~taotluse alusel~~ hüvitist vastavalt artikli 7 lõikele 1 ja 3, kui nad valivad pileti ostuhinna tagasimaksmise vastavalt artikli 8 lõike 1 punktile a või teekonna muutmise vastavalt artikli 8 lõike 1 punktile c, või kui nad, olles valinud teekonna muutmise vastavalt artikli 8 lõike 1 punktile b, saabuvad oma lõppsihtkohta hilinemisega, mis ületab artikli 7 lõikes 2 sätestatud ~~ajalisi künniseid~~***ajalist künnist***. **[ME 92]**

5. Käesolevat artiklit kohaldatakse ka juhul, kui reisija piletil märgitud väljumisaja lükkas edasi lendu teostav lennuettevõtja.

   Õigust saada lõike 2 kohast abi ja lõike 4 kohast hüvitist ei kohaldata, kui reisijat on sellisest muudatusest teavitatud vähemalt 14 kalendripäeva enne reisija piletil märgitud väljumisaega. Kohustus tõendada, kas ja millal on reisijat teavitatud väljumisaja muutmisest, lasub lendu teostaval lennuettevõtjal.

6. Lendu teostav lennuettevõtja ei ole kohustatud maksma hüvitist vastavalt artiklile 7, kui ta suudab tõendada, et hilinemise saabumisel põhjustasid erakorralised asjaolud ja et hilinemist ei oleks suudetud vältida isegi siis, kui lennuettevõtja oleks võtnud kõik mõistlikud meetmed. Sellistele erakorralistele asjaoludele võib tugineda üksnes niivõrd, kuivõrd need mõjutavad asjaomast lendu või vähemalt ~~ühte samale õhusõidukile kavandatud kolmest eelnevast lennust~~***sellele eelnenud lendu***, ning tingimusel, et selle asjaolu esinemise ja järgmise lennu väljumise hilinemise vahel on otsene põhjuslik seos. Otsese põhjusliku seose olemasolu tõendamise kohustus lasub lendu teostaval lennuettevõtjal. ***Juhul kui lennuettevõtja ei esita kirjalikult tõendeid erakorraliste asjaolude ilmnemisest, maksab ta artiklis 7 osutatud hüvitist. Ülalmainitu ei vabasta lennuettevõtjaid kohustusest osutada reisijatele artiklis 9 ette nähtud abi.“*** **[ME 93]**

7) Lisatakse järgmised artiklid:

‘Artikkel 6a

Viivitus lennurajal

1. Lennurajal tekkinud viivituse korral teavitab lendu teostav lennuettevõtja reisijaid võimaluse piires korrapäraselt ja reaalajas.

2. Kui lennurajal tekib viivitus, tagab lendu teostav lennuettevõtja ohutus- või julgestusalaseid piiranguid arvesse võttes reisijatesalongi piisava kütmise või jahutamise, laseb tasuta kasutada lennukitualette ja tagab, et artiklis 11 osutatud reisijad saavad vajalikku tähelepanu. Lendu teostav lennuettevõtja pakub pardaltasuta joogivett, välja arvatud juhul, kui selle tõttu pikeneks viivitus lennurajal või kui seda ei ole võimalik ühitada lennuohutuse või lennundusjulgestuse nõuetega.

3. Kui asutamislepingute kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumil asuvas ***kommertsreisiliiklusega*** lennujaamas on viivitus lennurajal kestnud ~~kolm~~***kaks*** tundi, pöördub õhusõiduk tagasi väravasse või mõnda teise õhusõidukist väljumiseks sobivasse kohta, kus reisijatel lubatakse õhusõidukist väljuda. Viivitust lennurajal võib pikendada üle nimetatud aja ainult juhul, kui õhusõiduk ei saa oma kohalt lennurajal lahkuda ohutuse, sisserände, lennujuhtimise või julgestusega seotud põhjustel. **[ME 94]**

4. Lõike 3 kohaselt lennukist väljunud reisijatel on artiklis 6 ja asjakohasel juhul artiklis 11 sätestatud õigused, võttes arvesse viivitust lennurajal ja reisija piletil märgitud väljumisaega.

Artikkel 6b

Jätkulennust mahajäämine ühe õhuveoteenuse lepingu alusel tehtava reisi jooksul

1. Kui reisija jääb reisi jooksul jätkulennust maha tõrke tõttu eelmisel lennul, on tõrkega lendu teostav lennuettevõtja kohustatud pakkuma reisijale teekonna muutmist vastavalt artikli 8 lõike 1 punktile b ja abi vastavalt artiklile 9.

2. Kui lendu teostaval lennuettevõtjal ei ole võimalik pakkuda reisijale uut lendu artikli 7 lõike 2 punktides a ja b sätestatud ajavahemike jooksul arvestatuna alates jätkulennust mahajäänud reisija piletil märgitud väljumisajast, pakub lendu teostav lennuettevõtja asjaomasele reisijale põhjendamatu viivituseta ja selgelt võimalust valida vastavalt artiklile 8 pileti ostuhinna tagasimaksmise ja teekonna muutmise vahel.

3. Reisijatel on samuti õigus saada ~~taotluse alusel~~ tõrkega lendu teostavalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artikli 7 lõigetele 1 ja 3, kui nad saabuvad oma lõppsihtkohta hilinemisega, mis ületab artikli 7 lõikes 2 sätestatud ~~ajalisi künniseid~~***ajalist künnist***. **[ME 95]**

   Reisijatel on õigus saada tõrkega lendu teostavalt lennuettevõtjalt ~~taotluse alusel~~ hüvitist vastavalt artikli 7 lõigetele 1 ja 3, kui nad valivad pileti ostuhinna tagasimaksmise vastavalt artikli 8 lõike 1 punktile a või teekonna muutmise vastavalt artikli 8 lõike 1 punktile c, või kui nad, olles valinud teekonna muutmise vastavalt artikli 8 lõike 1 punktile b, saabuvad oma lõppsihtkohta hilinemisega, mis ületab artikli 7 lõikes 2 sätestatud ~~ajalisi künniseid~~***ajalist künnist***. **[ME 96]**

***Käesoleva artikli lõigete 2 ja 3 kohaldamisel esitab lendu teostav lennuettevõtja süstemaatiliselt 48 tunni jooksul pärast jätkulennust mahajäämist reisijale eeltäidetud dokumendivormi vastavalt määruse [2023/0437(COD)] (liidus reisijate õiguste järgimise tagamise kohta) artiklile 16aa.*** **[ME 97]**

4. ~~Kui reisija kavandab ja teeb vahepeatuse, loetakse lennujaam, kus vahepeatus tehakse, reisija lõppsihtkohaks.~~ **[ME 98]**

***Artikkel 6c***

***Erakorralised asjaolud***

***1. Erakorraliste asjaoludena käsitatakse sündmusi, mis oma olemuselt või päritolult ei ole omased asjaomase lennuettevõtja tavapärasele tegevusele ja jäävad väljapoole selle lennuettevõtja tegelikku kontrolli. Käesoleva määruse kohaldamisel piirduvad erakorralised asjaolud lisas esitatud asjaoludega.***

2. ***Kui reisijal on õigus saada lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklitele 4, 5 ja 6, saadab lennuettevõtja reisijale 48 tunni jooksul kirjalikult teabe erakorraliste asjaolude esinemise või puudumise kohta ning annab juurdepääsu eeltäidetud ühtsele dokumendivormile vastavalt [määruse [2023/..] (liidus reisijate õiguste järgimise tagamise kohta) artiklile 16aa].***

3. ***Ebatavalise sündmuse korral, mis leiab aset väljaspool ühe või mitme liikmesriigi kontrolli ja avaldab lennutranspordile ulatuslikku negatiivset mõju ning mis ei ole esitatud käesoleva määruse lisas, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 16h vastu delegeeritud õigusakt lisas esitatud ammendava loetelu muutmiseks, lisades sellesse asjaomase erakorralise asjaolu, kui see on sellisele ebatavalisele sündmusele reageerimiseks tingimata vajalik.“* **[ME 99]**

8) Artikkel 7 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 7

Õigus hüvitisele

1. Tõrke korral kohaldatakse artiklites 4, 5, 6 või 6a ja käesolevas artiklis määratletud tingimustel järgmisi hüvitissummasid:

a) 300 eurot ~~kõigi liidusiseste reiside puhul ja~~***kõikide*** reiside puhul, mille pikkus on ~~3 500~~***kuni 1 500*** kilomeetrit ~~või vähem~~; **[ME 100]**

b) ~~500~~***400*** eurot ***kõikide*** reiside puhul, mille pikkus on ~~üle~~ ***1 500–***3 500 ~~kilomeetri.~~***kilomeetrit;*** **[ME 101]**

***ba) 600 eurot kõikide üle 3 500 kilomeetri pikkuste reiside puhul.*** **[ME 102]**

~~Erandina punktist a määratakse hüvitissummad reiside puhul, mis toimuvad äärepoolseimate piirkondade ja liikmesriigi muude territooriumite vahel, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid, reiside tegeliku vahemaa alusel.~~ **[ME 103]**

***1a. Iga kolme aasta järel võtab komisjon vastu delegeeritud õigusakti, millega kohandatakse käesolevas lõikes osutatud hüvitissummasid automaatselt kolme eelneva aasta üldise inflatsioonimääraga, mis põhineb Eurostati poolt määruse (EL) 2016/792* kohaselt avaldatud Euroopa tarbijahinnaindeksil.*** **[ME 104]**

2. Kui tegemist on hilinemisega saabumisel, mille põhjustas teekonna muutmine artikli 5 kohase tühistamise tõttu, artikli 6 kohase hilinemisega saabumisel või artikli 6b kohase hilinemisega saabumisel pärast jätkulennust mahajäämist, tekib õigus hüvitisele, kui hilinemine saabumisel on ~~pikem kui:~~***artikli 6 lõike 3a kohaselt kolm tundi või rohkem, olenemata reisi pikkusest.*** **[ME 105]**

~~a) neli tundi kõigi liidusiseste reiside puhul ja reiside puhul, mille pikkus on 3 500 kilomeetrit või vähem;~~ **[ME 106]**

~~b) kuus tundi reiside puhul, mille pikkus on üle 3 500 kilomeetri.~~ **[ME 107]**

3. Käesoleva määruse kohaldamisel võetakse vahemaa määramisel aluseks algse väljumiskoha ja lõppsihtkoha vaheline vahemaa. Jätkulennu puhul võetakse arvesse ainult algset väljumiskohta ja lõppsihtkoha lennujaama. Neid vahemaid mõõdetakse suurringjoone meetodil.

4. Kui reisija on valinud ***oma*** reisi jätkamise vastavalt artikli 8 lõike 1 ~~punktile b~~***punktidele a, b või c*** ja muudetud teekonnal toimub järjekordne tõrge, ~~võib reisijal tekkida~~***säilib reisija*** õigus hüvitisele ~~ainult üks kord reisi jooksul~~***teekonna muutmisel tema algsesse väljumiskohta või*** lõppsihtkohta. **[ME 108]**

***4a. Lõikes 1 osutatud hüvitis makstakse elektroonilise pangaülekandega taotluse esitanud reisija osutatud kontole. Lendu teostav lennuettevõtja ja taotluse esitanud reisija võivad püsival andmekandjal kokku leppida, et hüvitist makstakse ainult krediitkaardiga või sularahas.*** **[ME 109]**

***4b. Kohustus tõendada, millal ja kuidas reisija nõustus käesoleva artikli lõikes 4a sätestatud hüvitise maksmise vormi käsitleva kokkuleppega, lasub lendu teostaval lennuettevõtjal.*** **[ME 110]**

5. Reisija esitab käesoleva artikli kohase hüvitise taotluse ~~kuue kuu~~***, kasutades lendu teostava lennuettevõtja saadetud eeltäidetud ühtset dokumendivormi, ühe aasta*** jooksul alates ~~reisija piletil märgitud tegelikust väljumiskuupäevast. 14 kalendripäeva~~***kuupäevast, mil lend toimus või pidi toimuma. Seitsme tööpäeva*** jooksul alates taotluse esitamisest lendu teostav lennuettevõtja kas maksab hüvitist või esitab reisijale põhjenduse hüvitise maksmata jätmise kohta vastavalt artikli 5 lõikele 5 või artikli 6 lõikele 6 ***ja artiklile 6c***, lisades vajaduse korral selge ja põhjendatud selgituse erakorraliste asjaolude kohta. ~~Kui lennujaama juhtorgan aktiveerib oma hädaolukorra lahendamise kava, võib seda tähtaega pikendada 30 kalendripäevani.~~ **[ME 111]**

Kui lendu teostav lennuettevõtja taotletud hüvitist ei maksa, võib reisija esitada artikli 16a kohaselt kaebuse.

6. ~~Hüvitis makstakse sularahas või, kui reisija on andnud selleks nõusoleku allkirjastatud dokumendis või mõnes püsival andmekandjal esitatud digitaalses dokumendis, siis muul viisil.~~ **[ME 112]**

---

* ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/792, mis käsitleb tarbijahindade harmoneeritud indekseid ja eluaseme hinnaindeksit ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 2494/95 (ELT L 135, 24.5.2016, lk 11).“***

9) Artikkel 8 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 8

Õigus tagasimaksele või teekonna muutmisele

1. Tõrke korral ~~pakutakse reisijatele~~***pakub lendu teostav lennuettevõtja ilma edasise aruteluta ning*** artiklites 4, 5, 6 või 6b ja käesolevas artiklis ~~määratletud~~***sätestatud*** tingimustel ***reisijatele*** tasuta valikut järgmiste võimaluste vahel: **[ME 113]**

a) kogu pileti ostuhinna automaatne tagasi maksmine ~~14 kalendripäeva~~***seitsme tööpäeva*** jooksul alates ~~tõrkega lennu~~***sellest, kui*** reisija ***on eeltäidetud ühtse dokumendivormiga esitanud taotluse*** piletil märgitud ~~väljumiskuupäevast sularahas või, kui~~***tõrkega lennu kohta, üksnes elektroonilise pangaülekandega, krediitkaardi tagasimaksega või pangakorraldusena volitatud*** reisija ~~on sellega nõustunud allkirjastatud dokumendis või püsival andmekandjal digitaalses dokumendis, mis tahes muul viisil~~***osutatud kontole*** reisi või reiside toimumata osa või osade eest ning reisi või reiside juba toimunud osa või osade eest, kui lend ei täida enam reisija algse reisiplaaniga seotud otstarvet, koos asjakohasel juhul tagasilennuga algsesse väljumiskohta esimesel võimalusel pärast reisija piletil märgitud väljumisaega või kokkuleppel reisijaga enne seda aega; **[ME 114]**

b) reisija reisi jätkamine ***võrreldavatel veotingimustel***, muutes reisija teekonda nii, et ta saabub lõppsihtkohta esimesel võimalusel pärast reisija piletil märgitud väljumisaega või kokkuleppel reisijaga enne seda aega, või **[ME 115]**

c) teekonna muutmine ***võrreldavatel veotingimustel*** nii, et reisija saabub lõppsihtkohta reisijale sobival hilisemal kuupäeval, sõltuvalt vabade kohtade olemasolust. **[ME 116]**

***Lendu teostav lennuettevõtja esitab reisijatele käesoleva artikli kohase teabe selgel ja üheselt mõistetaval viisil elektrooniliselt ning reisija taotlusel muul viisil, näiteks paberkandjal.*** **[ME 117]**

~~Kui lennujaama juhtorgan aktiveerib artikli 10a kohaselt oma hädaolukorra lahendamise kava, võib käesoleva lõike punktis a osutatud tähtaega pikendada 30 kalendripäevani.~~ **[ME 118]**

2. Selleks et reisija ~~saabuks~~***jõuaks*** lõike 1 kohaselt kindlaks määratud sihtkohta esimesel võimalusel ***ja reisi kogukestusega, mis on võimalikult lähedane algse lennu kavandatud reisiajale***, pakub lendu teostav lennuettevõtja reisijale kaalumiseks ning allkirjastatud dokumendis või püsival andmekandjal esitatud digitaalses dokumendis nõusoleku andmiseks vähemalt ühe järgmistest alternatiivsetest võimalustest, lähtudes vabade kohtade olemasolust ning eeldusel, et see toimub õhuveoteenuse lepingus sätestatuga võrreldavatel transporditingimustel: **[ME 119]**

a) lend või jätkulennud, mis järgivad õhuveoteenuse lepingus ettenähtuga sama teekonda;

b) erinev lennuteekond~~, sealhulgas~~ õhuveoteenuse lepingus märgitud ***lähte- ja sihtlennujaama vahel***~~lennujaamaga võrreldes alternatiivsetesse lennujaamadesse viiv või neist lähtuv teekond, millisel juhul kannab lendu teostav lennuettevõtja kulud, mis tehakse reisija transportimiseks õhuveoteenuse lepingus märgitud lennujaamadest alternatiivsetesse lennujaamadesse või alternatiivsetest lennujaamadest õhuveoteenuse lepingus märgitud lennujaamadesse~~; **[ME 120]**

***ba) õhuveoteenuse lepingus märgitud lennujaamaga võrreldes alternatiivsetesse lennujaamadesse viiv või neist lähtuv teekond, millisel juhul kannab lendu teostav lennuettevõtja kulud, mis tehakse reisija veoks õhuveoteenuse lepingus märgitud lennujaamast ja alternatiivsesse lennujaama;*** **[ME 121]**

c) teise lennuettevõtja osutatavate teenuste kasutamine või,

d) kui see on läbitava vahemaa puhul sobiv, muu transpordiliigi kasutamine.

***Kui teekonda muudetakse selliselt, et see kulgeb mõne muu transpordiliigi või muu lennuettevõtja kaudu, vastutab lendu teostav lennuettevõtja teabe andmise, abi pakkumise ja teekonna muutmise eest ainult kuni kõnealuse teekonna muutmise teenuse lõpetamiseni. Lendu teostav lennuettevõtja jääb vastutavaks lõppsihtkohta saabumise hilinemise korral hüvitise maksmise eest vastavalt artiklile 7. Muu transpordiliigi puhul vastutab muudetud teekonna lendu teostav lennuettevõtja kõigi muude selle teenusega seotud õiguste eest vastavalt selle transpordiliigi puhul reisijate õigusi käsitlevatele kohaldatavatele liidu õigusaktidele.*** **[ME 122]**

3. Kui reisija teavitas lendu teostavat lennuettevõtjat oma valikust jätkata oma reisi vastavalt lõike 1 punktile b ja lõikele 4 ning kui lendu teostav lennuettevõtja ei ole pakkunud teekonna muutmist kolme tunni jooksul, võib reisija ise korraldada oma teekonna muutmise ***võrreldavatel veotingimustel*** vastavalt lõikele ~~3~~***2***. ***Kui reisija otsustab teekonna muutmise ise korraldada, teavitab ta sellest lendu teostavat lennuettevõtjat. Reisijal on õigus keelduda teekonna muutmise võimalustest, kui need ei toimu võrreldavatel veotingimustel, ja sel juhul säilib tal teekonna muutmise ootamise ajal õigus artiklis 9 osutatud abile.*** **[ME 123]**

Tühistamise korral kohaldatakse esimest lõiku alates reisija piletil märgitud väljumisajast.

Kui reisijad korraldavad oma teekonna muutmist iseseisvalt, peavad nad piirduma üksnes selliste kuludega, mis on vajalikud, mõistlikud ja asjakohased. Lendu teostav lennuettevõtja maksab tagasi reisija kantud kulud, mis ei ületa 400 % reisija pileti või piletite kogumaksumusest, ~~14 kalendripäeva~~***seitsme tööpäeva*** jooksul alates taotluse esitamisest. ~~Kui lennujaama juhtorgan aktiveerib oma hädaolukorra lahendamise kava, võib seda tähtaega pikendada 30 kalendripäevani.~~ **[ME 124]**

4. Reisija võib valida lõike 1 punkti a kohase tagasimakse või lõike 1 punkti c kohase võimaluse vahel muuta teekonda nii, et reis toimuks hilisemal kuupäeval, omades seda valikuvõimalust niikaua, kuni ta on aktsepteerinud lendu teostava lennuettevõtja poolt lõike 1 punkti b kohaselt pakutud teekonna muutmise esimesel võimalusel või kuni reisija on otsustanud lõike 3 kohaselt ise oma teekonda muuta.

Reisija teavitab oma valikust lendu teostavat lennuettevõtjat.

***4a. Lendu teostav lennuettevõtja esitab reisijatele käesoleva artikli kohase teabe selgel ja üheselt mõistetaval viisil elektrooniliselt ning reisija taotlusel muul viisil, näiteks paberkandjal. Reisija valiku tõendamise kohustus lasub lendu teostaval lennuettevõtjal. Selleks tagab lendu teostav lennuettevõtja ka, et reisija poolt käesoleva artikli kohaselt tehtud valikut kinnitatakse allkirjastatud dokumendiga või mis tahes digitaalse vahendiga püsival andmekandjal.“***
**[ME 125]**

10) Artikkel 9 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 9
Õigus abile

1. ~~Tõrke korral ning vastavalt artiklites 4, 5, 6, 6a ja 6b ja käesolevas artiklis osutatud tingimustele ning kui nende lennu või alternatiivse transpordimooduse ooteaega pikendatakse vähemalt kahe tunni võrra~~***Kui osutatakse käesolevale artiklile***, pakutakse reisijatele tasuta: **[ME 126]**

a) toitu ja jooke iga kahetunnise ooteaja järel;

b) eine kolme tunni pärast ja seejärel iga viie ootetunni järel, maksimaalselt kolm einekorda päevas;

c) ~~tekstisõnumeid,~~ internetiühendust ja kahte telefonikõnet. **[ME 127]**

Lendu teostav lennuettevõtja võib esimese lõigu alusel pakutavat abi piirata või selle pakkumisest keelduda, kui selle pakkumine viivitaks täiendavalt hilinenud lennu väljumist või teekonna muutmist, sealhulgas alternatiivse transpordimooduse väljumist.

2. Kui tuleb oodata üks öö või mitu ööd, pakutakse reisijatele lennu või alternatiivse transpordimooduse ootamise ajaks lisaks sellele tasuta:

a) hotellimajutust;

b) transporti lennujaamast hotellimajutusse ja tagasi.

3. Lendu teostav lennuettevõtja võib kasutada lõike 1 punktides a ja b ja lõikes 2 sätestatud kohustuste täitmiseks vautšereid. Lõike 1 kohaselt pakutavad vautšerid peavad olema kasutatavad kõigis kauplustes, kus müüakse toitu ja jooke selles lennujaamas, kus asjaomased reisijad on sunnitud ootama, nende lennu pardal ja asjakohasel juhul lõike 2 punkti a kohaselt pakutud majutuskohas. ***Lõike 2 punktis a osutatud vautšerit saab väljastada üksnes juhul, kui lendu teostav lennuettevõtja on asjaomase reisija jaoks eelnevalt broneerinud toa.*** **[ME 128]**

4. Kui lendu teostav lennuettevõtja ei täida lõigetest 1, 2 ja 3 tulenevaid kohustusi, võivad asjaomased reisijad teha seda omal kulul. Tõrkega lendu teostav lennuettevõtja maksab reisijate kantud kulud tagasi 14 kalendripäeva jooksul alates tagasimakse taotluse esitamisest sel määral, mil need kulud olid vajalikud, mõistlikud ja proportsionaalsed võrreldes ooteajaga ning ***majutuse,*** toidu ja joogi maksumusega lennujaamas, kus reisijad on sunnitud ootama***. Kui lennuettevõtja ei paku hotellimajutust kolme tunni jooksul, on reisijal õigus korraldada oma majutus ise ja lennuettevõtja hüvitab talle kulud vastava kviitungi esitamisel seitsme tööpäeva jooksul***. Kui lennujaama juhtorgan aktiveerib oma hädaolukorra lahendamise kava, võib seda tähtaega pikendada ~~30~~***[…]*** kalendripäevani. ***Hüvitatakse summa kuni majutuskulude ülemmäärani, millele on osutatud komisjoni avaldatud indeksis, mis kajastab liikmesriikide hindu kooskõlas Eurostati andmetega ja mida on korrutatud koefitsiendiga 2, et võtta arvesse piiratud kättesaadavust ja tipptunnihindu ning stimuleerida majutuse pakkumist lendu teostavate lennuettevõtjate kaudu kolmetunnise tähtaja jooksul. Kui koefitsiendiga korrutatud ülemmäär ei ole piisav, et võimaldada asjaomasel reisijal leida sobiv majutus, ei vabasta reisija õigus ise majutust korraldada lendu teostavat lennuettevõtjat majutuse pakkumise kohustusest.*** **[ME 129]**

5. Kõigis liidu ***kommertsreisiliiklusega*** lennujaamades kehtestab lennujaama haldaja korra, millega tagatakse tasuta joogivee ja elektrooniliste seadmete laadimisjaamade olemasolu, olenemata päevaajast, lennuajast või terminalist. **[ME 130]**

6. Kui tõrke põhjuseks on erakorralised asjaolud ning tõrget ei oleks saanud vältida isegi siis, kui lennuettevõtja oleks võtnud kõik mõistlikud meetmed, võib lennuettevõtja piirata lõike 2 punkti a kohaselt pakutava majutuse kogukestust maksimaalselt kolmele ööle.

7. Kui reisija otsustab oma reisi algses väljumiskohas artikli 8 lõike 1 punkti a kohase tagasimakse kasuks või valib artikli 8 lõike 1 punkti c kohase võimaluse muuta teekonda nii, et reis toimub hilisemal kuupäeval, ei ole tal seoses asjaomase lennuga enam õigusi lõigete 1 ja 2 kohasele abile.“

11) Artikkel 10 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 10

Reisiklassi muutmine

1. Kui lendu teostav lennuettevõtja paigutab reisija kõrgemasse reisiklassi, kui ostetud piletiga on ette nähtud, ei nõua ta selle eest lisatasu.

2. Kui lendu teostav lennuettevõtja paigutab reisija madalamasse reisiklassi kui ostetud piletiga ette nähtud, ~~maksab~~***hüvitab*** ta, ilma et reisija peaks seda eraldi taotlema, artikli 7 lõikes 6 osutatud viisil ~~14 päeva~~***seitsme tööpäeva*** jooksul pärast reisija madalamasse reisiklassi paigutamist ~~reisijale hüvitist summas, mis on vähemalt~~: **[ME 131]**

   a) ~~40~~***30*** % lennu hinnast ***kõikide*** lendude puhul, mille pikkus on ~~3500~~***1 500*** kilomeetrit või vähem***,*** või **[ME 132]**

   b) ~~75~~***50*** % lennu hinnast ***kõigi liidusiseste*** lendude puhul, mille pikkus on üle ~~3500~~***1 500*** kilomeetri~~.~~***, ja kõigi muude lendude puhul, mille pikkus on 1 500–3 500 kilomeetrit, või*** **[ME 133]**

***ba) 75 % lennu hinnast kõigi muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul, sealhulgas liikmesriikide Euroopa territooriumi ja Prantsusmaa äärepoolseimate piirkondade vahelised lennud.*** **[ME 134]**

3. Kui piletil ei ole lennu hinda märgitud, võetakse lõikes 2 osutatud hüvitissumma arvutamisel aluseks asjaomase lennu pikkuse proportsioon võrreldes õhuveoteenuse lepingus märgitud kogupikkusega ning arvutus tehakse vastavalt artikli 7 lõikele 3.

4. Käesolevas artiklis osutatud lennu hind ei hõlma piletil märgitud maksusid ja tasusid, kui nende maksude või tasude maksmise nõue ega nende summa ei sõltu sellest, millisesse reisiklassi kõnealune pilet osteti.

5. Käesolevat artiklit ei kohaldata ~~eeliste~~***kõrvalteenuste*** suhtes, mis ~~sisalduvad kallima hinna eest samas reisiklassis~~***on reisiklassist sõltumatud ja mida müüakse eraldi***, näiteks teatav istekoht või toitlustamine.“ **[ME 135]**

12) Lisatakse järgmine artikkel:

‘Artikkel 10a
Lennujaama hädaolukorra lahendamise kava

1. Liidu lennujaamades, mille aastane reisijateveo maht ***vähemalt kolmel järjestikusel aastal on vähemalt neli miljonit reisijat***~~on üle viie miljoni reisija~~, tagab lennujaama haldaja, et lennujaama haldaja ja lennujaama oluliste teenuseosutajate, eelkõige lennuettevõtjate ja maapealse teeninduse teenuste osutajate tegevuse koordineerimiseks kasutatakse nõuetekohast hädaolukorra lahendamise kava, milles on arvestatud selliste võimalike olukordadega, kus paljud lennud tühistatakse, hilinevad või nii tühistatakse kui hilinevad, mistõttu märkimisväärne hulk reisijaid on sunnitud lennujaamas ootama. Koostatakse hädaolukorra lahendamise kava selle tagamiseks, et lennujaamas ootama sunnitud reisijatele antakse piisavat teavet, ning et selles on ette nähtud reisijate ooteaja ja ebamugavuste vähendamise kord. **[ME 136]**

2. Lennujaama hädaolukorra lahendamise kavades võetakse arvesse artiklis 11 osutatud reisijate konkreetseid ja individuaalseid vajadusi.

3. Hädaolukorra lahendamise kava koostatakse eelkõige nõukogu direktiivis 96/67/EÜ±* osutatud lennujaama kasutajate komitee ning samuti maapealse teeninduse teenuste osutajate ja muude lennujaama oluliste teenuseosutajate***, sealhulgas puuetega või piiratud liikumisvõimega reisijatele eriabi osutajate*** osavõtul***. Vajaduse korral kaasatakse hädaolukorra lahendamise kava koostamisse asjaomased ametiasutused***. Hädaolukorra lahendamise kava sisaldab ka selle isiku või nende isikute kontaktandmeid, kelle lennujaama kasutajate komiteesse kuuluvad lennuettevõtjad on määranud paljude lendude tühistamise, paljude hilinemiste või nii paljude tühistamiste kui hilinemiste korral end kohapeal esindama. Lennuettevõtja tagab, et igal määratud isikul on vajalikud vahendid reisijate eest hoolitsemiseks kooskõlas käesolevast määrusest tulenevate kohustustega lennutõrke korral. **[ME 137]**

4. Lennujaama haldaja edastab hädaolukorra lahendamise kava direktiivis 96/67/EÜ osutatud lennujaama kasutajate komiteele ja taotluse alusel riiklikule rakendusasutusele, ~~kellele on käesoleva määruse~~***kes on määratud*** artikli 16 ~~lõike 1~~ kohaselt***. Riiklik rakendusasutus teostab järelevalvet*** ~~usaldatud~~ käesoleva ~~määruse jõustamine~~***artikli nõuete täitmise üle lennujaama haldaja poolt***. **[ME 138]**

5. Liikmesriik võib otsustada, et mõni tema territooriumil asuv lennujaam, mis ei ole hõlmatud lõikega 1, peab täitma lõigetes 1–4 sätestatud kohustusi.

6. Liidu lennujaamades, mille reisijate aastane hulk jääb allapoole lõikes 1 sätestatud künnist või mis ei ole hõlmatud lõike 5 kohase liikmesriigi otsusega, teeb lennujaama haldaja kõik mõistlikud jõupingutused, et koordineerida lennujaama kasutajate tegevust ja näha lennujaama kasutajatega ette kord, kuidas teavitada lennujaamas ootama sunnitud reisijaid juhul, kui paljude lendude tühistamise, paljude hilinemiste või nii paljude tühistamiste kui hilinemiste tagajärjel on sunnitud lennujaamas ootama märkimisväärne arv reisijaid.

---

* Nõukogu 15. oktoobri 1996. aasta direktiiv 96/67/EÜ juurdepääsu kohta maapealse käitluse turule ühenduse lennujaamades (EÜT L 272, 25.10.1996, lk 36, http://data.europa.eu/eli/dir/1996/67/oj).“

13) Artikkel 11 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 11

Erivajadustega reisijad

***-1. Käesolevas artiklis sätestatud puuetega inimeste ja piiratud liikumisvõimega isikute õigused ei piira õigusi, mida nad võivad kasutada määruse (EÜ) nr 1107/2006 alusel.***
**[ME 139]**

1. Kogu käesoleva määruse alusel reisijatele esitatav teave esitatakse ligipääsetavas vormis.

2. Käesolevat artiklit kohaldatakse puuetega inimeste, piiratud liikumisvõimega isikute, väikelaste, saatjata laste ja rasedate suhtes, tingimusel et lendu teostavale lennuettevõtjale on nende konkreetsetest abivajadustest teatatud hiljemalt ajal, mil reisitõrkest teatatakse. Seda kohaldatakse ka isikute suhtes, kes vajavad eriarstiabi, tingimusel et lendu teostavale lennuettevõtjale on nende eriarstiabi vajadustest teatatud hiljemalt lennule registreerimise ajal. Lendu teostavad lennuettevõtjad võivad nõuda selliste vajaduste tõendamist.

Loetakse, et selline teade hõlmab kõiki õhuveoteenuse lepingu alusel toimuvaid lende.

3. ~~Hiljemalt lennule registreerimisel ja olenevalt sellest, kas on selliseid vabu istekohti, pakutakse~~***Lennuettevõtja pakub*** lõikes 2 osutatud isikuid või last ***sama õhuveoteenuse lepingu alusel*** saatvale isikule tasuta võimalust istuda saadetava kõrvalistmel. ***Kui kõrvaliste ei ole vaba, püüab lennuettevõtja aidata saatva(te)l isiku(te)l leida kõrvuti istekohti.*** **[ME 140]**

4. Lennuettevõtjad annavad pardaleminekul eesõiguse lõikes 2 osutatud isikutele ja kõikidele neid saatvatele isikutele ja tunnustatud abikoertele***, samuti lapsevankris või -kärus olevatele lastele koos neid saatva isikuga***. **[ME 141]**

***4a. Lennuettevõtjad tagavad ilma lisatasuta, et väikelapsi ja lapsi, kes vajavad lapsevankrit või -käru, saab vedada lapsevankris või -kärus kuni lähteväravani või õhusõiduki ukseni ning et lapsevanker või -käru on neile lennuki õhusõiduki juures kättesaadav, välja arvatud juhul, kui esineb ohutus-, turvalisus-, mahutavus- või tegevusalaseid piiranguid.*** **[ME 142]**

***4b. Kui lennujaam ei täida määruse (EÜ) nr 1107/2006 artiklitest 7 ja 8 tulenevaid kohustusi ning selle tulemusena jäävad puudega isikud ja piiratud liikumisvõimega isikud või saatjata alaealised oma lennust maha, vastutab lennuettevõtja kõnealustele reisijatele hüvitise maksmise, teekonna muutmise ja neile abi pakkumise eest vastavalt käesoleva määruse artiklitele 7, 8 ja 9. Hiljemalt [käesoleva muutmismääruse kohaldamise kuupäev] määrab komisjon selle määruse artikli 16bd kohase rakendusaktiga kindlaks lennuettevõtja ja lennujaama haldaja vastavate kohustuste kohaldamise üksikasjaliku korra ning õiguskaitsevahendid. Kõnealuse rakendusaktiga ei tohi kahjustada lennuettevõtja kohustusi seoses reisijatele käesoleva lõike kohase hüvitise maksmise, teekonna muutmise ja neile abi pakkumisega.*** **[ME 143]**

5. Teekonna muutmisel ja abi pakkumisel kooskõlas artiklitega 8 ja 9 pööravad lendu teostavad lennuettevõtjad erilist tähelepanu lõikes 2 osutatud isikute vajadustele. Lennuettevõtjad pakuvad võimalikult kiiresti kõnealustele isikutele, sealhulgas kõikidele neid saatvatele isikutele ja tunnustatud abikoertele teekonna muutmist ja abi.

6. Artikli 9 lõiget 6 ei kohaldata lõikes 2 nimetatud reisijate ega neid saatvate isikute ja tunnustatud abikoerte suhtes.“

***13a) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 11a***
***Õigus isiklikule esemele ja käsipagasile***

***1. Reisijatel peab alati olema lubatud võtta õhusõiduki salongi kaasa üks isiklik ese, näiteks väike kott, käekott, seljakott või sülearvutikott, tingimusel et seda saab ohutult paigutada reisija ees oleva istme alla. Lennuettevõtjad ei võta reisijalt selle isikliku eseme eest lisatasusid lisaks lennupileti hinnale. Lennuettevõtjad on kohustatud esitama broneerimisel ja pärast broneeringu tegemist selge, läbipaistva ja kergesti ligipääsetava teabe isikliku eseme kaalu ja mõõtmetega seotud nõuete kohta, tagades reisijate täieliku informeerituse enne reisi algust.***

2. ***Reisijatel peab alati olema lubatud võtta õhusõiduki salongi kaasa üks ühik käsipagasit. Käsipagasi suhtes, mille maksimumsuurus on 100 cm (pikkuse, laiuse ja kõrguse summa) ja maksimaalne kaal 7 kilo, ei kohaldata lennupileti hinnalisa. Lennuettevõtjad võivad täiendava või suurema käsipagasi suhtes kohaldada eri reegleid.***

   ***Käsipagasit võib vedada õhusõiduki salongis (käsipagasina) või lastiruumis. Lennuettevõtja võib käsipagasi pardale võtmisest keelduda ainult õhusõiduki tüübist tulenevatel ohutuskaalutlustel, mis on seotud käsipagasi kaalu või mõõtmetega.***

   ***Lennuettevõtjad on kohustatud esitama broneerimisel ja pärast broneeringu tegemist selge, läbipaistva ja kergesti ligipääsetava teabe käsipagasi kaalu ja mõõtmetega seotud nõuete kohta, tagades reisijate täieliku informeerituse enne reisi algust.***

***3. Juhuks, kui isiklik ese või käsipagas unustatakse õhusõiduki salongi, määravad lendu teostav ja lepinguline lennuettevõtja eelnevalt kindlaks, kes vastutab järgnevate taotluste käsitlemise eest. Määratud vastutav lennuettevõtja teavitab reisijaid broneeringu lõpuleviimisel automaatselt maha unustatud isiklike esemete või käsipagasi kättesaamise korrast. See teave edastatakse selgelt ja põhjalikult ning see sisaldab elektroonilisi kontaktandmeid, kohaldatavaid vorme ja muid asjakohaseid üksikasju, mis reisijale on vajalikud taotluse algatamiseks.“*** **[ME 144]**

***13b) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 11aa***
***Õigus pileti üleandmiseks asjaomase reisija või tema lähedase pereliikme surma korral***

1. ***Pileti üleandmine teisele isikule on lubatud asjaomase reisija või tema lähedase pereliikme surma korral. Reisija, keda kaotus puudutab, või surnud reisija asju ajav isik võib taotleda pileti üleandmist, kui ta esitab püsival andmekandjal asjakohased tõendavad dokumendid.***
2. ***Lennuettevõtjad, käitajad või vahendajad on kohustatud menetlema selliseid taotlusi läbipaistvatel ja õiglastel tingimustel.***
3. ***Kui selline taotlus esitatakse vähemalt 72 tundi enne lendu ja kui püsival andmekandjal esitatakse asjakohased tõendavad dokumendid, loetakse seda igal juhul mõistlikuks ja selle eest ei võeta lisatasu.***

***4. Kui selline taotlus esitatakse 72 tunni jooksul enne lennu väljumist ja kui püsival andmekandjal esitatakse asjakohased tõendavad dokumendid, teavitab lennuettevõtja või vahendaja üleandjat võimalikest tekkinud tasudest. Need tasud peavad olema mõistlikud ja ei tohi ületada tegelikke kulusid, mida lennuettevõtja või vahendaja seoses pileti üleandmisega kannab.“*** **[ME 145]**

***13c) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 11b***
***Lennule registreerimine***

***1. Reisijatel on õigus registreerida end lennule internetis või lennujaamas ilma lisatasuta. Selleks võivad lennuettevõtjad pakkuda lennujaamas iseteeninduse registreerimisautomaate, et lennule registreerimist hõlbustada.***

***2. Reisijatel on õigus omal äranägemisel valida, kas kasutada pardakaarti paberkandjal või digitaalsel kujul.“*** **[ME 146]**

14) Artikkel 12 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 12
Muud õigused

1. Käesolev määrus ei mõjuta reisijate õigusi, mis tulenevad muudest õigusaktidest, sealhulgas direktiivist (EL) 2015/2302, kui käesolevas artiklis ei ole sätestatud teisiti.

   Käesoleva määruse artikli 7 või artikli 10 lõike 2 alusel makstud hüvitise võib muude õigusaktide, näiteks direktiivi (EL) 2015/2302 alusel antavast hüvitisest või hinnaalandusest maha arvata, kui õigused, mille eest hüvitist makstakse või hinda alandatakse, kaitsevad samu huve või neil on sama eesmärk. Samamoodi arvatakse käesoleva määruse artikli 7 või artikli 10 lõike 2 alusel antavast hüvitisest maha muude õigusaktide, näiteks direktiivi (EL) 2015/2302 alusel antav hüvitis või hinnaalandus, kui õigused, mille eest hüvitist või hinnaalandust antakse, kaitsevad sama huvi või neil on sama eesmärk.

Olenemata pakettreisikorraldaja õigusest taotleda direktiivi (EL) 2015/2302 artikli 22 kohast hüvitist või tagasimakset ning ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 13 kohaldamist ja erandina artikli 8 lõike 1 punktist a, kui lend on osa direktiivi (EL) 2015/2302 artikli 3 punktis 3 määratletud pakettreisilepingust, ei ole reisijatel käesoleva määruse alusel õigust tagasimaksele, kui vastav õigus tuleneb direktiivist (EL) 2015/2302.

2. Ilma et see piiraks riigisisese õiguse, sealhulgas kohtupraktika asjakohaste põhimõtete ja normide kohaldamist, ei kohaldata lõiget 1 vabatahtlike suhtes artikli 4 lõikes 2 sätestatud tingimustel.

3. Kui reisijale on kolmanda riigi õigusaktide kohaselt hüvitist juba makstud või tagasimakse tehtud, arvatakse sellise hüvitise või tagasimakse summa maha käesoleva määruse alusel makstava hüvitise või tagasimakse summast.“

***14a) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 12a***
***Õigekirjavigade parandamine***

***1. Kui lendu teostav lennuettevõtja saab taotluse hiljemalt 48 tundi enne kavandatud väljumisaega, parandab ta reisija nimes esinevad õigekirjavead või ajakohastab halduslikku muudatuse korral reisija nime. Sellist parandamist või ajakohastamist tehakse vähemalt üks kord tasuta.***

***2. Lõikes 1 osutatud taotlust võivad esitada järgmised isikud:***

***a) reisija seoses selle reisija nimega või iga sellise reisija nimega, kelle pilet on osa samast lennutranspordilepingust kui taotluse esitanud reisija pilet;***

***b) vahendaja seoses sellise reisija nimega, kelle nimel on vahendaja broneeringu teinud.***

***Lõike 1 kohaselt tehtud parandused või uuendused ei tohi kaasa tuua pileti üleandmist reisijalt teisele isikule.“***
**[ME 147]**

15) Artikkel 13 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 13
Õigus kahjude hüvitamisele

Kui lendu teostav lennuettevõtja maksab hüvitist või täidab muid käesoleva määruse kohaseid kohustusi, ei või käesoleva määruse või riigisisese õiguse sätteid tõlgendada nii, et see kitsendaks õigust taotleda vastavalt kohaldatavale liidu või riigisisesele õigusele hüvitist mis tahes isikult, sealhulgas kolmandatelt isikutelt. ***Eelkõige ei kitsenda käesolev määrus mitte mingil viisil lendu teostava lennuettevõtja õigust taotleda hüvitist või nõuda kulude katmist lennujaamalt või muult kolmandalt isikult, kellega lendu teostav lennuettevõtja on lepingu sõlminud.’*** **[ME 148]**

16) Artikkel 14 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 14

Reisijate teavitamise kohustus

1. Lendu teostav lennuettevõtja ~~esitab~~***ja vahendaja esitavad*** oma veebisaidil ja mobiilirakenduses ***selgel, juurdepääsetaval ja üheselt mõistetaval viisil*** teadaande, milles ~~täpsustab~~***täpsustavad*** käesoleva määruse kohased õigused, sealhulgas ***teabe*** kaebuste menetlemise korra ***kohta***. ***Selle nõude täitmiseks võib lendu teostav lennuettevõtja kasutada käesoleva määruse sätete kokkuvõtet, mille komisjon on koostanud ja üldsusele kättesaadavaks teinud kõigis liidu ametlikes keeltes.*** **[ME 149]**

2. Lennupiletite või jätkulendude piletite pakkumisel ja enne ~~nende~~***selliste piletite*** ostmist teavitavad lennuettevõtjad ja vahendajad reisijat järgmisest:

a) pakutava pileti või pakutavate piletite liik, eelkõige see, kas pilet või piletid on hõlmatud ühe õhuveoteenuse lepinguga või omavahel liidetud eraldi õhuveoteenuse lepingutega;

b) reisijate, lendu teostava lennuettevõtja ja vahendaja õigused ja kohustused, mis tulenevad käesolevast määrusest ja mis on lisatud õhuveoteenuse lepingule, sealhulgas teave tagasimaksmismenetluse kohta;

***ba) põhilised reisiteenused ja võimalikud hinnalisad;***

c) artikli 4 lõikes 6 sätestatud tähtaeg, mille jooksul, ja kord, mille kohaselt reisija võib taotleda nime muutmist ilma lisatasuta; ning

d) õhuveoteenuse lepingu tingimused.

~~Esimese lõigu punktis b sätestatud teavitamisnõude täitmiseks võivad lennuettevõtja ja vahendaja kasutada käesoleva määruse sätete kokkuvõtet, mille komisjon on koostanud ja üldsusele kättesaadavaks teinud kõigis liidu ametlikes keeltes.~~ **[ME 150]**

~~3.~~ ~~Vahendaja või lennuettevõtja, kes müüb mitme õhuveoteenuse lepinguga hõlmatud pileteid, teatab reisijale enne piletite ostmist, et need on hõlmatud eraldi õhuveoteenuse lepingutega ning nende suhtes ei kohaldata artiklite 7, 8 ja 9 kohast õigust hüvitisele, tagasimaksmisele, teekonna muutmisele või abile järgmistest eraldi õhuveoteenuse lepingu alusel toimuvatest lendudest mahajäämise korral. Kõnealune teave esitatakse piletite müümisel selgelt.~~

~~Lennuettevõtjad ja vahendajad esitavad käesoleva lõike kohase teabe õhuveoteenuse lepingu keeles ja püsival andmekandjal rahvusvaheliselt kasutatavas keeles.~~ **[ME 151]**

4. Lennujaama haldaja ~~tagab~~***ja lendu teostav lennuettevõtja tagavad***, et registreerimislaudades (sealhulgas iseteenindusega registreerimisautomaatides)***, veebisaidil*** ja lähteväravates oleks ~~selgelt~~***reisijatele selgesti nähtavalt*** esitatud järgmine tekst: „Kui Teid keeldutakse pardale lubamast või kui Teie lend tühistatakse või hilineb ***väljumisel*** vähemalt kaks ***tundi või lõppsihtkohta saabumisel rohkem kui kolm*** tundi, küsige registreerimislauast või lähteväravast teadaannet oma õiguste, eelkõige tagasimakse või teekonna muutmise, pakutava abi ja võimaliku hüvitise kohta.“ Kõnealune tekst peab olema esitatud vähemalt lennujaama asukoha keeles või keeltes ja ühes rahvusvaheliselt kasutatavas keeles. ***Samuti tagavad lennujaama haldaja ja lendu teostav lennuettevõtja, et registreerimislaudades kuvatakse teksti kõrval ruutkood või muud tehnilised vahendid, mille abil saab juurdepääsu reisijate õigusi käsitlevale komisjoni mobiilirakendusele, mis sisaldab käesoleva määruse kokkuvõtet.*** Selleks teevad lennujaama haldajad koostööd lendu teostavate lennuettevõtjatega. **[ME 152]**

***4a. Broneerimise ajal annavad lendu teostavad lennuettevõtjad reisijatele teavet kaebuste käsitlemise menetluste ja artiklis 15aa määratletud asjakohaste tähtaegade kohta. Teave kaebuste menetlemise kohta peab olema kättesaadav ka lennuettevõtjate ja vahendajate veebisaitidel ja rakendustes ning see tuleb edastada e-kirjas, milles teavitatakse reisijaid kõigist sündmustest, mis võivad anda aluse käesolevas määruses sätestatud õigusteks.*** **[ME 153]**

***4b. Lennuettevõtjad seavad kõigis lennujaamades, kus nad tegutsevad, sisse kontaktpunktid, kus nad tagavad kontaktisikute või asjaomase lennuettevõtja poolt tellitud kolmanda isiku kohalolu, et pakkuda reisijatele vajalikku teavet nende õiguste, sealhulgas kaebuste esitamise korra kohta, eesmärgiga neid abistada ja võtta kohe meetmeid reisi tühistamise või hilinemise, pardale lubamisest keeldumise või kadunud või hilinenud pagasi korral. Lennuettevõtjate tööajal ja kuni viimase reisija lahkumiseni viimasest lennukist ning aja jooksul, mille puhul võib põhjendatult eeldada, et reisija täidab passi- ja tolliformaalsused, võtab välja registreeritud pagasi ja jõuab kiirustamata määratud kontaktpunkti, on need kontaktpunktid avatud, et abistada reisijaid muu hulgas seoses tagasimaksmise, teekonna muutmise ja ümberbroneerimisega ning võtta vastu reisijate kaebusi.*** **[ME 154]**

***4c. Lendu teostav lennuettevõtja esitab elektroonilistel piletitel ning elektroonilistel ja trükitud pardakaartidel reisijatele selgesti loetava ja läbipaistva teabe reisijate õiguste kohta ja kontaktid abi saamiseks.*** **[ME 155]**

***4d. Mis tahes reisikatkestuse korral, mis annaks aluse kasutada käesolevas määruses sätestatud õigusi, teavitab lendu teostav lennuettevõtja mõjutatud reisijaid võimalikult kiiresti ja täies mahus ning saadab neile teate, milles sätestatakse käesolevast määrusest tuleneva tagasimaksmise, teekonna muutmise, hüvitise ja abi eeskirjad, sealhulgas asjakohasel juhul teave artikli 9 lõike 4 kohaste võimalike piirangute kohta, ning saadab reisijale ka artikli 15a kohase eeltäidetud ühtse vormi. Samuti antakse reisijale kirjalikult riikliku rakendusasutuse või muu artikli 16 kohaselt määratud asutuse kontaktandmed.*** **[ME 156]**

***4e. Lennuettevõtjad ja vajaduse korral vahendajad esitavad käesoleva artikli kohase teabe õhuveoteenuse lepingu keeles ning rahvusvaheliselt kasutatavas keeles ja püsival andmekandjal.*** **[ME 157]**

***4f. Kui see on tehniliselt võimalik, korraldatakse käesoleva määrusega nõutav reisijatele teabe esitamine ja reisijatega teabe vahetamine elektrooniliselt. Sellise teabeedastuse korral tagavad lennuettevõtjad ja vahendajad, et igasugune kirjavahetus, sealhulgas selle kuupäev ja kellaaeg, on võimalik säilitada hiljem üle vaatamiseks. Kohustus tõendada, kas ja millal lennuettevõtjad ja vahendajad on reisijatele vajaliku teabe esitanud, lasub lennuettevõtjatel ja vahendajatel. Kõik sidevahendid peavad võimaldama reisijal lennuettevõtjate ja vahendajatega kiiresti ja tasuta ühendust võtta ja tulemuslikult suhelda.*** **[ME 158]**

***4g. Pimedate ja nägemispuudega inimeste, kognitiivse või intellektipuudega inimeste ja piiratud liikumisvõimega inimeste suhtes kohaldatakse käesoleva artikli sätteid, kasutades selleks sobivaid ja kättesaadavaid vahendeid.*** **[ME 159]**

***4h. Lennujaama haldaja tagab, et üldine teave reisijate õiguste kohta on selgesti loetav ja nähtavalt esitatud lennujaama reisijate alal. Samuti tagab ta saadud teabe põhjal, et lennujaamas viibivaid reisijaid teavitatakse nende õigustest ja põhjustest lennu hilinemise või tõrgete, näiteks nende lennureisi tühistamise korral, ning nende õigustest seoses kõnealuste hilinemiste ja tõrgetega ning nende õigustest juhul, kui lennuettevõtja lõpetab ootamatult tegevuse, näiteks maksejõuetuse või lennutegevusloa tühistamise korral.*** **[ME 160]**

***4i. Kui lend tühistatakse või selle väljumine hilineb, teavitab lendu teostav lennuettevõtja reisijaid tekkinud olukorrast, sealhulgas tõrgete põhjusest kohe, kui tal on selle kohta teavet, ja mitte mingil juhul hiljem kui 30 minutit pärast kavandatud väljumisaega, samuti eeldatavast väljumisajast, tingimusel et lennuettevõtja on saanud reisija kontaktandmed kooskõlas [*õiguste järgimise tagamise määrusega], kui pilet soetati vahendaja kaudu.*** **[ME 161]**

***4j. Lennuettevõtjad ja vahendajad võtavad kasutusele kõikidele reisi broneerinud reisijatele mõeldud kättesaadava ja tõhusa abitelefoni; selle abitelefoniteenuse kaudu antakse teavet ja tehakse alternatiivseid pakkumisi lennutõrgete korral ning kõne hind ei tohi mingil juhul ületada kohaliku kõne hinda.*** **[ME 162]**

***4k. Igasuguses reisijale saadetavas elektroonilises teates, milles teda teavitatakse tühistamisest, pikaajalisest hilinemisest või sõiduplaani muutmisest, märgitakse selgelt, et reisijal võib olla õigus saada käesoleva määruse alusel hüvitist ja/või abi.“*** **[ME 163]**

17) Lisatakse järgmine artikkel:

‘Artikkel 15a

Kaebus lennuettevõtjale või vahendajale

1. Iga lennuettevõtja ja ~~iga~~ vahendaja peab seadma oma vastutusalas sisse käesoleva määrusega hõlmatud õiguste ja kohustustega seotud kaebuste menetlemise mehhanismi. ~~Nad teevad oma kontaktandmed kättesaadavaks õhuveoteenuse lepingu keeles ja ühes rahvusvaheliselt kasutatavas keeles. Kaebuste menetlemise korraga seotud üksikasjad on kättesaadavad üldsusele, sealhulgas puuetega inimestele või piiratud liikumisvõimega isikutele ligipääsetavas vormis. Samuti teavitavad nad reisijaid selgelt liikmesriikide poolt artikli 16 kohaselt määratud asutuse või asutuste ning artikli 16ac alusel vaidluste kohtuvälise lahendamise eest vastutava asutuse või vastutavate asutuste kontaktandmetest ja vajaduse korral nende vastavatest kohustustest. Selline teave on kättesaadav selle liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes, kus lennuettevõtja ja vahendaja tegutsevad.~~ **[ME 164]**

2. ~~Kui reisija esitab~~***Reisijad võivad*** lõikes 1 osutatud mehhanismi ~~kasutades kaebuse, tuleb see kaebus~~***kaudu*** esitada ~~kuue kuu jooksul~~ kaebuse ~~aluseks oleva tõrke kuupäevast. Lennuettevõtja või vahendaja, kellele~~***igale asjaomasele lennuettevõtjale või vahendajale seoses nende vastava vastutusalaga.*** Kaebus ~~on adresseeritud, esitab 30 kalendripäeva jooksul pärast kaebuse esitamist põhjendatud vastuse või nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel teavitab reisijat sellest, et reisija saab lõpliku vastuse vähem kui kahe kuu~~***tuleb esitada ühe aasta*** jooksul alates ~~kaebuse esitamise~~ kuupäevast~~. Juhul kui vaidlust ei olnud võimalik lahendada, sisaldab vastus ka artikli 16 alusel määratud asutuse või asutuste või punkti 16a kohaste vaidluste kohtuvälise lahendamise eest vastutava asutuse või vastutavate asutuste asjakohaseid kontaktandmeid, sealhulgas sellise asutuse või asutuste postiaadressi, veebisaiti ja e-posti aadressi~~***, mil lend väljus või pidi väljuma***. **[ME 165]**

***2a. Kui lennuettevõtja tugineb selles erakorraliste asjaolude esinemisele, on ta kohustatud teatama reisijale tühistamise või hilinemise põhjustanud konkreetsed asjaolud. Lisaks peab lennuettevõtja tõendama, et ta võttis kõik mõistlikud meetmed tühistamise või hilinemise ärahoidmiseks.***
**[ME 166]**

***2b. Kohustus tõendada, et reisijatele on vajalik teave antud, lasub lennuettevõtjal ja vahendajal.*** **[ME 167]**

3. ~~Kui reisija esitab~~***Kaebuse saaja kinnitab reisijale seitsme tööpäeva jooksul alates*** kaebuse ~~lõikes 1 osutatud mehhanismi kaudu, ei piira see tema õigust vaidluse kohtuväliseks lahendamiseks vastavalt artiklile 16a või õigust pöörduda riigisisese õiguse kohase aegumistähtaja~~***kättesaamisest, et on tema kaebuse kätte saanud. Kahe kuu jooksul alates kaebuse saamisest annab kaebuse saaja reisijale põhjendatud vastuse. Kui kaebuse saaja ei anna nimetatud kahekuulise tähtaja*** jooksul ~~kohtu poole~~***sellist vastust, siis lähtutakse sellest, et ta on reisija nõudeid aktsepteerinud***.
**[ME 168]**

***3a. Põhjendatud vastuse esitamisel peab kaebuse saaja reisijat selgelt teavitama ka liikmesriikide poolt artikli 16 kohaselt määratud asutuse või asutuste ning artikli 16a alusel vaidluste kohtuvälise lahendamise eest vastutava asutuse või vastutavate asutuste kontaktandmetest ja vajaduse korral nende vastavatest kohustustest.*** **[ME 169]**

***3b. Kui lennuettevõtja tugineb erakorraliste asjaolude esinemisele, on ta kohustatud teatama reisijale konkreetsed asjaolud, mis põhjustasid tühistamise või hilinemise. Lisaks peab lennuettevõtja tõendama, et ta võttis kõik mõistlikud meetmed, et tühistamine või hilinemine ära hoida.*** **[ME 170]**

***3c. Kohustus tõendada, et reisijatele on vajalik teave antud, lasub lennuettevõtjal ja vahendajal.'*** **[ME 171]**

18) Artikkel 16 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 16

~~Jõustamine~~***Riiklike rakendusasutuste määramine*** **[ME 172]**

1. Iga liikmesriik määrab ~~riikliku rakendusasutuse või riiklikud rakendusasutused, kes vastutavad käesoleva määruse jõustamise eest seoses tema territooriumil paiknevatest lennujaamadest väljuvate ja sinna saabuvate reisidega. Liikmesriigid teatavad komisjonile käesoleva lõike kohaselt määratud~~ asutuse või asutused***, kes vastutavad käesolevas määruses sätestatud kohustuste täitmise tagamise eest***. **[ME 173]**

2. ~~Riiklik rakendusasutus jälgib hoolikalt käesoleva määruse nõuete järgimist ja võtab reisijate õiguste tagamiseks vajalikud meetmed~~***Iga asutus on organisatsiooniliselt, rahastamisotsuste tegemisel ja õigusliku struktuuri poolest ning otsustusprotsessis sõltumatu mis tahes lennuettevõtjast, lennujaama haldajast ja vahendajast või muudest ärihuvidest***. **[ME 174]**

***2a. Liikmesriigid teatavad komisjonile käesoleva artikli kohaselt määratud asutuse või asutused ning selle või nende vastutusala, sealhulgas nendega seotud mis tahes muudatused. Komisjon ja määratud asutus või asutused avaldavad selle teabe oma veebisaidil.*** **[ME 175]**

~~3. Reisijad võivad teatada riiklikule rakendusasutusele käesoleva määruse väidetavast rikkumisest. Samuti võib riiklik rakendusasutus neid teada antud väidetavaid rikkumisi uurida ja otsustada jõustamismeetmete rakendamise üle nendes teadetes sisalduva teabe alusel.~~ **[ME 176]**

~~4. Karistused, mida liikmesriigid kohaldavad käesoleva määruse rikkumise korral, on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Eelkõige peavad kõnealused karistused olema piisavad selleks, et pakkuda lennuettevõtjatele ja vahendajatele finantsstiimuleid käesoleva määruse pidevaks järgimiseks.~~ **[ME 177]**

~~5.~~ ~~Riiklikud rakendusasutused avaldavad oma veebisaitidel … [kuus aastat pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva] ja seejärel iga viie aasta järel aruande oma tegevuse, jõustamismeetmete ja nende tulemuste, sealhulgas kohaldatud karistuste kohta. Sellised aruanded esitatakse ka komisjonile.~~

**[ME 178]**

6. Lendu teostavad lennuettevõtjad ja vahendajad edastavad riiklikele rakendusasutustele nõutavad kontaktandmed isiku või isikute või asutuse kohta, kes on määratud nende nimel alaliselt tegutsema ja võtma vastu riikliku rakendusasutuse või riiklike rakendusasutuste poolt väljastatud dokumente käesoleva määrusega hõlmatud küsimuste käsitlemisel liikmesriigis, kus lennuettevõtjad tegutsevad. Käesoleva määruse jõustamise tagamiseks võivad riiklikud rakendusasutused seda teavet üksteisega vahetada.’

***18a) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 16-a***

***Täitmise tagamisega seotud ülesanded***

***1. Riiklik rakendusasutus jälgib tähelepanelikult käesoleva määruse täitmist ja võtab vajalikud meetmed, et tagada reisijate õiguste järgimine.***

***2. Riiklikud rakendusasutused võivad nõuda lennuettevõtjatelt, lennujaama haldajatelt ja vahendajatelt oma lõikes 1 osutatud ülesannete täitmiseks vajalike dokumentide ja teabe esitamist. Sellised dokumendid ja teave esitatakse ühe kuu jooksul alates taotluse saamisest, kui riiklik rakendusasutus ei ole ette näinud teisiti.***

***3. Riiklikud rakendusasutused võtavad oma ülesannete täitmisel vajaduse korral arvesse teavet, mida neile esitab kaebuste menetlemiseks määratud teine asutus, nagu on määratletud artikli 16b lõikes 2.***

4. ***Kahe või mitme ELi liikmesriigi vaheliste lennuteenuste puhul võivad riiklikud rakendusasutused teha järelevalvet ühiselt.***

5. ***Liikmesriigid tagavad, et nende riiklikule rakendusasutusele antakse piisavad volitused täitmise tagamise meetmete võtmiseks.***

6. ***Kui lennuettevõtja põhjendab käesoleva määruse alusel hüvitise maksmisest keeldumist erakorraliste asjaoludega, esitab lennuettevõtja riiklikele rakendusasutustele 48 tunni jooksul oma väite ja seonduvate tehniliste probleemide põhjendamiseks piisavad tõendid. Lisaks sellele peab lennuettevõtja tõendama, et kõnealuse reisi tühistamise või lennu hilinemise vältimiseks on võetud kõik mõistlikud meetmed.***

7. ***Võimaluse korral jagab riiklik rakendusasutus seda teavet käesolevas määruses osutatud asutustega, kes vastutavad vaidluste kohtuvälise lahendamise eest.***

8. ***Riiklikud rakendusasutused avaldavad iga kahe aasta järel 30. juuniks aruanded, mis sisaldavad statistikat nende tegevuse kohta, sealhulgas asjakohasel juhul kahel eelneval kalendriaastal kohaldatud karistuste kohta.***

9. ***Andmete põhjal, mida lennuettevõtjad, lennujaamade haldajad ja vahendajad peavad esitama artiklis 15a määratletud teenuse kvaliteedi normide kohta, avaldab riiklik rakendusasutus statistika kaebuste arvu ja tüübi, tühistamiste, pardale lubamisest keeldumiste ja hilinemiste arvu ja kestuse ning kaotsiläinud, hilinenud või kahjustatud pagasi kohta.***

***10. Lennuettevõtjad ja vahendajad annavad oma kontaktandmed nende liikmesriikide riiklikele rakendusasutustele, kus nad tegutsevad.“*** **[ME 179]**

***18b) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 16-aa***
***Kaebuste menetlemine riiklikes rakendusasutustes ja muudes asutustes***

***1. Ilma et see piiraks tarbijate õigusi kasutada alternatiivseid õiguskaitsevahendeid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2013/11/EL[1a], võib reisija pärast seda, kui ta on artikli 13a kohaselt esitanud kaebuse lennuettevõtjale või vahendajale ning seda kaebust ei ole rahuldatud, esitada hiljemalt ühe aasta jooksul pärast algse kaebuse lennuettevõtja- või vahendajapoolset tagasilükkamist käsitleva teate saamist kaebuse riiklikule rakendusasutusele või muule käesoleva artikli lõike 2 kohaselt määratud asutusele.***

2. ***Iga reisija võib esitada riiklikule rakendusasutusele või muule liikmesriigi poolt selleks määratud asutusele kaebuse käesoleva määruse väidetava rikkumise kohta mis tahes lennujaamas, mis asub liikmesriigi territooriumil, või sellisesse lennujaama mis tahes liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast või kolmandast riigist saabuva lennuga seotud rikkumise kohta.***

3. ***Kaebust menetlev riiklik rakendusasutus või muu lõike 2 kohaselt määratud asutus teatab kaebuse saamisest kahe nädala jooksul pärast selle kättesaamist. Kaebuse menetlemine kestab kuni kolm kuud alates kaebuse toimiku avamisest. Kaebuste menetlemine tehakse puuetega inimestele ja piiratud liikumisvõimega inimestele kättesaadavaks ligipääsetavas vormis.***

***4. Kaebust, mis on seotud lennujaama haldaja toimepandud väidetava rikkumisega, käsitleb riiklik rakendusasutus või muu lõike 2 kohaselt määratud asutus selles liikmesriigis, mille territooriumil vahejuhtum aset leidis.***

***5. Riiklikud rakendusasutused või muud käesoleva artikli lõike 2 kohaselt määratud asutused peavad suutma käsitleda reisijate üksikkaebusi ning neile antakse vähemalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/2394[1b] artiklis 9 määratletud minimaalsed uurimis- ja täitmise tagamise volitused.***

***6. Riiklike rakendusasutuste või muu lõike 2 alusel määratud asutuse otsused on mõlemale poolele siduvad ja täitmisele pööratavad, ilma et see piiraks poolte õigust pöörduda kohtu poole.***

_____

1a ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta direktiiv 2013/11/EL tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ (tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise direktiiv) (ELT L 165, 18.6.2013, lk 63, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/11/oj).***

1b ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2394 tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriigi asutuste vahelise koostöö kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 345, 27.12.2017, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2394/oj).“*** **[ME 180]**

***18c) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 16-ab***

***1. Kui liikmesriik on käesoleva määruse artiklite 16 ja 16b alusel määranud eri asutused, tagavad need asutused kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 asjakohase teabe vahetamise omavahel, et aidata riiklikul rakendusasutusel täita järelevalve ja täitmise tagamise ülesandeid ning et artikli 16b alusel määratud kaebuste menetlemise üksus saaks koguda üksikute kaebuste uurimiseks vajalikku teavet.***

***2. Eri liikmesriikide riiklikud rakendusasutused vahetavad piiriülese koordineerimise eesmärgil andmeid oma töö ja otsustuspõhimõtete ning tavade kohta. Selle ülesande täitmisel toetab neid komisjon.“*** **[ME 181]**

***18d) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 16-ac***
***Riiklike rakendusasutuste inspekteerimine***

***1. Komisjon võib riiklikke rakendusasutusi inspekteerida, et jälgida määruse kohaldamist liikmesriikides ja anda soovitusi selle täitmise tagamise parandamiseks.***

***2. Aegsasti enne inspekteerimist teavitab komisjon sellest asjaomast liikmesriiki.***

***3. Iga komisjoni inspekteerimisaruanne edastatakse asjaomase liikmesriigi riiklikule rakendusasutusele, kes esitab oma vastuses meetmed tuvastatud rikkumiste kõrvaldamiseks ja soovituste järgimiseks.***

***4. Aruanne koos riikliku rakendusasutuse vastusega edastatakse seejärel asjakohasel juhul teiste liikmesriikide riiklikele rakendusasutustele.“*** **[ME 182]**

***18e) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 16-ad***
***Karistused***

***1. Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad neist normidest ja meetmetest komisjonile ning annavad viivitamata teada nende edaspidistest muudatustest.***

***2. Artiklis 16c osutatud koostöö raames uurib artikli 16b lõike 4 või 5 tähenduses pädev riiklik rakendusasutus kaebust käsitleva riikliku rakendusasutuse taotluse alusel käesoleva määruse rikkumist, mille viimati nimetatud rakendusasutus on avastanud, ning määrab vajaduse korral karistused.“***
**[ME 183]**

***18f) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 16-ae***
***Liikmesriikide ja komisjoni koostöö***

***1. Liikmesriigid edastavad komisjonile regulaarselt olulise teabe käesoleva määruse kohaldamise kohta ning komisjon teeb selle teabe elektrooniliselt kättesaadavaks teistele liikmesriikidele.***

***2. Komisjoni taotlusel uurivad riiklikud rakendusasutused konkreetseid juhtumeid, kus kahtlustatakse, et üks või mitu lennuettevõtjat või lennujaama haldajat ei täida käesolevas määruses sätestatud kohustusi, ning teatavad oma järeldustest komisjonile nelja kuu jooksul alates taotluse saamisest.***

***3. Komisjon toetab liikmesriikidevahelist dialoogi käesoleva määruse riigisisese tõlgendamise ja kohaldamise kohta ning edendab nende vahel sellealast koostööd [õiguste järgimise tagamise määruse] artiklis 16a osutatud komitee kaudu.***

***4. Komisjon uurib liikmesriigi või riikliku rakendusasutuse taotlusel või omal algatusel juhtumeid, kus käesoleva määruse mis tahes sätte kohaldamises ja täitmise tagamises esinevad erinevused.***

***5. Komisjon võib asjakohasel juhul võtta vastu suunised, et edendada käesoleva määruse ühtset kohaldamist.“*** **[ME 184]**

19) Lisatakse järgmine artikkel:

‘Artikkel 16a
Vaidluste kohtuväline lahendamine

Liikmesriigid tagavad, et lennureisijatel on võimalik pöörduda käesolevast määrusest tulenevate kaebuste või taotluste alaste individuaalsete vaidlustega asutusse või asutustesse, kes vastutavad vaidluste kohtuvälise lahendamise eest. Liikmesriigid teatavad komisjonile asutuse või asutused, kes vastutavad käesoleva artikli kohaste vaidluste lahendamise eest. ~~Liikmesriigid võivad otsustada, et käesolevat artiklit kohaldatakse üksnes~~***Käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate*** lennuettevõtjate ~~või~~***ja*** vahendajate ~~ja~~ ~~tarbijate vaheliste~~***osalemine*** vaidluste ~~suhtes~~***kohtuvälise lahendamise menetlustes on kohustuslik ja nende otsused siduvad, ilma et see piiraks poolte õigust pöörduda kohtusse***.’ **[ME 185]**

***19a) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 16aa***

***Nõuetele vastavust tõendavad dokumendid***

***1. Liidu lennuettevõtjad koostavad ja esitavad neile määruse (EÜ) nr 1008/2008 alusel lennutegevusloa väljastanud riiklikule rakendusasutusele ja komisjonile [1. jaanuariks xxxx] dokumendi, milles näidatakse piisavalt põhjalikult, et nende töökord on piisav, et tagada järjekindel vastavus kõikidele käesoleva määruse asjakohastele artiklitele.***

***2. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse nõuetele vastavust tõendavate dokumentide minimaalne sisu. Minimaalne sisu peab sisaldama vähemalt hädaolukorra lahendamise kavasid peamiste tõrgete puhuks, määrama kindlaks isikud, kes vastutavad abi osutamise ja muude õiguste eest, samuti menetlused ja korra, mille abil kaebusi käsitletakse ning abi osutatakse ja hüvitist pakutakse, ning reisijatega suhtlemiseks ettenähtud menetlused ja vormid. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 16c lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.***

***3. Kõik teised liidu lennujaamast lähtuvaid teenuseid osutavad lennuettevõtjad esitavad nõuetele vastavust tõendava dokumendi kõikide nende tegutsemiskohaks olevate liikmesriikide rakendusasutustele ja komisjonile.***

***4. Lennuettevõtjad vaatavad oma nõuetele vastavust tõendavad dokumendid läbi ja esitavad ajakohastatud versiooni asjakohastele riiklikele rakendusasutustele ja komisjonile iga kolme aasta järel alates [1. jaanuarist xxxx].***

***5. Riiklik rakendusasutus võtab lennuettevõtjate esitatud nõuetele vastavust tõendavaid dokumente arvesse, kontrollides võimaluse korral nende dokumentide kehtivust kaebustes esitatud teabe taustal.“*** **[ME 186]**

***19b) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 16ab***
***Delegeeritud volituste rakendamine***

***1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.***

2. ***Artiklis 6c ja artiklis 7 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates [käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäevast]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.***

3. ***Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 6c ja artiklis 7 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.***

***4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.***

***5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.***

***6. Artiklite 6c ja 7 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.“***
**[ME 187]**

***19c) Lisatakse järgmine artikkel:***

***„Artikkel 16ac***
***Komiteemenetlus***

***1. Komisjoni abistab reisijaõiguste komitee, kuhu kuulub igast liikmesriigist kaks esindajat, kellest vähemalt üks esindab riiklikku rakendusasutust. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.***

***2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.“*** **[ME 188]**

20) Artikkel 17 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 17
Läbivaatamine ja aruanne

~~1. Hiljemalt ... [viis aastat pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva] ja seejärel iga kolme aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande lisas esitatud erakorraliste asjaolude loetelu kohta, võttes arvesse igale aruandele eelnenud kahe aasta jooksul toimunud lendude õigeaegset ja tõhusat teostamist mõjutavaid sündmusi.~~

~~Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek.~~

**[ME 189]**

2. Hiljemalt ... [viis aastat pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva] ja seejärel iga viie aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse toimimise, jõustamise ja tulemuste kohta. Komisjon lisab teabe lennureisijate parema kaitsmise kohta nendel kolmandatest riikidest saabuvatel lendudel, mida teostavad kolmandate riikide lennuettevõtjad.

   ~~Kõnealune aruanne sisaldab ka ülevaadet artikli 7 lõikes 1 sätestatud summadest ja artikli 10 lõikes 2 sätestatud protsendimääradest, võttes muu hulgas arvesse piletihindade arengut, inflatsioonimäära ja statistikat pardale lubamisest keeldumist, tühistamiste, hilinemiste ja jätkulendudest mahajäämiste kohta, mida saab seostada lennuettevõtjatega, ning statistikat reisiklassi alandamise kohta viie eelneva aasta jooksul.~~

   **[ME 190]**

Aruandes, mille peab esimese lõigu kohaselt esitama hiljemalt ... [viis aastat pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva], hindab komisjon samuti:

~~a)~~ ~~käesoleva määruse kohaldamisala läbivaatamise vajalikkust ja teostatavust, et veelgi parandada reisijate kaitset ja võrdseid tingimusi liidu ja kolmandate riikide lennuettevõtjatele ning ühendatuse aspekte. Eelkõige hindab komisjon, milline on kohtualluvuskonflikti ja jõustamisega seotud raskuste oht ning soovitab viise, kuidas seda ohtu leevendada ja neid raskusi kõrvaldada;~~ **[ME 191]**

~~b)~~ ~~artikli 7 lõikes 2 sätestatud ajaliste künniste kohandamise vajadust, tuginedes hilinemiste ja tühistamiste muutumise statistikale igal aastal alates ... [kaks aastat pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva] ja viiel komisjoni hindamisele eelneval aastal;~~ **[ME 192]**

c) hüvitistaotluste või hüvitismaksete täiendava automatiseerimise teostatavus viivituste korral.

Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlikud ettepanekud.“

21) Käesoleva määruse I lisas esitatud tekst lisatakse määruse (EÜ) nr 261/2004 lisana.

*Artikkel 2*

Määrust (EÜ) nr 2027/97 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 2 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punkt b asendatakse järgmisega:

‘b) „liidu lennuettevõtja“ – lennuettevõtja, kellel on kehtiv lennutegevusluba, mille on välja andnud liikmesriik vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1008/2008* sätetele;

_____

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT L 293, 31.10.2008, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj).’;

b) lisatakse järgmised punktid:

‘h) „liikumisabivahend“ – vahend, mis on ette nähtud puuetega inimeste või piiratud liikumisvõimega isikute abistamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2006* artikli 2 punkti a tähenduses;

i) „tunnustatud abikoer“ – koer, kes on saanud spetsiaalse väljaõppe puuetega inimeste iseseisvuse ja ise otsustamise võime suurendamiseks ning kes on ametlikult tunnustatud kooskõlas kohaldatavate riigisiseste õigusnormidega, kui sellised normid on olemas;

j) „ligipääsetav vorm“ – vorm, mis tagab puuetega inimeste või piiratud liikumisvõimega isikute jaoks ligipääsu mis tahes asjakohasele teabele, sealhulgas võimaldab kõnealuste isikute jaoks ligipääsu sama hõlpsal ja mugaval viisil kui isiku jaoks, kellel ei ole puuet, ning mis vastab ligipääsetavusnõuetele, mis on kindlaks määratud kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/882**;

k) „vahendaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes ei ole lennuettevõtja ja kes sõlmib oma kaubandus-, majandus- või kutsetegevusega seotud eesmärkidel tegutsedes lennuettevõtja või reisija nimel veolepinguid;

l) „isiklik ese“ – registreerimata pagas, ~~mida käsitatakse reisijateveo vajaliku osana ning~~ mis vastab julgestus- ja ohutusnõuetele, tingimusel et selle maksimaalsed mõõtmed on 40 × 30 × 15 cm või see mahub reisija istekoha ees oleva istme alla; **[ME 193]**

m) „käsipagas“ – registreerimata pagas, mis ei ole isiklik ese ning mis vastab julgestus- ja ohutusnõuetele.

---

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2006 puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul (ELT L 204, 26.7.2006, lk 1. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1107/oj).

** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).’

2) Artikli 3 lõige 1 asendatakse järgmisega:

‘Liidu lennuettevõtja vastutuse suhtes, mis on seotud reisijate ja nende pagasiga, kohaldatakse kõiki Montreali konventsiooni asjakohaseid sätteid. See hõlmab liidu lennuettevõtja vastutust reisija või pagasi hilinemise korral.’

3) Artikli 3 lõige 2 ~~jäetakse välja.~~***asendatakse järgmisega:***

***„2. Kõigis liidu lennujaamades loovad liidu lennuettevõtja ja tema nimel tegutsevad maapealsed käitlejad teenuse, millega pakutakse reisijatele kaebuse vorme, millega neil on võimalik saabumisel kohe esitada kaebus kahjustatud või hilinenud pagasi kohta. Samuti tagab liidu lennuettevõtja, et reisijatele antakse ruutkoodide kaudu käesolevas lõikes osutatud kaebuse vormile lihtne ja kasutajasõbralik juurdepääs. Sellised ruutkoodid edastatakse ja kuvatakse selgelt ja nähtavalt, sealhulgas registreerimislaudades, lennujaama teeninduslaudades, lähteväravates ja lennuettevõtja veebisaidil või samaväärsel veebiplatvormil, et võimaldada reisijatel kaebuse vormile kiiresti ja põhjendamatute raskusteta juurde pääseda. Lennuettevõtja võtab kõnealuse kaebuse vormi, mille võib esitada ka avaldusena vara kadumise kohta (Property Irregularity Report ehk PIR), lennujaamas kaebusena vastu kooskõlas Montréali konventsiooni artikli 31 lõikega 2. See võimalus ei mõjuta reisija õigust esitada kaebus muul viisil Montréali konventsiooniga ette nähtud tähtaegade jooksul.*** **[ME 194]**

***2a. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, et kehtestada standarditud nõudevorm. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 6f lõikes 2 osutatud nõuande/kontrollimenetlusega.“*** **[ME 195]**

4) Artikkel 3a asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 3a

Täiendav summa, mida liidu lennuettevõtja võib, ilma et see piiraks artikli 6a kohaldamist, Montréali konventsiooni artikli 22 lõike 2 kohaselt nõuda, kui reisija on esitanud erideklaratsiooni sihtkohas üleantava pagasi väärtuse kohta, põhineb tasumääral, mis kajastab täiendavaid veo- ja kindlustuskulusid sellise pagasi puhul, mille väärtus on suurem kui vastutuse piirmäär. See tasumäär tehakse reisijatele taotluse alusel teatavaks.’

5) Artikkel 5 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 5

1. Reisija vigastuse või surma korral peab liidu lennuettevõtja viivitamata, ja igal juhul mitte hiljem kui 15 päeva pärast hüvitist saama õigustatud füüsilise isiku tuvastamist, tegema ettemakse, mis katab vahetud majanduslikud vajadused võrdeliselt kahju suurusega.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, on reisija surma korral tehtav ettemakse iga reisija kohta vähemalt 16 % vastutuse piirmäärast, mis on kehtestatud vastavalt Montréali konventsiooni artikli 21 lõikele 1 ja Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni poolt vastavalt Montréali konventsiooni artikli 24 lõikele 2.

3. Ettemakse ei tähenda vastutuse omaksvõttu ja selle võib liidu lennuettevõtja vastutuse alusel makstavatest edaspidistest summadest maha arvata, kuid see ei kuulu tagasimaksmisele, välja arvatud Montreali konventsiooni artikliga 20 ettenähtud juhtudel või juhul, kui isikul, kes sai ettemakse, ei olnud õigust hüvitisele.

***3a. Pagasi kaotsimineku, hilinemise või kahjustumise korral maksavad lennuettevõtjad esmalt hüvitist reisijatele, kellega neil on sõlmitud leping, enne kui neil on võimalik esitada lennujaamade või teenuseosutajate vastu nõue selliste kahjude hüvitamiseks, mille eest nad ei ole tingimata vastutavad.'*** **[ME 196]**

6) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

‘1. ***Liidus õhuveoteenust müües annavad kõik lennuettevõtjad reisijatele selgel ja kättesaadaval viisil põhjalikku teavet menetluste kohta, mida tuleb järgida pagasi kaotsimineku, hilinemise või kahjustumise korral.*** ~~Kõik~~ Lennuettevõtjad tagavad ~~liidus õhuveoteenuse müümisel~~, et reisijatele tehakse kõikides müügipunktides, sealhulgas telefoni ja interneti kaudu müümisel***,*** kättesaadavaks kokkuvõte, mis sisaldab reisijate ja nende pagasiga seotud vastutust käsitlevaid põhisätteid, sealhulgas kahju hüvitamise nõude esitamise tähtaegu ja teavet pagasit käsitleva ~~erideklaratsioonide~~***erideklaratsiooni*** esitamise võimaluse kohta. Selle teavitamisnõude täitmiseks kasutavad liidu lennuettevõtjad lisas sisalduvat teadet. Sellist kokkuvõtet või teadet ei saa kasutada hüvitisnõude alusena ega käesoleva määruse või ~~Montreali~~***Montréali*** konventsiooni sätete tõlgendamiseks.’; **[ME 197]**

***aa) lisatakse järgmine lõige:***

***„1a. Kõik lennuettevõtjad tagavad liidus õhuveoteenuse müümisel, et reisijatele tehakse kõikides müügipunktides, sealhulgas telefoni ja interneti kaudu müümisel kättesaadavaks kokkuvõte, mis sisaldab reisijate ja nende pagasiga seotud vastutust käsitlevaid põhisätteid, sealhulgas kahju hüvitamise nõude esitamise tähtaegu ja teavet pagasit käsitleva erideklaratsioonide esitamise võimaluse kohta. Selle teavitamisnõude täitmiseks kasutavad liidu lennuettevõtjad lisas sisalduvat teadet. Sellist kokkuvõtet või teadet ei saa kasutada hüvitisnõude alusena ega käesoleva määruse või Montréali konventsiooni sätete tõlgendamiseks. Komisjonil on õigus võtta lisas esitatud summade, v.a artikli 5 lõikes 2 nimetatud summa kohandamiseks vastu artikli 6d kohaseid delegeeritud õigusakte, mille Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon on teinud vastavalt Montréali konventsiooni artikli 24 lõikele 2.“;*** **[ME 198]**

b) lõikele 2 lisatakse järgmine taane:

‘– puuetega inimestele või piiratud liikumisvõimega isikutele antav teave nende õiguse kohta esitada tasuta erideklaratsioon oma liikumisabivahendite väärtuse kohta.’;

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

‘3. Kõikide õhuvedude puhul, mida teevad liidu lennuettevõtjad, on lõigetes 1 ja 2 sätestatud teavitamisnõuete kohaselt esitatavad ülemmäärad need, mis on kehtestatud käesoleva määrusega, välja arvatud juhul, kui liidu lennuettevõtja kohaldab vabatahtlikult suuremaid ülemmäärasid. Kõikide õhuvedude puhul, mida teevad kolmandate riikide lennuettevõtjad, kehtivad lõiked 1 ja 2 üksnes vedude suhtes, mis suunduvad liitu, lähtuvad liidust või toimuvad liidu piires.’;

d) lisatakse järgmised lõiked:

‘4. Kõik lennuettevõtjad teevad oma mobiilirakendustes ja veebisaitidel kättesaadavaks vormi, mis võimaldab reisijal viivitamata esitada internetis või paberkandjal kaebuse kahjustatud, hilinenud või kaotsiläinud pagasi kohta. Kaebuse vormi esitamise kuupäeva loeb lennuettevõtja Montréali konventsiooni artikli 31 lõigete 2 ja 3 kohaseks kaebuse esitamise kuupäevaks, isegi juhul kui lennuettevõtja nõuab hiljem lisateavet. Käesolev lõige ei mõjuta reisija õigust esitada kaebus muul viisil Montréali konventsiooniga ette nähtud tähtaegade jooksul.

5. Kogu käesoleva artikli kohaselt esitatav teave ja kaebuse vormid esitatakse ligipääsetavas vormis ja tehakse kättesaadavaks ka isikutele, kes ei kasuta digivahendeid.

6. Kõiki käesoleva artikli kohaseid teavitamiskohustusi kohaldatakse ka vahendajate suhtes, kui need müüvad õhuvedusid liitu, liidust välja või liidu sees.’

7) Lisatakse järgmised artiklid:

‘Artikkel 6a

1. Registreeritud liikumisabivahendite või tunnustatud abikoerte vedamisel ~~tagab~~***teavitab*** liidu lennuettevõtja ***reisijaid nende õigustest ning tagab***, et kõigile puuetega ~~inimestele~~ või piiratud liikumisvõimega ~~isikutele~~***inimestele*** pakutakse võimalust esitada Montréali konventsiooni artikli 22 lõike 2 kohane erideklaratsioon sihtkohas ligipääsetavas vormis kättetoimetamise kohta samal ajal määruse (EÜ) nr 1107/2006 artikli 6 kohase teatega broneerimisel või hiljemalt siis, kui abivahendid antakse üle lennuettevõtjale ning tunnustatud abikoera puhul hiljemalt pardaleminekul. Sellisel juhul ei nõua liidu lennuettevõtja asjaomastelt reisijatelt lisatasu. ***Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse selle erideklaratsiooni näidisvorm. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli [6f lõikes 2] osutatud nõuandemenetlusega.*** Abivahendite hävimise, kaotsimineku, kahjustumise või hilinemise korral või tunnustatud abikoera surma või vigastuse korral võib liidu lennuettevõtja nõuda puuetega inimestelt või piiratud liikumisvõimega isikutelt huvide erideklaratsioonis deklareeritud summa põhjendamiseks liikumisabivahendi või tunnustatud abikoera asendamise, sealhulgas ajutise asendamise kulude tõendamist. **[ME 199]**

Liidu lennuettevõtja nimel õhuvedusid müües ~~pakuvad~~***teavitavad*** vahendajad ~~asjaomastele reisijatele~~***asjaomaseid reisijaid nende õigustest ja pakuvad neile*** võimalust esitada broneerimisel ja samal ajal määruse (EÜ) nr 1107/2006 artikli 6 kohase teatega ligipääsetavas vormis erideklaratsioon vastavalt Montréali konventsiooni artikli 22 lõikele 2. Erideklaratsioon esitatakse samadel tingimustel, mis on sätestatud esimeses lõigus. Vahendaja edastab deklaratsiooni võimalikult kiiresti liidu lennuettevõtjale. **[ME 200]**

2. Registreeritud liikumisabivahendite hävimise, kaotsimineku, kahjustumise või hilinemise korral või tunnustatud abikoera surma või vigastuse korral on liidu lennuettevõtja kohustatud tasuma summa, mis ei ületa reisija deklareeritud summat, välja arvatud juhul, kui ettevõtja suudab tõendada, et deklareeritud summa on suurem kui üle antud abivahendi või abikoera tegelik väärtus.

3. Lõike 2 kohaldamisel ja ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 1107/2006 artiklite 7 ja 8 ning I lisa neljanda lõigu kohaldamist, teevad liidu lennuettevõtjad kiiresti kõik mõistlikud jõupingutused, et viivitamata vajalikud registreeritud liikumisabivahendid ajutiselt asendada ja leida ajutised lahendused tunnustatud abikoerte asendamiseks. Puuetega inimestel või piiratud liikumisvõimega isikutel lubatakse kõnealune ajutine asendus endale jätta, kuni lõikes 3 osutatud hüvitis on tasutud või kuni liidu lennuettevõtjad on hüvitanud juriidilistele või füüsilistele isikutele liikumisabivahendite või tunnustatud abikoera vajaliku ajutise asendamise kulud.

4. Lõike 4 järgimine ei tähenda liidu lennuettevõtja vastutuse omaksvõttu.

***Artikkel 6aa***

***1. Määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 16 alusel määratud riiklik rakendusasutus tagab käesoleva määruse järgimise. Selleks kontrollib ta järgmist:***

***a) õhuveoteenuse lepingu tingimused;***

***b) erideklaratsiooni esitamise võimaluse süstemaatiline pakkumine registreeritud liikumisabivahendite jaoks ja nende vahendite kahjustumise korral makstava hüvitise asjakohane suurus;***

***c) kohaldataval juhul ettemakse tegemine artikli 5 lõike 1 alusel;***

***d) artikli 6 kohaldamine.***

***2. Selleks et jälgida piiratud liikumisvõimega reisijate ja puuetega reisijate õiguste kaitsmist nende liikumis- või muude abivahendite kahjustumise korral, uurib riiklik rakendusasutus ja võtab arvesse ka teavet, milles käsitletakse kõnealuste vahenditega seotud kaebusi, mis on esitatud määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 16a alusel määratud asutustele.***

***3. Karistused, mida liikmesriigid kohaldavad käesoleva määruse rikkumise korral, on mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.***

***4. Riiklikud rakendusasutused avaldavad määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 16 lõike 6 kohastes aastaaruannetes ka statistilised andmed oma tegevuse ja käesoleva määruse kohaldamisega seoses rakendatud karistuste kohta.***
**[ME 201]**

Artikkel 6b

1. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 1008/2008 kohaldamist, peavad kõik lennuettevõtjad ja vahendajad, kui nad müüvad õhuvedusid liitu, liidust välja või liidu sees, esitama broneerimisel ning oma mobiilirakendustes ja veebisaidil ning lisaks lennuettevõtjate puhul taotluse alusel lennujaamas (sealhulgas iseteeninduse registreerimisautomaatides) ligipääsetavas vormis järgmise teabe:

– igal reisija broneeringusse kuuluval lennul mõõtmete ja kaaluna väljendatud maksimaalne pagasi piirnorm, mis vastab asjaomasele reisiklassile ning mille reisija võib pardale kaasa võtta ja registreerida lastiruumis vedamiseks;

– kõik asjaomase maksimaalse pagasi piirnormi puhul pagasiühikute arvu suhtes kohaldatavad piirangud;

– tingimused, millest lähtudes veetakse õhusõiduki salongis või lastiruumis hapraid või väärisesemeid, näiteks muusikariistu, spordivarustust, lapsekärusid ja väikelapse istmeid;

– ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, võimalikud lisatasud, mida kohaldatakse registreeritud ja registreerimata pagasi, sealhulgas artiklis 6c osutatud muusikariistade vedamisel;

– konkreetsed põhjused, mis võivad takistada registreerimata pagasi pardale kaasavõtmist vastavalt lõikele 3.

***Põhilisi reisiteenuseid ja lisatasusid peab saama selgelt tuvastada ning osta üksteisest sõltumatult.*** **[ME 202]**

***Kui käsipagas viiakse lennukisse mineku ajal või enne lennuki õhkutõusmist salongist lastiruumi, tuleb see reisijale lennukist väljumisel käsipagasina tagastada.*** **[ME 203]**

2. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 1107/2006 kohaldamist, lubavad lennuettevõtjad reisijatel lisatasuta pardale kaasa võtta isikliku eseme ***ja käsipagasi mõõtmetega kuni 100 cm (pikkuse, laiuse ja kõrguse summa) kooskõlas määrusega (EÜ) nr 261/2004***. ***Käsipagasi piirnorme võib väljendada maksimaalsete mõõtmetena või kogu lubatud käsipagasi maksimaalse kaaluna reisija kohta või mõlemana, kuid ilma kaasaskantavate esemete konkreetse arvu piiranguta.*** **[ME 204]**

3. Kui konkreetsetel põhjustel, näiteks ohutusest või veomahust tulenevalt või õhusõiduki tüübi muutmise tõttu pärast lennu broneerimist ei ole võimalik salongis vedada lõikes 2 osutatud isiklikku eset või käsipagasit, võib lennuettevõtja vedada sellist registreerimata pagasit õhusõiduki lastiruumis, kuid ei või reisijalt selle eest lisatasu nõuda.

4. Lõikeid 2 ja 3 kohaldatakse kõigi lennuettevõtjate suhtes, kelle lennud väljuvad lennujaamast, mis asub liikmesriigi territooriumil, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid, ning kõigi ~~liidu~~ lennuettevõtjate suhtes, kelle lennud saabuvad liikmesriigi territooriumile, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid.
**[ME 205]**

5. Käesolev artikkel ei mõjuta registreerimata pagasile liidu normidega, nt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 300/2008* ja komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2015/1998**, ning rahvusvaheliste julgestus- ja ohutusnormidega sätestatud piirangute kohaldamist.

Artikkel 6c

1. Liidu lennuettevõtja lubab reisijal võtta õhusõiduki salongi kaasa muusikariista, kui kohaldatavatest julgestus- ja ohutusnormidest ning asjaomase õhusõiduki tehnilistest omadustest ja piirangutest ei tulene teisiti. Muusikariistu lubatakse vedada õhusõiduki salongis tingimusel, et need muusikainstrumendid paigutatakse salongis asuvasse sobivasse pagasihoidikusse või asjakohase istme alla. ***Kui muusikariist on õhusõiduki salongis lubatud, on see osa reisija lubatud käsipagasist.*** Lennuettevõtja võib määrata ~~kindlaks, et muusikariist on osa reisija registreerimata pagasist, mistõttu ei või seda~~***, et käsipagasile, mis võetakse salongi lisaks*** lubatud ~~registreerimata pagasile lisaks kaasa võtta~~***käsipagasile, kohaldatakse lisatasu***. **[ME 206]**

2. ~~Kui kohaldatavatest julgestus- ja ohutusnormidest ei tulene teisiti, siis võib lennuettevõtja, juhul~~ Kui muusikariist on liiga suur selleks, et ohutult mahtuda salongis asuvasse sobivasse pagasihoidikusse või asjakohase istme alla, ***võib lennuettevõtja*** nõuda teise pileti eest maksmist, kui sellist muusikariista veetakse ~~registreerimata pagasina~~***käsipagasina*** teisel istmel. ~~Lisaks võidakse reisijatelt nõuda, et nad valiksid ja ostaksid nii~~***Sellisele lisapiletile ei kohaldata asjakohast lennujaamast lahkumise tasu. Teise istekoha ostmise korral teeb lennuettevõtja mõistlikke pingutusi, et paigutada asjaomane*** reisija ~~kui ka muusikariista jaoks~~***ja muusikariist*** kõrvuti ~~istekohad, millest üks on alati aknapoolne istekoht muusikariista jaoks~~***istmetele***. ~~Võimaluse ja vajaduse korral veetakse muusikariistu õhusõiduki lastiruumi köetavas osas, kui kohaldatavatest ohutusnormidest ning asjaomase õhusõiduki ruumipiirangutest ja tehnilistest omadustest ei tulene teisiti.~~ **[ME 207]**

***2a. Kui on ruumi ja kui seda taotletakse, veetakse muusikariistu õhusõiduki lastiruumi köetavas osas, kui kohaldatavatest ohutuseeskirjadest ning asjaomase õhusõiduki ruumipiirangutest ja tehnilistest omadustest ei tulene teisiti. Lennuettevõtjad tagavad, et muusikariistale kinnitatakse spetsiaalne hästi nähtav lipik, millega tagatakse muusikariista vajaliku hoolikusega käsitsemine. Õhusõidukis võib lastina vedada ainult selliseid muusikariistu, mis on nõuetekohaselt pakitud spetsiaalselt selle muusikariista jaoks ettenähtud jäigast ja/või kõvast materjalist kasti või kotti.*** **[ME 208]**

***2b. Lennuettevõtja toob broneerimisel ja oma tingimustes selgelt esile aluse, mille kohaselt muusikariistu transporditakse, sealhulgas kohaldatavad tasud, muusikariistade vedamise ruumid, mis on asjaomasel lennukil olemas, ja kõnealuste ruumide mõõtmed. Kui broneerida tuleb teine iste, pakutakse reisijatele võrgus võimalust broneerida kõnealune teine iste.*** **[ME 209]**

***Artikkel 6d***

***1. Komisjoni abistab reisijaõiguste komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.***

***2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.“*** **[ME 210]**

---

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2008. aasta määrus (EÜ) nr 300/2008, mis käsitleb tsiviillennundusjulgestuse ühiseeskirju ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2320/2002 (ELT L 97, 9.4.2008, lk 72, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/300/oj).

** Komisjoni 5. novembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/1998, millega nähakse ette lennundusjulgestuse ühiste põhistandardite rakendamise üksikasjalikud meetmed, (ELT L 299, 14.11.2015, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2015/1998/oj).’

8) Artikkel 7 asendatakse järgmisega:

‘Artikkel 7

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt … [~~viis~~***kolm*** aastat pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva] aruande käesoleva määruse toimimise ja tulemuste kohta. ***Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek.’***
**[ME 211]**

9) Määruse (EÜ) nr 2027/97 lisa asendatakse käesoleva määruse II lisas esitatud tekstiga.

*Artikkel 3*

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

~~Käesolevat määrust kohaldatakse alates … [kaks aastat pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva].~~ **[ME 212]**

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

…,

| | |
|---|---|
| *Euroopa Parlamendi nimel* | *Nõukogu nimel* |
| *president* | *eesistuja* |

**I LISA**

**‘LISA**

**Mittetäielik loetelu*Loetelu* asjaoludest, mida käesoleva määruse tähenduses *võidakse käsitada* käsitatakse erakorralisena, ja asjaoludest, mida ei käsitata erakorralisena [ME 213]**

1. Erakorralisena käsitatakse***võidakse käsitada*** järgmisi asjaolusid.
**[ME 214]**

a) Asjaolud, mis ei ole seotud õhusõiduki käitamisega, näiteks:
**[ME 215]**

i) loodus- või keskkonnakatastroofid***looduskatastroofid***, mis ei võimalda lendu ohutult teostada; **[ME 216]**

ii) ilmaolud ja ilmastikunähtustest (nagu välgulöögid, rahe, äikesetormid, tugev turbulents või tugev tuul) tingitud õhusõiduki kahjustus, mis ei võimalda lendu ohutult teenindada***ilmastikutingimused, milles ei ole võimalik tagada lennuohutust või mis on kahjustanud lennus või pärast lennuloa saamist lennurajal olevat õhusõidukit ja mis muudab lennu ohutu käitamise võimatuks***;
**[ME 217]**

iii) sõda***, poliitilised rahutused, sabotaaži- või terrorismiaktid*** ~~või ülestõus~~, mis ei võimalda lendu ohutult teenindada; **[ME 218]**

iv) ~~piiriülesed terviseohud, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2371[1] artikli 2 lõike 1 või lõike 4 kohaldamisalasse ja mis ei võimalda lendu ohutult teenindada~~***terviseriskid või akuutsed terviseprobleemid, mille tõttu tuleb asjaomane lend katkestada või ümber suunata***, ~~ning~~ **[ME 219]**

v) ~~kokkupõrked~~ õhusõiduki ~~ja linnu või muu~~***kahjustused, mille on põhjustanud lennurajal olnud*** võõrkeha ~~vahel, mis ei võimalda lendu ohutult teenindada.~~***;*** **[ME 220]**

~~b) Reisijaga seotud intsidendid, sealhulgas:~~ **[ME 221]**

i) ~~korda rikkuvate reisijatega seotud intsidendid 2014. aasta Montréali protokolli tähenduses, mis ei võimalda lendu ohutult teenindada või mis võivad~~***reisija häiriv käitumine, mille tõttu õhusõiduki kapten suunab asjaomase*** lennu ~~väljumist edasi lükata~~***ümber sihtlennujaamast erinevasse lennujaama, et see reisija ja tema pagas pardalt maha tõsta***; **[ME 222]**

~~ii)~~ ~~terviseriskid või akuutne terviseprobleem (näiteks raske haigus), mis avastati vahetult enne lennu väljumist või mille tõttu tuleb asjaomane lend katkestada või ümber suunata.~~ **[ME 223]**

~~c)~~ ~~muud intsidendid, näiteks:~~ **[ME 224]**

~~i)~~ ~~julgestusriskid, sabotaaži või terrorismi põhjustatud kahjustused või seadusevastased teod, mis ei võimalda lendu ohutult teenindada;~~ **[ME 225]**

ii) tootja või pädeva asutuse avalikustatud varjatud tootmis- või projekteerimisvead, mis ei võimalda lendu ohutult teostada; **[ME 226]**

iii) ***ettenägematud*** lennuliikluskorralduse piirangud või lennujaama piiratud läbilaskevõime või õhuruumi ***ettenägematu*** sulgemine***, sealhulgas maandumisraja sulgemine ametiasutuste poolt***; **[ME 227]**

~~iv)~~ ~~lennujaama osaline või täielik plaaniväline sulgemine, sealhulgas lennujaama süsteemi üldine rike, voolukatkestus ja elektroonilise side katkemine või hädaolukorra lahendamise plaani aktiveerimine lennujaama haldaja poolt;~~ **[ME 228]**

v) ***lendu teostava lennuettevõtja või*** oluliste teenuseosutajate, nagu lennujaama ~~haldaja,~~***ja*** aeronavigatsiooniteenuste osutaja ***töötajatega seotud ettenägematud töövaidlused, välja arvatud***~~, maapealse teeninduse teenuste osutaja streik või lendu teostava~~ lennuettevõtja ***töötajate*** streik, kui ~~streigid on seotud nõudmistega, mis ei kuulu lendu teostava lennuettevõtja pädevusse~~***see just ei tulene nõudmistest, mida saavad täita üksnes ametiasutused***; **[ME 229]**

~~vi)~~ ~~lennu teostamiseks olemuslikult vajaliku meeskonnaliikme ootamatu kas haiguse või surma tõttu töölt puudumine, kui see juhtub väljaspool tegutseva lennuettevõtja põhibaasi või pandeemia tõttu;~~ **[ME 230]**

vii) ~~maapinnal õhusõidukile tekitatud kahjustus~~***parkiva õhusõiduki kokkupõrge teise lennuettevõtja õhusõidukiga***, mille ~~on põhjustanud kolmandad isikud ja mille eest~~***põhjustab teise*** lennuettevõtja ~~ei vastuta ja mis ei võimalda lendu ohutult teenindada~~***õhusõiduki liikumine***; **[ME 231]**

~~viii)~~ ~~õhusõiduki rehvile võõrkeha poolt tekitatud kahjustus, mis ei võimalda lendu ohutult teenindada;~~ **[ME 232]**

ix) ~~puhastamata lennurada, mis ei võimalda~~***lennurajal olev kütus, mille tõttu lennujaam suletakse ja seega sinna suunduma või sealt väljuma pidanud lend hilineb märkimisväärselt, tingimusel et kütus ei pärine seda*** lendu ~~ohutult teenindada~~***teostava lennuettevõtja õhusõidukist***; **[ME 233]**

~~x)~~ ~~õhusõiduki seadmete ootamatud lennuohutusega seotud puudujäägid, mis ei ole kooskõlas minimaalvarustuse põhiloetelus määratletud lubatud käitamistasemetega või seal kehtestatud minimaalsete käitamistingimustega ning mida ei oleks olnud võimalik ennetava hoolduse käigus kõrvaldada (nagu on sätestatud punkti 2 alapunktis a), ning~~ **[ME 234]**

~~xi)~~ ~~pärast lennu väljumist ilmnenud meeskonnaliikme terviserisk või akuutne terviseprobleem (näiteks raske haigus), mille tõttu tuleb asjaomane lend katkestada või ümber suunata.~~ **[ME 235]**

***xia) õhusõiduki ja linnu kokkupõrge ning sellisest kokkupõrkest põhjustatud kahjustused;*** **[ME 236]**

***xib) lennujaama pagasilaadimisteenuseid osutavate töötajate vähesus;*** **[ME 237]**

***xic) lennujaama ülekoormus, mis on tingitud halbadest ilmastikuoludest, mille tagajärjel on õhusõiduki käitaja kohustatud lennu edasi lükkama või tühistama;***
**[ME 238]**

***xid) õhusõiduki tankimissüsteemi üldine rike, kui õhusõiduki tankimissüsteemi eest vastutab asjaomase lennu või õhusõiduki lähtelennujaam.*** **[ME 239]**

~~2)~~ ~~Järgmised asjaolud ei kujuta endast erakorralisi asjaolusid:~~

~~a)~~ ~~tehnilised probleemid, mida oleks saanud kõrvaldada ennetava hoolduse käigus kooskõlas õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse korraldamist käsitlevate liidu normide ja menetlustega;~~

~~b)~~ ~~lennu teostamisega seotud otsused ja meeskonna hiline saabumine, lennule registreerimine või pardaleminek ning~~

~~c)~~ ~~lennumeeskonna või salongipersonali puudumine (välja arvatud juhul, kui selle põhjuseks on punkti 1 alapunkti c alapunktis v osutatud streik või punkti 1 alapunkti c alapunktis vi osutatud ootamatu töölt puudumine kas haiguse või surma tõttu).~~

[1] ~~Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2371, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleseid terviseohtusid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL (ELT L 314, 6.12.2022, lk 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj).“~~

**[ME 240]**

**II LISA**

**‘LISA**

**Artiklis 6 osutatud teadaanne**

TEADAANNE, MIS KÄSITLEB LENNUETTEVÕTJA VASTUTUST REISIJATE JA NENDE PAGASI EEST

Käesolev teadaanne võtab kokku vastutust käsitlevad normid, mida liidu lennuettevõtjad peavad Euroopa Liidu õiguse ja Montréali konventsiooni kohaselt kohaldama.

HÜVITIS SURMA VÕI VIGASTUSE KORRAL

Lennuettevõtja vastutus reisija vigastuse või surma korral õhusõiduki pardal või sinna sisenemisel või sealt väljumisel toimunud õnnetuse tagajärjel ei ole rahaliselt piiratud.

Ilma et see piiraks Montréali konventsiooni artikli 20 (lennuettevõtja vastutusest vabastamine) kohaldamist, ei saa lennuettevõtja kahju puhul, mis ei ületa Montréali konventsiooni (Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni poolt artikli 24 lõikele 2 kohaselt ajakohastatud kujul) artikli 21 kohast piirmäära [lennuettevõtja lisab sulgudes ligikaudse summa kohalikus vääringus], keelduda vastutusest ega piirata oma vastutust. Seda summat ületava osa eest vabastatakse lennuettevõtja vastutusest, kui ta tõendab, et:

– kahju ei tekkinud lennuettevõtja või tema teenistuja või esindaja hooletuse ega muu süülise tegevuse või tegevusetuse tõttu; või

– kahju tekkis ainuüksi kolmanda isiku hooletuse või muu süülise tegevuse või tegevusetuse tõttu.

ETTEMAKSED

Kui reisija saab surma või vigastada, peab lennuettevõtja tegema nende majanduslike esmavajaduste rahuldamiseks ettemakse 15 päeva jooksul hüvitist saama õigustatud isiku tuvastamisest. Surma korral ei tohi ettemakse olla väiksem kui 16 % Montréali konventsiooni (Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni poolt artikli 24 lõikele 2 kohaselt ajakohastatud kujul) artikli 21 kohaselt kehtestatud piirmäärast [lennuettevõtja märgib sulgudes ligikaudse summa kohalikus vääringus].

REISIJATELE PÕHJUSTATUD HILINEMINE

Reisijatele põhjustatud hilinemise korral vastutab lennuettevõtja kahju eest, välja arvatud juhul, kui ta on võtnud kõik mõistlikud meetmed sellise kahju vältimiseks või kui tal ei olnud võimalik selliseid meetmeid võtta. Vastutus reisijate hilinemise eest on piiratud Montréali konventsiooni (Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni poolt artikli 24 lõikele 2 kohaselt ajakohastatud kujul) artikli 22 lõikes 1 sätestatud piirmääraga [lennuettevõtja märgib sulgudes ligikaudse summa kohalikus vääringus].

PAGASI HILINEMINE

Pagasi hilinemise korral vastutab lennuettevõtja kahju eest, mis ei ületa Montréali konventsiooni (Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni poolt artikli 24 lõikele 2 kohaselt ajakohastatud kujul) artikli 22 lõikes 2 sätestatud piirmäära [lennuettevõtja lisab sulgudes ligikaudse summa kohalikus vääringus], kusjuures hüvitise piirmäära kohaldatakse reisija, mitte iga registreeritud pagasiühiku suhtes. Lennuettevõtja ei vastuta, kui ta on võtnud kõik mõistlikud meetmed sellisest hilinemisest tuleneva kahju vältimiseks või kui tal ei olnud võimalik selliseid meetmeid võtta.

PAGASI HÄVIMINE, KAOTSIMINEK VÕI KAHJUSTUMINE

Lennuettevõtja vastutab kahju eest, mis ei ületa Montréali konventsiooni (Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni poolt artikli 24 lõikele 2 kohaselt ajakohastatud kujul) artikli 22 lõikes 2 sätestatud piirmäära, [lennuettevõtja märgib sulgudes ligikaudse summa kohalikus vääringus], kusjuures hüvitise piirmäära kohaldatakse reisija, mitte pagasiühiku kohta.

Lennuettevõtja vastutab registreeritud pagasi kahjustumise või kaotsimineku eest, välja arvatud juhul, kui pagasi kahjustumine on tekkinud pagasi defekti, kvaliteedi või puuduse tõttu.

Lennuettevõtja vastutab registreerimata pagasi (käsipagasi), kaasa arvatud isiklike esemete kahjustumise eest ainult juhul, kui kahjustus tekkis tema või tema teenistujate või esindajate süül. **[ME 241]**

SUUREMAD PAGASIGA SEOTUD PIIRMÄÄRAD

Reisija suhtes kohaldatakse suuremat vastutuse piirmäära, kui ta esitab hiljemalt lennule registreerimisel erideklaratsiooni ja tasub vajaduse korral täiendava makse. Kõnealune täiendav makse põhineb tasumääral, mis on seotud veo- ja kindlustuskuludega, mis kõnealuse pagasi puhul lisanduvad Montréali konventsiooni (Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni poolt artikli 24 lõikele 2 kohaselt ajakohastatud kujul) artikli 22 lõikes 2 sätestatud vastutuse piirmäära ***[(***lennuettevõtja lisab sulgudes ligikaudse summa kohalikus väärингus***]*** ***)*** piiresse jääva pagasi vedamise ja kindlustamise kuludele. Kõnealune tasumäär tehakse reisijatele teatavaks taotluse alusel. **[ME 242]**

Puuetega inimestele ja piiratud liikumisvõimega isikutele pakutakse broneerimisel süstemaatiliselt, samal ajal määruse (EÜ) nr 1107/2006 artikli 6 kohase teavitamisega ja hiljemalt siis, kui liikumisabivahendid antakse üle lennuettevõtjale või kui lennuki pardale võetakse kaasa tunnustatud abikoer, võimalust esitada ligipääsetavas vormis erideklaratsioon, et võimaldada lisakuluta nende liikumisabivahendite või tunnustatud abikoera vedu.

VASTUTUSEST VABASTAMINE

Kui lennuettevõtja tõendab, et kahju, millele liidu lennuettevõtjad kohaldavad määruse (EÜ) nr 2027/97 ja Montréali konventsiooni kohaselt nõutavaid vastutust käsitlevaid norme, kaasa arvatud surma või vigastuse, põhjustas või selle tekkele aitas kaasa kahju hüvitamist nõudva isiku hooletus või muu süüline tegevus või tegevusetus või sellise isiku hooletus või muu süüline tegevus või tegevusetus, kellelt kahju hüvitamist nõudev isik on saanud oma õigused, vabastatakse lennuettevõtja kas täielikult või osaliselt vastutusest nõude esitaja ees selles ulatuses, milles hooletus või süüline tegevus või tegevusetus põhjustas kahju või aitas kaasa selle tekkimisele.

~~PAGASIGA SEOTUD~~***PAGASI KOHTA*** KAEBUSTE ESITAMISE TÄHTAEG
**[ME 243]**

Pagasi kahjustumise, hilinemise, kaotsimineku või hävimise korral peab reisija esitama lennuettevõtjale kaebuse nii pea kui võimalik. Registreeritud pagasi kahjustumise korral peab reisija esitama kaebuse hiljemalt seitsme päeva jooksul ja pagasi hilinemise puhul hiljemalt 21 päeva jooksul, mida mõlemal juhul arvestatakse alates pagasi kättesaamise kuupäevast. Sel eesmärgil võivad reisijad leida spetsiaalse vormi lennuettevõtja veebisaidilt ja veebipõhistest taotlustest, mida saab esitada kas paberkandjal või veebis. Lennuettevõtja peab lennujaamas sellise vormi kaebusena vastu võtma. Sellise kaebuse esitamise kuupäevaks loeb lennuettevõtja Montréali konventsiooni artikli 31 lõigete 2 ja 3 kohase esitamise kuupäeva, isegi kui lennuettevõtja hiljem nõuab lisateavet.

## LEPINGU SÕLMINUD LENNUETTEVÕTJA JA TEGELIKU LENNUETTEVÕTJA VASTUTUS

Kui lendu tegelikult teostav lennuettevõtja ei ole sama kui lepingu sõlminud lennuettevõtja, on reisijal õigus esitada kaebus või kahjunõue ükskõik kummale neist. See hõlmab ka neid juhtumeid, kus erideklaratsioonis sihtkohas üleantava pagasi väärtuse kohta on kokku lepitud ühega neist kahest lennuettevõtjast.

## HAGI ESITAMISE TÄHTAEG

Kahju hüvitamise hagi tuleb esitada kahe aasta jooksul alates õhusõiduki sihtkohta saabumise päevast või päevast, mil see oleks pidanud saabuma.

## LIIKUMISABIVAHENDITE HÄVIMINE, KAOTSIMINEK, KAHJUSTUMINE VÕI SAABUMISE HILINEMINE

Lennuettevõtja vastutab liikumisabivahendite hävimisest, kaotsiminekust, kahjustumisest või saabumise hilinemisest põhjustatud kahju eest, mis ei ületa Montréali konventsiooni artikli 22 lõikes 2 sätestatud, Montréali konventsiooni artikli 24 lõike 2 kohaselt muudetud piirmäära [lennuettevõtja märgib sulgudes ligikaudse summa kohalikus vääringus], kusjuures hüvitise piirmäära kohaldatakse reisija, mitte pagasiühiku kohta.

Reisija suhtes kohaldatakse ilma lisatasuta suuremat vastutuse piirmäära, kui ta esitab hiljemalt lennule registreerimise ajal erideklaratsiooni oma liikumisabivahendi asendamise kulude kohta.

Liikumisabivahendite hävimise, kaotsimineku, kahjustumise või saabumise hilinemise korral maksab lennuettevõtja hüvitist, mis ei ületa erideklaratsioonil märgitud summat.

Enne kõnealuse hüvitise maksmist teeb lennuettevõtja kõik mõistlikud jõupingutused, et pakkuda liikumisabivahenditele viivitamata vajalikke ajutisi asendusi ka pärast asjaomaste reisijate reisi lõppu.

EESPOOL ESITATUD TEABE ALUS

Eespool esitatud normid põhinevad 28. mai 1999. aasta Montréali konventsioonil, mida rakendatakse liidus määrusega (EÜ) nr 2027/97 (mida on muudetud määrusega (EÜ) nr 889/2002 ja määrusega (EL) ….[1]) ning liikmesriikides nende riigisiseste õigusaktidega.

---

[1] ELT: palun sisestada käesoleva määruse viitenumber.“